

Dedesubt este infernul

CLAIRE CASTILLON

 Colecțiile **Cotidianul**

EDITURA UNIVERS

Colecțiile Cotidianul.
LITERATURA | 113

CLAIRE CASTILLON
Dedesubt este infernul

EDITURA UNIVERS

„Nu trăiesc decât pentru a-mi hrăni cartea pe care o scriu în acel moment“, mărturisea Claire Castillon într-un interviu. Aceeași confesiune e reluată de personajul principal al acestui roman: „În fiecare minut se pune problema scrierii. Să trăiești pentru transcriere, nu e cumva momentul să năzuiesc la asta? Totul va trebui construit, încă o dată. Să iau dintr-o parte ceea ce nu pot privi din față, să distrug cu cuvintele ceea ce nu stă în picioare, să aranjez literele, să aranjez înăuntru, până la punctul final.“

În romanul franțuzoaicei, cea care ia o astfel de hotărâre este o femeie care se obligă la o descindere lucidă în infernul vieții de cuplu, o scriitoare care disecă distant și crud dezastrul emoțional dintr-o relație încă funcțională. Coborârea nu se oprește la povestea de cuplu, în care „el“ apare însoțit de calificativul de specie pe care cea care povestește îl aplică fiecărui amant: „măgar“. Insensibilă la riscuri, femeia scormonește în propria biografie: caută în copilărie și în poveștile trecute ale femeilor din propria familie justificări pentru păcatul de a fi perpetuat, până la ea, blestemul conviețuirii cu „măgarii“. Un nou roman obraznic și spinos, așadar, nominalizat la prestigiosul premiu Renaudot în 2008, *Dessous c'est l'enfer* vine de la o autoare care a obișnuit deja scena franceză cu cruzimea afirmațiilor ei despre literatură, bărbați și intimitate, în cărțile pe care le scrie, dar și la scenă deschisă.

Castillon, autoarea volumului *Insecta*, inclus deja în colecția Cotidianul Literatura, este o fostă absolventă de filologie, convertită iremediabil la scris. *Je prends racine* (2001), romanul care a lansat-o, a fost urmat de *La Reine Claude*, un roman și totodată un scandal, *Pourquoi tu ne m'aimes pas* (2003) și *Vous parler d'elle* (2004). A scris povestiri, majoritatea explorări ale unei feminități agresive, și chiar o piesă de teatru, *La poupée qui tousse*.

Alina Purcaru

CLAIRE CASTILLON

**Dedesubt este
infernul**

Traducere de
EMILIA COMĂNICI

Colecțiile Cotidianul.
LITERATURA

EDITURA UNIVERS
București • 2009

Coperta colecției: **Octavian Cociș**
Coperta: **Marius Matieș**
Redactor: **Diana Crupenschi**
Tehnoredactare: **Constantin Niță**

CLAIRE CASTILLON
Dessous, c'est l'enfer

© Librairie Arthème Fayard, 2008

© Universe Publishing House, Inc., 2009

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin
EDITURII UNIVERS

ISBN 978-1-60257-173-0

...nu-și imaginează că scrisul îi ocupă scriitorului tot timpul, tot spiritul și trupul, și, mai rău, că atunci când nu scrii, când nu iese nimic afară, ci totul rămâne înțepenit în gâtlee, acest neexprimat îți ocupă toată viața o roade o maltratează o distruge. Nu-și pot imagina nimic.

BERNARD DESPORTES, *Iritarea*

Blestemul lovește încă o dată. Mai întâi a fost atinsă bătrâna, apoi mama și-apoi sora. Este rândul meu să mă supun acestei fatalități, e logic. Da, e rândul meu, acum, să fiu umilită de spiritul bărbatului, chiar dacă este amabil, chiar dacă nu mă înțelege, numai eu sunt cea care trebuie să mă adaptez la conversația lui sau să aștept ca ea să se oprească, refugiindu-mă în mintea mea. Treizeci de ani, sunt o femeie din familie, asta înseamnă „plătește“.

Blestemul zumzăie, zburătăcește, suliță ascuțită, vârf respingător, dar nu mă va nimeri. Hotărâsc asta chiar acum. O să ies basma curată. E deja un an de când m-am întâlnit cu măgarul și, cu ochii în ceață – sau este oare luciditate și calm? –, am luat-o pe drumul pe care îl trasase, cină, plimbare, promisiune, călătorie la antipodi. De jur împrejur însă mă așteaptă cărări cu arbori noduroși, cu rădăcinile vraște, cu himere de neînvinș. Am să renunț la drum.

Mai întâi am să-mi spun povestea bătrânei, cu speranța că voi reuși, de această dată, să o scriu, apoi pe cea a mamei mele, a surorii mele și a mea, pentru a afla, în cele din urmă, de unde a apărut această cenușă neagră în ochii femeilor. Între timp am să suflu în cărbuni, e lucrul cel mai bun pe care

pot să-l fac, de vreme ce măgarul nu aprinde nimic. Să nu contez pe el ca să mă înfurii, ci să-l păzesc atât cât să am timp să zădărnicesc planurile fatalității, să nu fac greșeala să-l las să scape în pripă, să nu mai fiu în căutarea măgarului, căutarea se face pe îndelete, în timp, iar acest timp mi se potrivește, nu mă stânjenește, nu ca timpurile dinainte, cele cu guri de infern care se mișcau înșelător. Măgarul îmi satisface din plin dorințele de muiere și se ocupă de mine cu mare devotament. Vreau să descriu, într-o zi, aerul grijiu care-l copleșește în momentul când oboseala îmi îngreunează pleoapele. Trebuie să mă concentrez, să păstrez cu grijă în memorie ce rămâne, ce arunc, ce scriu, ce uit. În fiecare minut se pune problema scrierii. Să trăiești pentru transcriere, nu e cumva momentul să năzuiesc la asta? Totul va trebui construit, încă o dată. Să iau dintr-o parte ceea ce nu pot privi din față, să distrug cu cuvintele ceea ce nu stă în picioare, să aranjez literele, să aranjez înăuntru, până la punctul final.

Măgarul vrea astăzi să mă uit pe o revistă ca să aleg un loc de vacanță. Ieri era vorba despre bucătării. A făcut semne pe niște pagini și închid ochii imediat cum le văd. Iese din cameră, ține în brațe coșul cu gunoi, cu o mutră de câine chinuit, bravo, admirabil, a înțeles repede că trebuie să mă lase, imediat cum am dat semnalul, prăbușită pe canapea, surdă la ceea ce caută el, mută la ceea ce așteaptă. O să învețe să se plimbe singur, în timp ce eu mă ocup de letargiile mele.

Voi avea grijă, pentru că este binevoitor, să nu adorm peste reviste și să le deteriorez. Pe coperta uneia dintre ele văd trei copii care se joacă împreună cu un zmeu de hârtie. Nu e a doua chemare pe care mi-o face măgarul, cu laba, în ultimele patru zile? Dar aici e o greșeală gravă. Marți, după o cină cu clătite, privind îndelung peretele, cu un zâmbet de

soț, s-a gândit că există destul loc pentru un perete despărțitor mobil. Cu un bol într-o mână și cu cealaltă pe talia mea a zis Ce bine ar fi, o cămăruță, chiar aici, ce zici de asta?

Câinii latră, ursul merge. Când voi fi văduvă, curând, am să-mi cumpăr un mic magazin de antichități.

Trebuie să închid ochii din cauza pianului care tocmai a fost adus și care înghite din spațiu, da, am putea trăi împreună, dar măcar să aibă jumătate de coadă. Mi-a cântat ieri, cu vocea lui de pisică plouată, un cântec despre bătrânețe pe care-l uitasem. Amintirile mi-au revenit, mi-e teamă ca nu cumva, tot ațâțându-le, să le pierd. Dar atât timp cât sunt aici, la îndemâna memoriei mele, le mestec în voie, îmi bucur fălcile cu ele, scuiș apoi oasele, curăț scheletul. Voi avea tot timpul să pun carne împrejur. Vreau să înțeleg de unde vin, și mama, înaintea mea, și sora, după ea, și bătrâna, înaintea lor. S-o vedem pe cea mai veche în meserie.

Bătrâna se uită pe o broșură. Bătrânul zărește o imagine cu verdeată. E departe de aici? Întreabă el. N-ai de gând să taci? Răspunde ea. Un parc plin cu copaci, de ce nu și un dans cu tahitiene la intrarea în sala de mese? Pentru micuță, insist eu, parcul este foarte important, continuă bătrânul. Pentru micuță, tot ce vrei, zice bătrâna, dar eu hotărâsc.

Eram micuța lor. Le datorez celor doi toate grădinile mele secrete. După ei, potopul. Ia te uită, plouă pe acoperiș, măgarul se va întoarce în curând, gândindu-se că, până la urmă, este acum acasă la el. Se va opri puțin în hol, având în minte o frază scurtă de scuze, blabla, nu cauți o destinație de vacanță ca să te îmbolnăvești tocmai înainte de a pleca.

Plouă în continuare, baia de aburi prevestește o furtună. Ar trebui să mă ridic și să închid fereastra din cameră, cu atât mai rău, plouă înăuntru, asta o să-i facă plăcere măgarului, îi place felul cum mă distrez eu, povestește oricui vrea

să-l asculte. Va strânge apa râzând, cu o groază de amabilități: micuța mea sirenă care ar fi putut să se înece. Confuză, o să mă văicăresc, acoperindu-mi fața cu mâinile. Nu va putea vedea jena mea, amestecată cu mila. Nu sunt capabilă de sentimente sincere, de atenții corecte, de dorințe familiare, sunt doar purtătoarea eredității mele. Iubesc și nu iubesc, e contradictoriu.

Bătrâna a pregătit cina, dar refuză să mănânce în fața bătrânului. Se așează la masă și nu înghite nimic, citește sau întoarce capul, așa cum a făcut și mama ei înainte, nu vrea să-l vadă cum bea din farfurie. Prin tradiția familiei, femeia este umilită, exact asta spuneam – bănuiesc, de altfel, că măgarul îmi telefonează, din când în când, din toaletă, trebuie să clarific situația asta; să subminez, să ruinez, să decimez, totu-i prevăzut și îmi voi respecta promisiunea. Femeia din familie își alege prost bărbatul și refuză să se descotorosească de el, nu din corectitudine, ci din lipsă de ocazii.

Bătrânul îi spune că nu e bine să postească la vârsta ei. Bătrâna ridică din umeri și, dacă el își pune mâinile prea aproape de șliț, îi propune o mănușă de toaletă umplută cu tăiței calzi ca să se ușureze. Urlă, face scandal. Personaj vulgar, nu ai răbdare să aștepți sfârșitul mesei? În ajun l-a surprins urinând pe fesele slujnicei, așezată pe podea, cu o privire rugătoare, ca o biată fecioară, s-a gândit ea imediat, dar a doua zi, gândindu-se mai bine, se întreabă de ce a folosit acest calificativ care nu prea se potrivește: în sat, dama asta e cunoscută, dimpotrivă, pentru aerul său provocator și râsetele înfundate. Cete de bărbați pot depune mărturie că așa este. Ce importanță are. Fecioară sau nu, de acum începe războiul.

Plângi, frumoaso, plângi, asta mi-o face mai tare, a auzit bătrâna în timp ce urca scările, ducând în brațe un vraf de

cearșafuri. Întotdeauna face ea însăși patul micuței, anticipând vizita sa. Bătrâna înscrie data venirii ei pe hârtii ascunse în carnetul său, le păstrează de la o săptămână la alta, le amestecă, apoi sfârșește prin a aștepta tot timpul, așa i se pare mult mai simplu. Bătrâna a strigat, l-a lovit pe bătrân, a ajutat-o pe fecioară să se ridice, iar el a negat, cu pantalonii căzuți în vine, în timp ce fecioara se ștergea cu poalele fustei bătrânei. Pentru a înăbuși scandalul, i-a dat crucea sa, bani, o sticlă cu porto și un săculeț cu pocnitori. Apoi a dat-o pe ușă afară. Sunt din ce în ce mai puține petarde în pocnitori, mai degrabă găsești citate, adesea gastronomice, din Brillat-Savarin, printre altele, a zis bătrânul. Ti se va usca limba și o să-ți cadă, a prezis printre dinți bătrâna. Fecioara, trecând prin fața lui, a ridicat din umeri și a spus Pe cine imit acum? reproducând cu buzele sale moi zgomotul unui pârț. Apoi a sărutat-o pe bătrână și i-a urat Crăciun fericit.

Liberă, s-a gândit fecioara, repede, să profit de povestea asta pentru a căuta o trambulină, să-i las pe oamenii ăștia în jegul lor, să nu se mai așeze între ea și ei, repede, să refuze să o mai servească pe această bătrână blândă, dar voluntară și foarte meticuloasă, nu așa, copila mea, apleacă-te și sub birou, dă cu cârpa și acolo, nu da doar cu mătura, la fel și la perdele, se ia praful sus, în cute, în colțuri și de-a lungul tivului, fără să te uiți la ceas, de altfel o să-l iau de-aici, să nu avem obiceiuri rele, munca e sănătate, nu-i așa, copila mea? Ar trebui să poți să dai cu pământul peste ochi, fă-o înainte de a-l pune la loc, dacă te irită, atunci mai curăță-l o dată. Sunt drăguță cu tine, îmi spăl singură lenjeria. În schimb, îți cer să ai imaginație, să te gândești la unghere. Și te rog să nu te mai parfumezi, soțul meu e sensibil, ce păr minunat ai.

Trebuie să-i cer măgarului să transpire mai puțin. Când calc mânecile cămășilor, se simte și mai bine mirosul. Mi se face rușine la ideea de a încredința această sarcină unui

străin, nu vreau să se spună că transpirația măgarului este urât mirositoare.

Bătrâna își dă jos fusta și pune scotch peste urmele de urină de pe poale. O face metodic, păstrează o probă. Deci asta înseamnă un soț, o dezamăgire printre altele, măcar am învățat ceva de la viață.

Dacă voi încerca experiența vieții în doi, voi profita să-mi urzesc complotul, copleșitor, o nicovală, apoi voi lovi împrejur, am deja câteva idei despre cuiele pe care le voi bate. Cartea va fi densă, vreau să mă scufund în ea chiar cu riscul de a dispărea, la sfârșit să dansez înăuntru, ușoară ca un fulg.

Bătrâna nu știe dacă într-un caz ca al lor, după atâția ani petrecuți împreună, este îndreptățită să-l părăsească pe bătrân. L-ar duce într-un azil de bătrâni, dar este oare creștinesc? Spune că vrea să rămână acasă la el și, de ieri, neagă că ar fi un ramolit, așa cum pretinde ea. Iar ea îi răspunde că, dacă a umilit-o pe fecioară cu bună știință, ar face bine să păstreze asta pentru el. Îi pune ulei în supă, îi mai dă porumb și grăsime de porc, sperând din tot sufletul că ar putea să-i astupe o arteră. Continuă să se informeze despre instituțiile pentru vârstnici, găsește una de îngrijiri paliative numită Seninătatea, îndoaie colțul paginii și îi promite că-l va interna curând acolo. Deocamdată se chinuie să găsească un loc deziluzionant și carceral în care soțul ei dezamățat să-și ispășească pedeapsa. I-ar plăcea să fie acceptat într-un centru pentru bolnavii de Alzheimer. Chiar dacă personalul este amabil, mâncarea acceptabilă, locul de odihnă primitiv, contează pe starea bolnavilor pentru a nu-i acorda nici un răgaz. Totuși, așteptând să-l facă să-și piardă capul, se gândește că tot aici, lângă ea, va fi pedepsit cel mai bine. Simte cum inima ei de

temnicher bate în ritmul ceasului cu cuc, cel de la intrare, pe stânga, a cărui ușiță nu mai merge, așa că pasărea se izbește de ea la fiecare oră. E un cadou de la micuță, câștigat la o chermeză, părinții ei nu l-au vrut la ei în salon, când mama a văzut obiectul a gâfâit, Nu așa ceva în casa mea, dar îi vom face pe alții fericiți.

Bătrânul se ridică și strânge masa, pentru prima dată în patruzeci și nouă de ani. Își lasă farfuria în chiuvetă, își spală paharul, apoi are o ezitare, cu tacâmul în mână, în timp ce bătrâna se uită la el rânjind. După ce pleacă din bucătărie, ea scoate din cuptor porumbelul gătit cu salvie din grădină. Îl gustă, apoi împinge farfuria. O frământă o idee: bărbatul ei urinează peste slujnică, dar poate că face asta și în grădina de legume. Gândindu-se la toate legumele pe care le-a mănjit, iar ea le-a gătit și le-a mâncat, timp de patruzeci și nouă de ani, închide ochii și așteaptă ca moartea să vină să o ia. Dar foamea vine înainte. Pune farfuria sub jetul de apă, spală carnea și legumele, apoi începe să mănânce, cu aceeași înfățișare de acum patruzeci și nouă de ani, de dovleac. Brusc, începe să plângă. Se gândește cum mâna ei s-a desprins de cea a tatălui ei pentru a o accepta pe cea a unui soț lipsit de farmec. Își simte sufletul umflat ca o algă groasă.

Bătrânul se mișcă prin salon, mișcă mobilele, deschide dulapul, în sfârșit, pune întrebarea. Unde este televizorul, iar bătrâna îi răspunde că niciodată nu au avut, ba chiar se gândește să strice și pendulele. El nu insistă și se întoarce în cameră. Bătrâna așteaptă să stingă lumina pe hol. Vrei ciocolată? Ar fi în stare să găsească orice, chiar o amabilitate, chiar și șampanie, ca să țină lumina aprinsă.

O să vină micuța și totul va fi mai bine. Bătrâna îi va da un breloc. Bătrânul va atârna de el un inel, o cheie veche și, cu comoara asta în buzunar, micuța va pleca, printre rândurile de

copaci, scotocind în mintea ei. Bătrâna e nerăbdătoare să o audă cum dă ocol camerei, însoțită de personaje care sunt mereu lângă ea, mai ales soția dezlănțuită care, miercurea trecută, i-a reproșat soțului angiomul din naștere și colecția sa de brichete. Uneori, bătrâna e surprinsă că o imită pe micuță. Dar nu este demn pentru o femeie în vârstă să inventeze povești. Va minți totuși, ce importanță mai au aparențele, va spune că bătrânul este răcit, nu vrea ca el să se mai apropie de micuță.

Mâine, și chiar după aceea, dacă o mai ții de mână, îl amenință bătrâna, te previn, totul sare în aer.

Măgarul se apleacă spre mine. Tanzania, Niger, Africa de Sud, ce zici? Sau Senegal?

Nu e și ceva mai apropiat? Întreb eu, mă mai gândesc, mergi și te culcă, vin și eu. Mă îmbrățișează, se îndepărtează, revine, mă iubești? Pleacă din nou, revine, îi zâmbesc, iar pleacă. Silueta lui mă amuză, spatele lui e trist. O să păstrez mersul, dar o să-i schimb chipul: o să-i pun un zâmbet nătâng, am păstrat eu unul de demult, unul care m-a făcut să scrâșnesc din dinți. Personajul începe să capete formă, asta-i bine.

A plouat în cameră, mă anunță el, râde. Este pentru părul meu, îi spun, îmi place să-l clătesc cu apă de ploaie, am umplut un lighean, dar s-a răsturnat.

O mărturisire ca asta îl copleșește pentru trei zile. Mâine, la lucru, va căuta o ureche căreia să-i povestească: viitoarea mea soție își clătește părul cu apă de ploaie. Și dacă nu va găsi pe nimeni căruia să-i spună, va pierde, totuși, gustul pentru orice femeie care își clătește părul cu apă de duș. Femeia care va fi a lui este atât de deosebită.

Se întoarce în salon, cu periuța de dinți în gură, cu pantalonul întredeschis. Italia, dacă vrei, exact, Italia, Veneția, ți-ar plăcea, Veneția, nu?

Plec ochii, nu aud ce spune din cauza pasteii de dinți.

I-am cerut să-mi lase timp ca să-i spun da sau nu. Și-a descris înflăcărarea, profunzimea, considerația, tactul, căsătorie, dacă asta îmi place. Vrea să se ocupe de mine. Totul în comun, spune el, împreună și pentru toată viața, universul intim se cultivă sub nasul celuiilalt, chiar și problema pisicii pe care vrea să i-o dea mamei lui. Va trebui să mă gândesc cum descriu capul măgarului, o andivă, copil de cor, pară coaptă, așa arată acum. Un pisoai, cum să nu, un pisicuț pentru mama lui, o surpriză extraordinară, într-un coș sau nu, cu fundă roșie, fundă albă?

Deci, căsătorie, împreună, jură el. Păstrez doar moartea și amintirile mele, copilărie, adolescență, adultă și adulteră. O petrecere frumoasă, îmi promite, o rochie de prințesă, un bufet, o orchestră, lumânări, trandafiri cu flori mici și tingiri agățate de spatele mașinii ca să-mi spargă mie timpanele. Trebuie să recunosc, totuși, că și aceste claxoane îmi aduc aminte de ceva. Uneori, cred că măgarul știe unde călătoresc în textele pe care le ascund de el. Delicat, nu se atinge de hârtiile pe care le pun pe pian, doar le mișcă de acolo ca să cânte, știe că cele două muzici ale noastre nu pot să se potrivească. Până nu termini, nu te întreb nimic, scrie și uită-mă, îmi susură el la ureche, exact înainte ca acele claxoane să înceapă din nou să se audă.

Mama conduce încet, dar dacă un pieton traversează, lovește volanul, claxonează, constată, uite, copii, asta se numește inconștiența imbecililor! Micuța verifică dacă buricul n-a sărit de la locul lui din cauza zgomotului. Într-adevăr, e un pic în afară, n-ar trebui să cadă, asta ar întârzia pe toată lumea, bătrânii s-ar neliniști, iar micuța refuză să fie bolnavă în ziua când merg la bătrâni. Pietonul se supără, dar vede fularul de pe capul mamei, își lasă mâinile în jos. Ea își dorește o boală, se comportă ca și cum ar avea una. Câteodată își subliniază cearcănele cu fard kaki. Ar trebui să iau exemplul de la ea ca să-l fac să-și schimbe hotărârea, m-ar îngrijii, evident, dar nu s-ar mai gândi să mă ia de nevastă. Mama măgarului l-ar face să-și bage mințile în cap. L-ar sfătui, în timp ce curăță așternutul noii sale pisici, să nu hoțărăscă nimic până când nu mă simt foarte bine, ceea ce îmi va dori cu promptitudine.

În mașină, în spate, copiii nu mai râd împreună pentru că, de câțva timp, sora, fratele și sora au evoluat foarte diferit. Din obișnuință, cea mare o ia de mână pe micuță, dar ține dinții încleștați în interiorul obrazilor, rănilor vor fi apoi îngrijite cu vată îmbibată cu bicarbonat. Trebuie să se destindă. Iar când mama o convinge, cu o mulțime de argumente

morbide, sora își aduce aminte imediat de ce s-a crispat. Se agață de obraji ca să nu țipe. Fratele privește pe geam și luptă împotriva poftelor de a găuri scaunul din față ca s-o străpungă pe mamă. Înarmat cu toată concentrarea posibilă, mătură cu privirea strada și încearcă să vadă lucrurile așa cum sunt, adică fără să le atribuie o conotație sexuală. Un stâlp e un stâlp. Un lanț înconjoară o parcare. E obligat să închidă ochii. Noaptea, blochează cu mobile ușa de la camera lui pentru a o proteja pe mamă, îi este teamă să nu meargă să o violeze în timp ce ea doarme. Este știut în familie că fratele are o problemă, dar din afară totul pare normal, de altfel vânzătorul de brânzeturi îi dă, așa cum le dă și surorilor, o bucătică de șvaiter pe care s-o mănânce pe loc. Mama ar vrea să ceară brânză Comté, dar nu îndrăznește. Vederea atâtor găuri la îndemâna fratelui o jignește. Le ordonă să mănânce mai repede, iar fratele mestecă ținându-și gura deschisă. Și când nu mai are nimic în gură, i-o arată mamei, iar mama, care s-a luptat pentru ca fratele să o țină închisă, se vede obligată să-l felicite.

Să mergem! spune mama după ce au făcut toate cumpărăturile și toată lumea e din nou în mașină. Le pune pe genunchii surorii mai mari, pe ai fratelui, pe ai surorii, își aruncă geanta pe scaunul din față, o agață de frâna mașinii. Nu vă mișcați, zice ea, ca și cum ar vorbi cu un câțel. Micuța se chinuiește văzând-o, în oglinda retrovizoare, jucând această comedie. Se apleacă spre mama ei și o ia de gât. Ești dulce, zice mama, ce bine că te am. Micuța ar trage cu bucurie de eșarfă, să le arate tuturor părul mamei, mățâsos, bine hrănit, prins la spate într-un coc de dansatoare, încorsestat într-o mască de îngrijire care îl face atât de frumos când îl lasă pe spate. N-ai nimic, spune micuța cu blândețe, nimic, m-auzi? Noi vom fi moartea ta, noi vom fi boala ta, și ce dacă, te iubesc.

Chiar așa vorbeai? mă întreabă măgarul, îl interesează tot ce spun. Alți măgari, înaintea lui, cărora le povesteam amintiri, n-au auzit nimic.

Mama pornește în trombă, nu îi place să fie depășită. Micuța e aruncată pe scaun, se lovește de sora ei care ține carnea. Fratele are responsabilitatea fructelor, iar ea, a brânzeturilor. Responsabilitatea ta pute, zice fratele, iar sora cea mare râde. Fratele nu poate să nu se înveselească un pic după ce a tachinat sau a maltratat pe cineva. O ciu-pește pe micuță de braț, dar el e cel care se sperie, îi face o vânătaie. Sugându-și brațul, micuța se gândește la trupul bărbaților, la fericirea ca într-o zi, în curând, să-i termine de fiecare dată pe cei care o vor răni. Își promite ei înseși acest lucru. Fratele pălește. Și măgarul, atunci când repet ce am spus. Îmi jură că va face tot posibilul să nu greșească niciodată. Își revine. Am mai câștigat o dată lupta cu mine însumi, își spune el, avansează, progresa. Ține lucrurile sub control. Pariem că nu trebuie decât să suflu? întreb eu. Nu înțelege. Zâmbește și mai mult, sărmanul, cu minusculul său triumf. Ei, da, suflă, spune el, apropiindu-se de buzele mele.

Pot să pun brânza pe scaunul din față? o întreabă micuța pe mamă, dar aceasta refuză. Acest loc trebuie să rămână curat, nu-i posibil, până la urmă, să ai în propria ta mașină un loc curat, sau cer cumva prea mult?

Mulțumesc, bombăne fratele, mormăie sora, care tocmai au fost puși în aceeași oală cu micuța, din cauza întrebării ei. Dacă ar conduce tatăl, ar pune mâna pe genunchiul ei, prin spatele scaunului, fără ca mama să-l vadă, ar consola-o imediat pentru că știe ce o necăjește; acest ajutor ar face-o să plângă, clar. Dar pentru că nu-l primește, îi vine să plângă. Fără el, plânge. Plânge! strigă fratele și sora.

Fratele, ținând sub fiecare braț câte un pepene galben, respiră cu repeziciune, ajutându-se de mici mișcări ale bazi-nului. Mama oprește mașina la specialist, pentru tălpile ortopedice ale surorii mari. Fratele e trimis să-și dezmoștească picioarele. În închipuirea mamei, un mers fără rost. Doctorul a recomandat activitate fizică. Micuța rămâne în mașină. I-ar plăcea să știe de ce i se spune să închidă bine portierele, de vreme ce e detestată. Pleacă toată lumea. Strânge mai bine pachetul cu brânzeturi și se întreabă de ce îi este așa de teamă de singurătate, doar se simte mai bine când e singură. Fratele a sfâșiat plasticul de la portieră. Câteodată, când este nervos, râcăie. Își șterge repede lacrimile, speriată de ideea că se văd, sau de gândul că nu va mai fi dusă la bătrâni din motive de criză. Aburul începe să se înalțe. Fratele aleargă cu viteză, cu un picior pe trotuar și celălalt în rigolă: imediat cum apare mama, cu amândouă picioarele pe trotuar. Mama deschide portiera și o întreabă pe micuță: Gata, te-ai liniștit? Fratele cu privirea zâmbitoare și sora cu ochii înroșiți repetă întrebarea: Gata?

Ești mulțumită de picioarele tale? o întreabă micuța pe cea mare. Alegerea este simplă, dintotdeauna a fost așa. Micuța plânge, cea mare râde. Cea mare plânge, micuța râde.

Da, sora ta este foarte mulțumită, suntem mândri de ea, declară mama. Datorită voinței ei, în ciuda vârstei fragede, și-a îndreptat spatele. În curând n-o să mai aibă nevoie de ortoped. Sora ei se strâmbă, în loc de tălpi ortopedice s-a pus problema să poarte, toată noaptea, un corset rigid. Dar nu mai mult de trei ani, adaugă mama. Haideți, dragii mei, o lăsăm pe micuță la bătrâni, povestim ce-am făcut săptămâna asta, facem un desen, nu spargem nimic, vorbim clar și plecăm.

Celor mari nu le place să stea la bătrâni, se plictisesc. Oricum, trebuie să ne grăbim. Dacă el se întoarce mai devreme,

mama vrea să fie pregătită. Își pune un capot, își lasă părul pe spate, se machiază, renunță la cancerul ei și toată dragostea ei iese la iveală, pentru tată.

După ce mama, sora și fratele pleacă, micuța simte în adâncul sufletului ei cum se întinde arcul acela care te face să ȝopăi, dar nu o face, doar e un copil perfect, nu? Și se întoarce, cuminte, la puzzle-ul pe care ea și bătrâna l-au început, în timp ce bătrânul anunță programul pentru mâine dimineață, pândind zâmbetul copilului, încearcă să nu-și ia ochii de la bătrână pentru că bătrânul o atrage cu cuvinte pe care ea le iubește, să culeagă mere, să guste din gemul de gutui, să adune ouăle, să ude copacul uscat, să mângâie calul, să se plimbe cu tractorul, focul.

E târziu, e timpul să merg în cameră, în pat cu măgarul. Dă-i, Doamne, să doarmă, îmi spun, n-am nici un chef de el în seara asta, iarăși are capul ăla de broască, exact ca de Crăciun. Avea capul ăla de când și-a desfăcut cadoul și a lăcrimat, o nimerisem, chiar că da. Buzat, cu fundul mare, mă gândesc eu în timp ce mă apropiu de el, cuprinsă de o spaimă groaznică. Închid ochii și înainteaz, am grijă cum mă mișc, să nu mă lovesc de lucrurile pe care le ține lângă pat, ca o bunică. Pentru Crăciunul viitor să mă gândesc s-o mai nimeresc o dată – o carafă, paharul și platoul aranjat, să le pun la capătul patului, împreună cu cartea, ceasul, ochelarii, dopurile pentru urechi, sprayul nazal, ciocolata. Să mă calmez, să tolerez, să nu sfâșii nimic, e ușor de trăit, cu condiția să fii manierat, nu-mi deranjează scrisul și cred chiar că-l inspiră, chiar și atunci când mă dezgustă. Au!

Are un coș pe fund. De ce să mă gândesc la asta când mă pregătesc să mă culc? Contez pe dispariția sa. Mă grăbesc. I-am interzis să mai poarte chiloți din mătase de proastă calitate. M-am hotărât să-i spun că de-aia i-a apărut coșul. Ba

chiar am spus furuncul. De obicei evit astfel de discuții, dar pare să le găsească pe gustul său. N-a fost de acord cu părerea mea despre mătasea din care sunt făcuți chiloții. Cu atât mai rău, nu mă culc, rămân așezată pe marginea cuverturii, cu picioarele în ligheanul pe care l-a pus sub fereastra deschisă, pentru părul meu.

Apropo de chiloți, am făcut un efort ca să atac problema mirosului. Metaforele mele au rămas inutile. Tu chiar nu înțelegi nimic? Îți transpiră sexul și pute! i-am aruncat în față, umilită și la capătul răbdării. Mirat, dar bucuros că în cuplu se discută, măgarul a admis, în sfârșit, posibilitatea unei supraîncălziri din cauza surogatului de mătase – așteptam să spună asta –, înainte de a pleca ușurel să-și pună ceva din bumbac. Dar iarăși miroase, cred că nu se spală bine, cum să-i spun așa ceva, nu-și ridică pielița și, uite, fermentează dedesubt, știu că am să-i spun și asta la un moment dat.

Bravo! acum sunt enervată.

Să revenim la ceea ce e important. Trebuie să-i propun o destinație de călătorie, să arăt interes pentru orice fel de loc cu un pic de soare, o să prindă culoare, un bronz frumos și totul va fi mai bine.

Micuța merge pe potecă. Până la urmă, câți ani ai? Optzeci și jumate, răspunde bătrânul. O să-mi arăți biletul de avion? Poate, îi spune bătrânul. A promis că o va lua cu el. O călătorie mare, în natură, într-un loc necunoscut, amândoi, să aibă ca reper doar cerul. Poate? Poate nu acum, continuă bătrânul. Ai promis, îi amintește micuța. Îți promit, într-o zi, tu ești într-adevăr micuța mea dragă. Micuța nu insistă ca să nu-l rănească, dar și pentru că are încredere.

Bătrâna i-a însoțit mult timp. Însă obiceiul este ca bătrânul să se ocupe de micuța dimineța, după-amiaza se ocupă ea, fiecare vrând să păstreze pentru copil grădina sa secretă și obiceiurile sale, fiecare reușește să fie firesc doar în absența celuilalt. Astăzi, micuța simte că e o problemă și nu se întreabă de unde vine, ci când va dispărea. Trebuie să aștepte să se facă seară, atunci când se crede că este în camera ei, monologând despre dificultatea de a fi mama unui urs nu prea pufos și mototolit, ca să o asculte pe bătrână spunând adevărul despre scotchul de pe acea fustă atârnată. E fusta-probă, repetă bătrâna. Chiar în acea după-amiază, micuța găsește tivul lipit cu bucăți de scotch.

Măgarul mă mângâie pe spate, o să-l las cinci minute, mă uit la pendulă, e și douăsprezece minute, îl las până la și

șaptesprezece. Pielea lui e plăcută, e chinuitor. Aspră. Trebuie să scriu despre dorința mea de aspru, va înțelege, va citi printre rânduri. Așa, nu trebuie să-l mai umilesc. Câteodată pun pe ascuns câteva picături de produs menajer în apa din cadă. Zice că miroase frumos, a levănțică. Dar pielea lui nu se usucă. Netedă, bine întinsă, hrănită, dolofană. Nimic nu o deteriorează. Nu pot să fiu soția lui. Sunt soțul ei, se gândește măgarul, aproape. O ating pe spate, noaptea, în patul pe care îl împărțim. În curând va fi lângă noi un copil care plânge. Am să-i mângâi sânii, din nou, o să-i spun să se odihnească și eu voi merge să văd ce se întâmplă.

Bătrâna îi povestește scena tatălui. Poate să-i arate tivul pătat al fustei. Cu fusta asta a șters slujnica urina bătrânului, mă auzi? Îți dai seama?

Asta e! Micuța coboară câteva trepte, îi poruncește păpușii să meargă să învețe conjugările, apoi stinge lumina și se așează pe scară, aranjându-și părul, scuipând pe pantofi, nerăbdătoare să-și îmbrățișeze tatăl. Tatăl o roagă pe bătrână să nu mai rostească acest cuvânt, *slujnică*. Bătrânul își ține capul între mâini, ca și cum ar vrea să-l împiedice să cadă. L-a convocat pe tată ca să rezolve el enigma, dar bătrâna tot nu știe unde este televizorul. Tatăl îl întreabă pe bătrân la ce se gândește, iar acesta îi răspunde că i-e rău. Bătrâna continuă să o descrie pe femeia în lacrimi, evită să-i spună fecioara, repetă cuvintele bătrânului, plângi, asta mi-o face tare, plângi, iar tatăl spune că acum a înțeles.

Se întărește, da, se gândește bătrânul, să știe și fiul meu. Am rămas bărbat, nu spun nimic, dar sunt excitat, excitat de toată lumea, foarte bine. Bătrâna e prea veștejită ca să mă hăzardez. Câteodată o doresc și pe ea, sub cearșafuri. Nu mai simte asta, dar curăță, e sigur că vede atunci când curăță.

Tatăl îi zâmbește bătrânei. Ea își pune bereta. E obișnuită ca tatăl să o felicite când vede că și-o pune pe cap. Tatălui

Îi plac mâinile bătrânei, sunt mereu calde, le apropie una de cealaltă ca pe niște gheme de lână, îi place și vocea ei când pronunță porecla pe care i-a dat-o, vocea ei e mai joasă atunci, căci bătrânului nu i-a plăcut niciodată să-i fie dată o poreclă acestui copil care are, totuși, patruzeci și cinci de ani. Tatăl suportă cu greu bătrânețea dragei sale mame, uneori o ceartă, dar niciodată prea tare. Draga mea mamă, zice el. Bătrâna, dreaptă și demnă, respinge mâna pe care tatăl a pus-o pe brațul ei. Nu mă atinge, Kikiton. Mai bine ascultă. Îți spun că tatăl tău a urinat peste slujnică. Și acum, alege tu de care parte te afli.

Cât despre micuță, este delicat să ia partea cuiva. Nu-i place nici tonul folosit de bătrână când i se adresează tatălui, dar nu-i place nici motivul dramei. Lipită de radiatorul de pe scară, îi este cald. Încă un cotlon unde să doarmă, să se simtă bine, să se mai odihnească, să mai hiberneze; fără să se grăbească, într-o stare de somnolență, pânđește anotimpul viitor.

Micuța ar putea să urce, să se joace de-a taverna, s-ar plânge lui John Pou că și-a găsit șorțul pătat cu urină, iar el ar duce-o atunci la o plimbare cu trăsura.

Măgarul își imaginează cum eram copil, chelneriță într-un bar, și se înveselește întotdeauna. Ce? exclamă râzând de fiecare dată când îi povestesc jocurile mele de copil, mai spune-mi o dată numele lui. John Pou. Broasca mea.

Ținând seama de șoc, de funcțiile sale și de mediul său, tatăl preferă să glumească despre povestea cu fusta. La ce bun să v-o mai aduc pe micuță ca să vă înveselească? Văzând că gluma nu și-a atins ținta și că bătrânul rămâne apatic, i se face milă. Dar ce tabără să aleagă? În afară de un colesterol mare și de vederea slăbită, bătrânul nu are o problemă serioasă. Este un vechi luptător, director adjunct la o fabrică de încălțăminte, proprietar al casei, fără cazier, apro-

piat de biserică și de oamenii primăriei. Iubit de toți cei din sat, a făcut posibilă, pe vremea când era consilier la primărie, construirea unei promenade cu bănci și flori de-a lungul heleșteului și renovarea cocoșului de pe clopotniță. Tatăl a fost crescut de bătrână. Mai sensibilă decât soțul său la schimbările de temperatură, deși doctorul spune că e curajoasă, suferă destul de des de anghine pectorale. Mama precizează că termenul nu mai există, chiar dacă admite că, la un moment dat, avea legătură cu ceva, nu ca o criză de ficat, care n-a avut niciodată nici un sens. Bun, ca să alegi, fără să greșești, care dintre cei doi vorbește aiurea, trebuie să te gândești bine. Micuța se întreabă dacă n-ar merita să intre în bucătărie și să întrerupă criza plângând, declarând, ca la cinema, că a auzit totul și vrea să moară.

Tatăl se apropie de bătrân și îl roagă să răspundă la acuzația pe care i-o aduce bătrâna. Bătrânul clatină din cap. Vezi, neagă! strigă bătrâna, nu-l mai vreau, ia-l de-aici, Kikiton, e un porc! E complicat, se gândește tatăl. Mama ar fi mai în măsură să rezolve situația. O să-i ceară ajutorul. Ea a lucrat voluntar benevol la spital, dar a trebuit să renunțe, o întrista. Îi plăcea să aibă o activitate în afara casei. Totuși, funcția de bibliotecară la spital era prea apăsătoare. Viața i s-a părut, deodată, prea scurtă. I se înapoiau cărți abia începute și pline de microbi, plângea când descoperea o pagină al cărei colț fusese îndoit de un muribund sau pe care subliniasse un citat. Astăzi ia lecții de caligrafie, dar fiind legată de mediul medical și sensibilă la durerea celorlalți, se gândește, imediat ce va atinge un anumit nivel, să țină cursuri bolnavilor, cu condiția să nu fie incurabili și nici copii. De exemplu, este mult prea des neglijată durerea morală a femeilor care au suferit din cauza gâtului zbârcit și a pleoapelor lăsate. După o operație estetică, se simt pierdute. Mama le-ar amuza înainte sau după scoaterea pansamentului,

dacă s-ar dovedi că fundul lor nu a putut fi ridicat la înălțimea dorită.

Sunteți ridicoli, ridicoli, repetă tata. Bătrâna insistă. E grav, tatăl, se excită într-un mod absolut nepotrivit! Uite, chiar așa e, e grav! o să-i spun eu măgarului, spală-ți ca lumea penisul, altfel te părăsesc. Dacă face eforturi să fie mai îngrijit, există o șansă să mă arunc cu totul în această poveste. Măcar să știe.

Tatăl se ridică, urcă la etaj, coboară cu un radio pe care i-l dă bătrânului ca să se amuze până când va fi găsit televizorul. Bătrânul pleacă ochii, recunoaște că se uită rar la televizor, niciodată, de fapt. Tatăl îl liniștește. Ai răbdare, fii drăguț cu mama. Îmi face rău, a început să bată câmpii, spune bătrânul. Tatăl îi răspunde, încet, să nu audă și bătrâna: ce nenorocire, o să-i găsim un loc. Un loc? întreabă micuța, strecurându-și mâna în cea a tatălui.

Bătrâna o conduce pe micuță. Îi dă o brioadă, să o mănânce împreună cu sora și fratele. Nu-i nevoie, spune tatăl. Buzele ei tremură, e pe punctul de a se prăbuși. Joi, da? Nu uita de ajun. Am găsit pepeni galbeni, îți pare bine? Niște pepeni galbeni frumoși, așa cum îți plac ție, pepeni galbeni de Crăciun. Am să-ți găsesc un ajutor pentru casă. Mai degrabă o slujnică, sugerează bătrâna, hai, plecați repede, micuța e obosită. Micuța aude și se supune imediat, se întuneacă la față, ochii i se umezesc. Pentru copil, ceea ce spune bătrâna trebuie să devină întotdeauna realitate. Problema somnului care o cuprinde când e în mașină este să poată să scape de el când ajunge, să supraviețuiască drumului în frig, până la patul înghețat.

În timpul călătoriilor lungi, micuța se roagă să nu fie puncte de plată pentru autostradă. Detestă când vede cum se deschide geamul la barieră, dar și pauza pe care o fac, în parcuri, când mama îi duce pe toți la toaletă. Grupați-vă, le

ordonă mama, se-ntâmplă o groază de asasinate prin locurile astea. Dacă o să vă așezați pe colac, o să vă tragă în jos hăul, și dacă nu va fi așa, o să vă pomeniți cu un stafilococ de toată frumusețea, v-am prevenit, hai, să mergem.

Tatăl pleacă ținând-o de mână pe micuță, iar bătrâna se uită după ei. E înalt, drept, la fel de frumos cum l-a făcut ea. Așteaptă până când mașina dispare, merge spre casă, mai privește o dată înapoi, în cazul în care tatăl și micuța ar veni din nou, dar, până acum, de când a ajuns ea în fața altarului, acum patruzeci și nouă de ani, nimeni nu s-a mai întors să verifice dacă a fost lăsată pe mâini bune.

Mergem spre centrul pământului. Am băut prea mult lapte și prea mult vin, am vorbit prea mult, nu ne-am ocupat de nimic și nu am devenit oameni. Mergem împreună și suntem și mai singuri. La capătul drumului, continuând să avansăm, vom sări în aer, ne vom lua avânt, vom crede că urcăm spre cer, apoi vom plonja la momentul potrivit. N-am avut niciodată elitre. Va fi o gaură neagră, cu capete împerecheate, ne vom închipui că vom putea să ne înălțăm, să scăpăm, să ne diferențiem, dar suntem uniți, familia e una singură, familia e nebună. Trebuie să înăbușim, să înecăm acest neam, așa cum am făcut cu pisoii, da, să vorbim despre asta, masculi, femele ale căror capete le-am izbit de zid înainte de a-i omorî, pe care nu i-am vrut, pentru că nu aveam destul loc unde să băgăm în țărc turmele noastre, suntem niște animale.

Să închidem ochii, să căutăm somnul, să luăm din nou controlul asupra armatelor sau să folosim mijloacele necesare pentru a găsi întunericul. Unde-o fi frânghia de pus la gâtul măgarului? Sub pat, s-o căutăm. Mai întâi să-i legăm mâinile. Nu dormi, îmi spun, lasă-mă pe mine să mă ocup de tine, astupă-mi gurile. Începe cu gura, îl conduc în infern. Să mă gândesc să-l las acolo. Să mă gândesc să nu-i ating fesa stângă, stânga sau dreapta? Când stă în picioare, din

spate, coșul este pe fesa dreaptă, deci, dacă e peste mine, coșul va fi pe stânga. Sau să-l sparg, pur și simplu, părea să fie copt. Da, dar dacă îl rănesc, o să-i ia mai mult timp să ajungă până la capăt, deci se va prelungi prea mult. Să nu ne mai gândim. O să se usuce. Sunt umedă.

Haideți, bărbat, femeie, tată, mamă, frate, soră, tineri, bătrâni, morți, vii, să umilim pântecul creator. E timpul să facem dragoste. Cu mâinile legate, cu pielea pătată, cu inimile insensibile, formăm un ciorchine uman care mărșăluiește, cu inimile insensibile, cu chipurile îndreptate spre cer, așteptăm lumina. Înaintăm din ce în ce mai repede, picioarele ni se scufundă tot mai mult, simțim greutatea corpurilor noastre. Capetele noastre se ridică, trăgând după ele sufletele, în timp ce genunchii noștri nu tremură, sunt obișnuiți să susțină scheletul viguros sau șovăitor al ființelor noastre. Corpurile noastre se prelungesc între cer și pământ. Aici, pe pământ, pulpele rămân unite într-o singură umbră, nu mai distingem decât o masă de picioare hrănite de un sânge aproape omogen, de vreme ce aparținem aceleiași trupe; dacă unii au greșit, nu putem să știm. Gândurile noastre ar vrea să se ridice ca să poată cuprinde pe Cel de sus și cunoașterea, dar le udă ploaia. Cântăm un imn familial, o Marseillaise ale cărei cuvinte au fost scrise de un trântor, o regină le-a intonat și muncitorii le-au reținut, într-o epocă deja trecută. Îl cântăm atât de tare încât acoperă zgomotul pașilor noștri. Suntem soldați porniți la drum, avem de terminat un război, cel pentru care ne batem în familie, sunt deja trei generații de nordiști pe flancul matern, de altfel, oare cine erau ei înainte? Nu vom ști niciodată. Douăzeci și patru de sudiști pe flancul patern, în curând douăzeci și cinci, arborelui îi cresc în continuare rădăcini, descendenții dau năvală în calitate de succesori. Arborii au vorbit, chiar dacă ei au mințit. Suntem convinși că avem de-a face cu strămoși demni de respect, muncitori, curajoși, amabili, fără nici o îndoială, mai au și

prenume neobișnuite; ce importanță are? Fără vlagă, Cassiopée, Léandre, Thais, Andréon, printre ei trădători, la fel ca și noi.

Genealogiile tremură, ce se va întâmpla, un arbore se prăvălește, matern, în curând vor fi doi, și cel patern. Totul se prăbușește.

Acum închide ochii, spune măgarul, vino mai aproape de mine, scumpa mea. Imediat cum închid ochii, apare micuța.

Imediat după ce face dragoste, măgarul are un scurt moment de tristețe. Victorie, se gândește el, ținutul e cucerit. Soldat, războiul tău s-a sfârșit, meriți să te odihnești lângă iubita ta cea dragăstoasă. Uite cât este de blândă dacă i-a plăcut.

Desenez opturi pe spatele lui. Îmi împinge mâna, se scuză că-l irită atingerea mea ușoară pe cele trei fire de păr pe care le are acolo. Ca să se desprindă de degetele mele, fără ca eu să cred că mă respinge, mă învelește ușor în cearșaf. Îl aud cum programează ora la care să ne trezim, e un ceas pe care l-a primit o dată cu pianul. Arată ora pe tavan. Dar e tavanul meu, nu vreau să se scrie pe el. A depășit vârsta jucărelelor, e timpul să evolueze.

Micuța se joacă, de multe ori, cu o sfoară și un dop. Tatăl se plânge, copiii au prea multe jucării, ei îi place să-și arate dezgustul față de societatea de consum. De față cu el, se ferește să scoată păpușile noi, preferă lucrurile pe care i le face el sau pe care le face ea însăși pentru a-l surprinde. Nu se uită spre el când îl aude că se apropie, își ascunde nerăbdarea, numără, pentru câteva secunde, până să se miște, pentru că mamei nu-i place ca bărbatul ei să fie pândit, chiar dacă n-o recunoaște. Ce-i drept, mama e bucuroasă că tatăl iubește copiii pe care i-a făcut pentru el, e de acord ca el să țină, lipită

sub chipiu, fotografia lor, dar această dragoste nu trebuie să stirbească dragostea pe care i-o poartă ei: ca să fie iertată și să nu fie judecată niciodată, îi spune la ureche, în timp ce se iubesc, că-și dorește cine la restaurant, week-end-uri în hanuri, vacanțe în doi de care nu profită, căci atunci când se întoarce e la capătul puterilor. Durerea este prea vie atunci când se apropie momentul întoarcerii. Se gândește la asta încă de când pleacă. Și dacă profită, pentru un moment, o face cu nazuri. Micuța, căreia nu i s-a explicat nimic despre acest subiect, a înțeles singură despre ce e vorba. Contrar fratelui și surorii, nu încearcă niciodată să atragă atenția tatălui prin simularea morții, moleșită într-o cadă sau lovită de un colț de mobilă. Problema bătrânilor adăugându-se la restul, și-a spus că menirea ei este să fie într-o stare bună.

Tatăl intră într-o cameră și îi face semn mamei, deși s-a înțeles cu micuța, tacit, că ea este cea care contează. Sora mare i-ar lua locul cu mare bucurie celei mici, zâmbește cu dinții ei zimțați și își dorește să primească un compliment în fața fratelui care gesticulează, jenat să vadă cum buzele tatălui se apropie de cele ale mamei. Tatăl îi spune mamei că trebuie să vorbească. Mama înțelege că se întâmplă ceva cu părinții lui. Se fandosește, îi plac secretele, evenimentele, războaiele și riscurile de atentat, îi place să-și umple dulapurile cu mărfuri neperisabile. Cât despre informații, este folosit termenul „criză“, se întreabă ce i se mai poate întâmpla pentru că, de fapt, nu s-a confruntat niciodată cu drame, doar cu cele două sinucideri; cea a unui turist, era într-o vară, când familia era în vacanță, și cea a unui unchi, mecanic de locomotivă cu care s-a întâlnit de puține ori pentru că soția lui n-o plăcea, considera că se iubește pe ea însăși peste măsură. Între două gări, un sinucigaș tăiat în două din cauza presiunii și a vitezei a aterizat pe parbrizul lui. Unchiul s-a sinucis și el, neputând supraviețui acelei amintiri a soarelui

roșu pe care îl formau cele două jumătăți de corp pe care încerca să le pună la loc dând drumul la ștergătoare.

Atunci când au ceva de ascuns, mama și tatăl vorbesc în engleză, ca atunci când vorbesc despre sinuciderea unchiului, ceea ce îi îngrozește pe soră, pe frate și pe soră, ei se împotrivesc imediat acestei excluderi, alergând, sărind prin apartament ca niște brute, exagerând accentul lor, *yes no no yes very good night this afternoon*. De altfel, asta mi-aminteste de cât sunt de jenată când îl aud pe măgar vorbind în engleză, trebuie să-l potolesc, roșesc de fiecare dată când spune *The*. Să mă gândesc să găsesc o destinație de vacanță unde nu va fi nevoie să vorbim în engleză.

Mamei îi place să profite de cină ca să vorbească despre handicapați, despre avort, despre rahatul de câine, despre moartea tatălui. Dacă el va muri, n-o să reușească să se descurce cu hârtiile. De fapt, în fiecare duminică, tatăl clasează documente în dosare însemnate cu o cruce, interzise copiilor. Mă gândesc la măgar, ar putea să facă și el același lucru pentru mine, deja mi-a spus despre posibilitatea unui contract de căsătorie care m-ar proteja dacă el ar dispărea. Și tatălui îi place să vorbească despre moarte, mai ales despre a lui, detașat, ca un soldat. Iar când se gândește la viața lui, despre război vorbește ca despre momentul când a fost cel mai fericit. Acum nu se mai războiește, lucrează într-un birou, dar era minunat, le explică el copiilor. Cum vine vorba despre acest subiect, micuța ar vrea să strige că e ciudat tatăl ăsta care preferă războiul, pur și simplu ciudat, ar vrea totuși să strige, dar nu știe cum și unde. În ciuda oricărei așteptări, mama se dovedește a fi împotriva războiului. Când tatăl atacă acest subiect, nu mai vorbește și întoarce capul. Nu are nimic împotriva oamenilor care se luptă, dar nu îi plac amintirile solitare pe care le manifestă, fericit, tatăl. Trebuie să terminăm felurile de mâncare, chiar dacă sunt prea multe. Mâncăm, tăcem.

Când se întâmplă să ia masa împreună cu alte familii, mi-cuța observă că părinții ei vorbesc mai puțin liber. La vârsta pe care o are, consideră că nu ar trebui să știe unde vrea mama să fie îngropată, și nici că ea a fost aleasă să debranșeze aparatul respirator. Își dă seama de asta când vorbește cu colegele de școală pe care le întreabă unde și cum își doresc să moară mamele lor, habar n-au. I-ar plăcea și ei să aibă dreptul la copilărie, ca Magali, se simte capabilă, cu un efort mic, să trăiască în inocență. Îi place când bătrâna îi dă porecle care o fac mai mică, când o apără de lumea adulților vorbindu-i despre iepurași și flori. Îi place și când îi ia apărarea în fața parohului, el zice că e zbanghie, dar și în fața profesoarei care o consideră timidă, îi place cum gătește, sufleurile pe care le face, îngăduința ei, chiar și pentru bătrân, și pe el îl iubește pentru că o s-o ia curând la vânătoare și în călătorie.

Așteaptă să fie majoră ca să meargă să trăiască alături de ei. Îi plac nopțile de acolo, poate să stea până târziu.

După cină, tatăl și mama vor să discute. Sora, fratele și sora trebuie să se întoarcă imediat în camerele lor. Corul cântă. Suntem copii, suntem copii diferiți. Nu avem aceeași vârstă. Am vrea să mai stăm. Suntem legați prin sânge, dar chipurile noastre nu au nimic în comun, culoarea ochilor noștri e diferită, uitați-vă și voi, suntem ființe deosebite, chiar și când mâncăm aceleași lucruri. Ne îmbrăcăm cu aceleași lucruri, mergem în vacanță în același loc, facem cam aceleași lucruri. Ce putem face? Totuși, ne-ar plăcea să avem parte de un tratament diferit. Am cincisprezece ani, am dreptul să mă uit la un film până la capăt, se gândește sora. Tot străduindu-vă să ne convingeți că s-a terminat filmul, ne tăiați cheful de-a merge până la capăt. În plus, nu ne puteți trage pe sfoară, drept cine ne luați? Nu ne place că, schimbând o privire complice, profitați de sfârșitul unei secvențe ca să închideți televizorul și să vă mirați cu voce tare, Ia te

uită! filmul ăsta chiar că se termină în coadă de pește. Nu ne luați drept tâmpiți.

Păcălindu-i pe tată și pe mamă, fratele închide cu zgomot ușa camerei, dar nu intră, vrea să intre ușurel în camera surorii, în care a intrat deja micuța. Sora cea mare o deghizează pe micuță, fără ca mama să știe, a luat de la ea un ruj și haina de blană.

Mama este fericită că ei dau dovadă de atâta înțelegere. Cea mare și cea mică țin locul, în mod exemplar, gemenelor pe care ar fi vrut să le aibă ca să nu mai nască și a treia oară. Constatând că celelalte două camere sunt goale, intră în camera celei mari și o vede pe sora de paisprezece, cincisprezece, șaisprezece ani care o gătește pe cea de patru, cinci, șase ani, alături de fratele machiat, și atunci închide ușor ușa. Copii, se gândește ea, am altceva mai urgent de făcut, trebuie să mă ocup de tată.

Suntem copii, da, credem și primim confirmarea, de la răsăritul până la apusul soarelui. Suntem copii, ființe palide cu părării care să le apere de soare, cu haine, ca să rămână așa cum au fost făcuți, să nu-și piardă culoarea inițială. Suntem copii, grațioși, politicoși, în afară de fratele cu agitația lui sexuală și sora cu dinții care sapă în obraji. Când micuța se culcă, cu fratele lângă burta ei și ținând-o de mână pe soră, se gândește la mângâierile pe care le va primi mai târziu, imaginându-și cum tatăl o mângâie pe mamă. Are o idee precisă despre ceea ce îi va cere soțul într-o zi și n-o deranjează. L-ar vrea brutal. Ca tatăl, care nu este așa. Ca bătrânul, poate, care a urinat peste slujnică.

Măgarul e atât de blând, ce ghinion.

Micuța are somnul ușor. Simte un pericol care o împiedică să adoarmă. Se luptă mult timp să rămână trează, dar se trezește brusc. O aude pe mamă nechezând. Coboară din

pat, se apropie de camera părinților. Tatăl povestește despre problema bătrânilor și cum decurg lucrurile. Mama îi imploră pe Dumnezeu și toți sfinții, îl asigură de sprijinul ei. Îi e greu să audă așa ceva, chiar dacă se simte flatată că tatăl i se destăinuiește. În doi, rezolvă repede problema: bătrâna își pierde mințile. O s-o închidă undeva. E trist. Bătrânul nu e vinovat. Nu poți să te gândești la așa ceva, e cunoscut în sat pentru spiritul său de dreptate, pentru promenada cu bănci și flori. O să-l ducă la un psiholog, trebuie să fi primit o grea lovitură când ea l-a acuzat.

Buricul micuței se zbate, apoi se oprește. Brusc, nu-l mai simte. Acum e iar la locul lui, s-a ascuns, ca și celelalte burice. Micuța crește. Nu mai e o zbatere, ci un fior. Simte cum tremură, cu riscul ca nodul nașterii să se desfacă și bumbul ăla să explodeze. E prea violentă, își privește pântecul agitat, de la gât până la pulpe, ca o inimă, tremură, ea este centrul, devine centrul. Scoate un strigăt. Mama deschide ușa și o vede. Pe sub cămașa de noapte se văd picioarele înnegrite până la genunchi ale micuței. Micuța o lovește. Ridică mâna asupra ei, mama îi dă și ea o palmă, domnișoara ascultă la ușă? Domnișoara dă în mama ei? Domnișoara face pe ea? Mocheta mea! Tatăl îi zâmbește trist copilului, dar nu-i ia apărarea. Hai, întoarce-te în cameră, schimbă-te, îți vom explica mai târziu, du-te. Tatăl o lasă pe mamă să o tragă de ureche, nu reacționează. Mama trânteste ușile și cei mari se scoală. Îl avea pe tată pentru ea, să discute, copiii strică tot, copiii ar trebui să dispară, ei, drăcie! Fără ei totul ar fi mai bine, ca înainte. Părinții își pierd cumpătul din cauza copiilor. Fratele începe să râdă când aude cuvântul. Tatăl se gândește la picturi, la fragilitatea străngerilor de mână, la vecini. Când ne spune că suntem niște personaje vulgare, fruntea mamei se încrețește, părul dansează. Sora își mușcă obrajii, strânge pumnii, își încheștează degetele, încearcă să o aline pe micuță, pregătește degetul umed pe care ar vrea să i-l bage în gura uscată.

Somnul nu vrea să vină. Studiez amprenta broaștei pe fața măgarului. Cu atât mai rău, un păcat în schimbul unui bine. Îl dezvelesc și las țânțarii să-l înțepe în locul meu. Dormi, iubirea mea, îmi spune. Ceva din timbrul vocii sale adormite îmi amintește brusc de cel al unui rățoi. Asta-i deja prea mult. Trebuie să fiu înțeleasă, am fost crescută cu dezgustul pentru natură, dacă patul meu primește în fiecare seară tot mai multe animale, cum o să mai rezist, să dorm? Aprind iarăși lumina și verific. Măgarul se miră, deschide ochii, mă contemplă ca pe soția lui și îmi spune că trebuie neapărat să renunț la cucul acela la care țin, înțelege foarte bine, dar nu ne lasă să dormim liniștiți. Îi răspund că mai are douăzeci și cinci de minute ca să ațipească înainte de cucul de la ora două. Și sting lumina. Câteodată mă simt prost fiindcă gândesc urât despre cineva care îmi vrea binele. Și invers, mi s-a întâmplat să-i doresc bătrânei atât de mult bine, am anticipat căderea ei, dar nu m-am opus închiderii într-un ospi-ciu. Nu prea sunt miloasă.

Micuța nu știe dacă bătrâna o vede așa cum este ea în realitate. Oare simte cum începe să crească pirul în jurul cuvintelor sale de copil? Un vâl senil îi face cristalinul opac, bătrâna distinge lumea cu dificultate și aproximație. Această neclaritate e luată de toți drept o degenerescență mai pro-

38

fundă, micuța crede că este o retragere demnă din lume și o intrare în lumea ei. Așa cum s-a stabilit, în seara de Crăciun se păstrează secretul despre marea plecare spre ospiciu. Dar bătrânei, care nu poate fi trasă pe sfoară, i se pare extravagant acest geamantan pe roțile de sub brad. Tatăl îi promite un lacăt, îi spune că toate acele compartimente din interior, buzunarele inteligente, fundul dublu îi vor servi drept cufăr pentru lucrurile personale. Mama îi dă peste cot tatălui, sora întreabă de ce nu astă-seară, bătrânul, prefăcându-se că glumește, o obligă să tacă punându-i la gură eșarfa cea nouă, ca un căluș. Ia-ți labele murdare de pe copilă! se răstește bătrâna. Un lacăt, copii, dar pentru ce? mai întreabă ea. Pentru siguranță, răspunde mama. Un priapic nu zboară, nu? îl întreabă încetișor bătrâna pe bătrân, tot el e singurul reper pe care-l are în științele naturii. Sora, fratele și sora se joacă cu geamantanul așa cum s-au jucată altădată cu ochelarii, cu cârjele sau cu bastonul bătrânei. Micuța ar fi bucuroasă să mărturisească ce se uneltește. Dar îi este greu să devină ceea ce ar vrea să fie, cea mai puternică, cea mai sensibilă, cea mai justă. Și-atunci tace. E considerată timidă. Prostii. Își întoarce limba în gură așteptând să știe, nu să îndrăznească. Are o idee, ia notă de asta, are nevoie de timp.

Dimineată devreme bătrâna părăsește camera, casa, pâinea zilnică, trăgând după ea geamantanul. Tatăl și mama o conduc într-un loc cu grădină, o baltă și o lebedă, atunci când e frumos afară. Ne-am înțeles. Micuța e și ea prezentă, are în suflet un sentiment de lașitate pe care nu-l va mai încerca niciodată în viață. Participă la abandonarea bătrânei. Iar mama insistă asupra utilității roților, spune Dă-mi mie geamantanul sau trage-l pe roțile, o să te doară rinichii. Îl laudă pe inventatorul acestui nou tip de bagaj, ce spirit practic, ce ușurare pentru spate, dar și pentru gât, nu ne gândim suficient la gât, se răsucesce sub presiunea greutății. Nu ia

lucrurile în serios. Aici sau în altă parte, trebuie să sfârșim undeva. Nu-i așa că e o surpriză frumoasă? Totul este festiv și trebuie să rămână așa. Când va fi frumos o să fie și o lebedă. Fiecare copil și-a lipit un mic autocolant pe buzunarul din față. Mâncăți burtă. Mami, te iubesc. Aqualand din Antibes vă mulțumește că ne-ați vizitat. N-am atins fundul, spune bătrâna, dar mi-am luat costumul de baie. Îl va iubi pe fiul său până la capăt, de vreme ce vrea ca ea să fie țicnită, nu bătrânul, așa va fi. Pentru a-i asigura o viață liniștită cu soția lui, îi va dovedi că a făcut bine când l-a ascultat și îi va mulțumi cu respect și recunoștință pentru instituția privată, privată, vezi, nu te ducem oriunde, promite tatăl; *instalăm*, îl corectează mama, nu te *instalăm* oriunde.

Aprind din nou lumina, asta e, trebuie să mă confrunt cu realitatea, măgarul e aici, să nu mai închid ochii. Se trezește, îi zâmbesc, îi spun să se culce la loc, apoi înconjur patul, mă aplec și mă uit la picioarele lui. Ce ușurare: n-are copite. Da, mă așteptam, mă abțin să nu lovesc în cuvertură, are o băătăură, nu știe să se îngrijească, clocește, se mace-rează, m-am săturat. Măine dimineată îi spun totul, băătăura de la degetul piciorului, pielea aia de sus, o să-i spun, și dacă reacționează bine îl anunț că poate sunt de acord să ne vedem cu părinții lui.

Bătrânul rămâne în picioare în fața casei, în timp ce mașina se îndepărtează. Micuța întoarce capul să-i facă un semn cu mâna, în timp ce cu cealaltă ține mâna rece a bătrânei. Umezeala îl acoperă cu un costum de remușcări, e posomorât. Dacă ia foc casa, nu-și va da seama. Măgarul vrea să instaleze senzori anti-fum lângă cazan, să mă gândesc să mă opun. Prea multe precauții. Am avut deja o discuție degradantă despre alegerea asigurării: a câștigat o firmă englezească, Watts and Spoon. Măgarul pronunță Wots. De altfel,

asta mă face să mă gândesc acum că, dacă îi schimb zâmbetul și îi pun unul nătâng, pierd forma gurii lui atunci când vorbește în engleză. Trebuie să fac în așa fel încât să-i păstrez dinții și gingiile inferioare, nu trebuie să fac ceva de mântuială. Grefa este o muncă minuțioasă, lucrez cu rigoare.

De când s-a instalat, bătrâna doarme în fotoliu, încovoiată, departe de bătrânul care sforăie și nu o mai aude plângând; refuză patul, televizorul, lectura și vizita, chiar și cea a micuței, căreia mama îi spune că ospiciul nu e un loc pentru copii. Când își dau seama că doarme așezată, încearcă toți să o convingă să se întindă, invocând motive de circulație a sângelui, dar ea refuză, spune că în pat îl găsea pe soțul ei. Atât de aproape. Parcă ar fi durerea unei văduve. Nimeni nu mai insistă. Înțeleg. Vor vorbi despre asta la întâlnirea cu personalul. Pentru a se obișnui cu noul loc, se hotărăște ca voința ei să fie respectată. N-o să mai fie așa prost dispusă. Când e să se bosumfle, își regăsește în întregime bunul simț. Dar să-i faci pe oamenii care-ți vor binele să-ți suporte îmbufnarea, totuși, nu e politicos. Bătrâna ridică mereu ochii spre fereastră. Pândește, ce oare? La ce oră apare cucul? îi întreabă pe îngrijitori.

Adesea, bătrânul ia masa la ei și i se destăinuiește că ar vrea s-o ia în brațe pe bătrână, dar când ajunge acolo, în casa unde a fost dusă, refuză să-l vadă. Sunt bărbatul tău, strigă el, lasă-mă să te țin lângă mine. Este rugat să nu forțeze lucrurile. Tropăie pe pietrișul din fața ferestrei, gândindu-se că îi amintește de timpurile tinereții. Ei îi plăcea când, lovindu-și călcâiele, o invita să danseze un tango. Dansul s-a sfârșit. Și-atunci pleacă. Se uită la fotografia ei, cea pe care o ține printre acte de patruzeci și nouă de ani, la care ea spune că ar trebui să renunțe. Nu mai e aceea femeie de acum patruzeci și nouă de ani.

Bătrânul se întoarce acasă. Își târșăie picioarele prin garajul pe care a refuzat să-l transforme, așa cum spera ea, în verandă cu un balansoar și o măsuță joasă. N-a făcut nimic din acest garaj, prefăcându-se că repară o mașină care, știa dintotdeauna, nu va merge niciodată, poate doar împinsă. O refuza când îi cerea să-i lase un locșor unde să-și pună rufele murdare și uneltele de grădină.

Începe un chin lent și lung, simte cum crește în el soiul rău. Se urcă pe bicicleta bătrânei și pedalează, cu genunchii ridicați până la bărbie. E înalt. Se va opri când o să cadă. Traversează un sat care-i plăcea foarte mult bătrânei, pentru că are culoare, le spunea ea prietenilor, dar el nu înțelegea ce voia să spună. Caută culoarea, nu reușește să înțeleagă. Oare voia să spună lumină? Se oprește. Se înserează.

Intră într-un muzeu, un vizitator rătăcit, alege o statuie a unei femei mai înalte decât el. Îi atinge șoldurile, îi ia în brațe pântecul și se agață de coapsele ei ca un copil de mama lui din marmură. Paznicul vine și vrea să-l îndepărteze, dar bătrânul îl roagă să-l mai lase un pic să mângâie statuia, trebuie să-și calmeze mâinile. Paznicul refuză, nu-i mai rămâne decât să se piardă pe străzi. Pedalează din nou, dar grilajul ospiciului este închis în timpul nopții. Trage de el, strigă, vede cu greu, de departe, cum bătrâna, așezată la fereastră, cu o cârpă pe genunchi, își verifică degetele.

Cucu, se bucură pendula de cinci ori la rând. Măgarul se întoarce pe partea cealaltă, mormăind.

În oraș, bătrânul alege o fată și urcă într-o cameră a bordelului. Ea se dezbracă, îi cere să se grăbească un pic. El rămâne îmbrăcat, spune că i-ar plăcea s-o strângă în brațe. O ține, pune capul ușurel pe inima fetei. Îi povestește că ceva îi lipsește, bătrâna pe care o iubește, cât de mult ar da să re-

pare greșeala, cât de rău i-a făcut. Termin repede, zice el desprinzându-se din îmbrățișare. Se calmează, și fata, simțind atingerea caldă a obrazului pe umărul ei, cască.

Nu-și mai găsește bicicleta, aleargă așa cum pedala mai înainte, cu genunchii ridicați spre piept. Se trânteste pe un câmp, stă pe spate și continuă să-și miște picioarele. Ar vrea să scape de această sămânță rea. Ar crește niște spini tare frumoși dacă ea ar încolți. Își amintește de o zi la mare, când l-a bătut la cap să ia o hidrobicicletă. A pregătit călătoria timp de mai multe săptămâni, Trebuie să mă gândesc ce pun în geamantan, sperând să-i placă bărbatului. Când privirea ei aștepta un compliment, el își bătea joc de felul cum se îmbrăca: Miss Univers 1802! Două femure, fără armătură, numai os! Se simte rece și inert în mijlocul insectelor. Mai târziu vine cineva și-l ridică. Un bărbat care stă în frig, care vorbește despre bicicletă, care vrea să fie închis.

Bătrâna nu-și rupe nimic când cade de pe fotoliu, spatele ei e acoperit cu o carapace groasă. Capul îi cade în față și corpul îl urmează, se încolăcește pe podea ca un melc mare.

Micuța, trădătoare, complice, nu a salvat-o pe bătrână, i-a lăsat pe tată și pe mamă să o interneze. E mică, nu-ncape în doială, dar are suficientă conștiință ca să se pună de-a curmezișul drumului, să împiedice lucrurile grave. Ghemuită lângă pat, după ce a mers în genunchi pe mocheta făcută din sfoară ca să-și răscumpere greșeala, micuța își promite că va dormi fără cuvertură. Dar se răzgândește foarte repede și, sub cearșafuri, mângâindu-și încet arsurile de pe genunchi, își dorește ca ziua de miercuri să fie mai bună decât cea de marți.

Sunt tare bune iaurturile astea. O să mă întorc târziu astăzi. Miercuri am tenis. Te deranjează? mă întreabă măgarul.

Deloc, te-aștept.

Dacă ți se face prea foame, mănâncă, eu o să ronțai ceva la snack.

Cuvintele măgarului îmi dau fiori. Sunt snack. Dacă îmi mai vorbește despre pisica pentru mama lui, voi refuza, ca represalii, să luăm masa cu părinții.

Am cam târăgănat, dar acum trăim sub același acoperiș, ar fi bine să te prezint.

Mai cuviincios?

Nu, mai draguț.

Își ia sacul de sport în formă de cârnat, e momentul să plece la birou. Încă de dimineață, în pragul ușii mele care a devenit a noastră, trebuie să ne amestecăm limbile. Să le-nvârtim, într-un sens, apoi în celălalt, înainte, să le rostogolim, mâinile lui sunt pe șoldurile mele, îmi țin brațele de-a lungul corpului, să le ridic totuși spre gâtul lui, să fac un efort, să marchez dimineața cu o mică atenție care-i va face ziua frumoasă, să-i mângâi ceafa. Teckel, îmi spun, teckel,

atingându-i părul. Rămân lângă pian, el coboară scara. Se scarpină pe umăr. Al naibii țăntar. Te sun. Mare noroc! Urcă din nou. Iartă-mă pentru adineauri, eram nerăbdător. Nu-i nimic, îi răspund eu, cântărind șansa pe care am avut-o când l-am întâlnit, dar incapabilă să-i dau în schimb dragostea mea. Își pune mâna pe pântecul meu, i se întâmplă s-o facă oricând, trebuie să-i spun să înceteze. Aseară, la prietenii lui, a făcut același lucru și toată lumea s-a uitat la mine, am remarcat zâmbetele lor, amabile, dar și lacome.

Închid ușa, mă simt ușurată la ideea că am în față o zi lungă, o să mă ocup de casă, trebuie să încep să curăț înaintea de a scrie, să pun la loc tot ce-a atins, a deplasat. Mai întâi împing mai spre fundul rafturilor bibliotecii obiectele pe care le-a adus, mai ales lumânarea pe care i-a făcut-o finai. A pus-o la vedere, încântat să-mi povestească despre discreția acestei fete care n-a îndrăznit să-i spună că bentița pe care a câștigat-o în parcul de distracții unde el o invitase îi strângea prea tare capul. Pe când se întorceau, în mașină, s-a mirat că fetea nu mai vorbea, că avea obraji înroșiți și ochii strălucitori, ea doar i-a cerut permisiunea să-și scoată bentița, după care a suspinat ușurată, n-am vrut să te necăjesc. Copilul ăsta e o minune, zice măgarul. Iar eu, care știu ce înseamnă un copil bine crescut, îi spun că o să-i treacă. Lipsa mea de indulgență îl tulbură, preferă să o ia ca pe o provocare și mă mângâie pe cap cu tandrețe.

Miercurea, pe care micuța n-o mai petrece la bătrâni, este cu probleme, este ziua discuției cu mama, mai ales tema scurgerilor, revine adesea și o înspăimântă. Mama se teme de orice fel de scurgeri, de la chiuveță, de gaz, dar îi face teamă și escapadele, ciclul sau scurgerile urinare. Bănuiește că are o reținere, așa că îi e teamă de o revenire. Energia maternă, manifestată în apărarea unor cauze sau respingerea cu

furie a altora, amintește de mișcarea de vid și plin a unei cascade. Gândește-te și tu la inconștiența imbecililor; sub pretext că fetusul este o făptură umană, naști debili, îi spune brusc copilului liniștit, după ce i-a cerut să tacă toată dimineața. În zece ani am să părăsesc această țară de prostănaci și trec la *pareo*. Pentru prezentarea nepoților, ne întâlnim în Zanzibar. Te implor, când vei fi însărcinată, nu accepta niciodată să păstrezi un copil anormal, te rog, avortează, refuz să devin bunica unei legume. Dacă nu poți să fii mamă, nu te înjosi, nu recurge la adopție. E o țară în paragină. Nu câștigi nimic dacă ai copii, te asigur. Fericire, zic unii. Ba chiar descătușare!

Privind fotografia cu femeia de cincizeci de ani născând pe care i-o arată mama, dezgustată, micuța calculează că înainte de a procrea e mai bine să jure în fața mamei, dacă ar face-o față de bunică ar ține mai puțin, este evident, matematic vorbind. Fără tragere de inimă, se uită pe paginile revistei ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, dar ceva îi spune că, date fiind antecedentele, va fi complicat să dea naștere unui copil. Ce e un antecedent? Un prefix, răspunde mama, contrar sufixului, care vine după. Eu sunt sufixul tău, zice micuța. Mamei i se pare adorabilă. Această definiție va intra în carnețelul cu cuvintele rostite în copilărie, alături de sosește pipi, mă dor șosetele, mi-ar plăcea să fiu o girafă, gustul bomboanei ar ține mai mult și aniversarea mea este departe, n-avem decât să mergem cu mașina.

De acum, în fiecare seară, mama și micuța se roagă la îngerul lor păzitor ca bătrânul să aibă puterea de a trăi singur, fără bătrână, căreia îi doresc să se ducă repede, cât mai repede posibil și fără suferință. Micuța simte că e ceva în neregulă în această urare, dar o lasă să se-nvârtă în gol. Îi cere mamei cucul care este la bătrâni. Mama își pune pe cap fularul, cu îndemânarea unei asistente care pune un bandaj. Îi

promite copilului că vara viitoare va merge la vânătoare cu bătrânul, așa cum a fost vorba, mai mult chiar, dacă va învăța să ochească bine, o va angaja ca asasin plătit ca să omoare câțiva negrotei din societate. Cât despre cuc, vorbește cu bătrânul și el acceptă cu bucurie să i-l dea copilului, dar mama o previne că nu va putea nicicum să-l agațe pe peretele din camera ei. Are de gând ca, până când se va emancipa, să-și învețe progenitura ce e acela bun gust. Când își reia firul gândurilor încetișor, repetând, în ciuda zgomotului de la mașina de spălat, că larvele trebuie ucise, că agonia bătrânilor trebuie scurtată, iar violatorii să fie arși de vii, tot bombă-nind-o pe micuță, aceasta se calmează. Se strânge lângă ea, cu cugetul împăcat, mama e aici, cucul e jos.

Nu mă pot opune prezenței obiectelor lui. Totuși, vasul chinezesc ar câștiga în simplitate dacă ar fi pus în antreu, ca suport pentru umbrele. Așa cum e expus acum, în sufragerie, îmi vine cheful să o chem pe fina lui la un joc cu mingea. Să-ncercăm mai întâi să-l mutăm. Dacă măgarul se va simți jignit, îi cer scuze și scot imediat umbrelele și bastoanele. Puțină tactică nu strică. Nu se pune problema să-l ascund dintr-o dată în spatele unei uși. Mai întâi îl pun să se vadă bine, chiar în mijlocul holului, astfel ca măgarul, de teamă să nu se-ntâmpile ceva, să-l împingă chiar el spre pereți. Dacă sunt îndemânatică, e posibil să pot face la fel și cu zaharnița lui de argint, stil Empire, insistă el. Empire, dar seamănă perfect cu un trofeu la box.

Sora se culcă mai departe, în fundul holului, în spatele dulapului cu mățuri, în spatele dulapului cu instalația pentru gunoi, în spatele dulapului cu veselă. Când vine ora bicarbonatului, aude o bătaie în ușă. Dacă este strigată, nu răspunde. Dacă se bate la ușă, spune Așteptați. Dacă se intră cu forța, tipă. Și-a pus un zăvor pe care mama l-a aruncat în aer cu o

lovitură de umăr. Acum e o gaură în ușă, mama ar putea să se stăpânească să o urmărească pe cea mare care spionează prin propriile găuri triumful femeii care se naște în ea.

Într-o zi, mama se uită, fără să vadă, tot fără să vadă, își lipește ochiul de gaură pentru a se asigura că este o gaură, nu un zăvor, dar cea mare a prevăzut această întâmplare. A băgat în gaură o furculiță pentru brânză topită, iar mama urlă înainte de a se prăbuși. Fratele vine în fugă, o strigă, o scutură, e buimăcită, își revine și cere ajutor, vată, un burete, să-și șteargă sângele care curge, invizibil. Fratele o îmbrățișează cu blândețe, se face palid. Cu o mână îi mângâie părul, cu cealaltă își prinde sexul și se miră, atingând-o pe mamă, că nu i se scoală mai mult. Și-atunci începe să plângă, își plânge neputința, în așteptarea felației. Micuța numără unghiurile pe corpul mamei, prea fragilă, fără curbe, îi este teamă pentru ea. Mama se gândește că n-o să mai vadă, cel puțin cu ochiul ăsta. Trebuie să facă exerciții cu celălalt, cu răbdare, cu gândul la cei care-și pierd ambii ochi, spune tatăl după un scurt moment, în lipsa altor argumente.

Repede. Să termin aranjarea lucrurilor și să mă apuc de lucru. Trusa cu lentile este în dungă, la fel ca și cămășile. Câteodată, când îmi vorbește, le număr. Șticla cu soluție oculară ocupă prea mult loc, o pun alături de produsele menajere, sub chiuvetă. Perii periutei de dinți sunt tociți din cauza molarilor mari, o înlocuiesc. Simt cum mi se lasă colțurile gurii când scotocesc, de data asta, în trusa de toaletă și scot un pansament umed, un tub de cremă, un pieptene, pastile, un eșantion de parfum și o lamă de ras în care mă tai. Degetul mi se deschide din cauza capului ei ascuțit și neprotejat. Era deschis, ca și al meu, pierdut și totuși gata să taie pe oricine se apropie. O arunc. Oricum vreau ca el să aibă barbă, ceva mai puțin neted, o zgrunțurime de care să mă agăț.

Micuța o obligă pe mamă să nu-și mai țină mâna peste ochi. Ochiul tău n-are nimic, nu te-a nimerit, zice ea. O să vedeți voi cu cine aveți de-a face, urlă mama la cei trei mucoși. O pălmuește cu putere pe soră, mai-mai să-i crape pielea obrazului. Mai bine o pui la colț, murmură micuța, așa se spune, în general, în regulile de educație: mai degrabă la colț decât o palmă. Sună telefonul.

Trebuie să fie măgarul care vrea să-mi povestească ceva. A văzut că îmi plac poveștile de pe hol, din birou, îi cer detaliile, a remarcat asta, sunt interesată de aceste povești, rețin numele colegilor, le notez într-un carnet. Sună telefonul, mama vociferează, sigur e tatăl, salvatorul, totdeauna la timpul potrivit, la locul potrivit. Își mișcă brațele, e gata-gata să răstoarne cele trei vase prețioase pe care le-a așezat neglijent pe măsuta mobilă, ca pe niște vechituri, refuzând să le pună în valoare într-o vitrină sau într-un loc luminat, în caz de furt nu vor atrage atenția. Îi ordonă micuței să răspundă, dar telefonul e de negăsit, trebuie să-l fi luat fratele pentru o experiență. Telefonul sună, ea urlă să răspundem imediat, în timp ce sora sughite într-un colț al camerei. Gura ei se strâmbă, îi curge nasul, din bronhii se aude un sforăit și un tăvălug îi sfărâmă sufletul. Se supune întrebărilor fără sfârșit ale mamei fără să răspundă la ele, De ce eu și de ce ochiul meu?

Micuța încearcă să o facă să uite de țârâitul telefonului și se grăbește să-l găsească. Atunci mama se oprește din urlat. Micuța se apropie de soră, o întoarce cu fața la perete. Mergi la colț, o enervezi, totuși, era să-i scoți ochiul.

Mă cuprinde oboseala. Îmi doresc să rămân trează, să aud, să văd, să nu-mi risipesc energia, s-o fac să fie îndrăznească, dar totul se rostogolește, ziua mă frământă și mă cuprinde imediat somnul. Mă cuprinde cu totul, când cobor din pat, n-am ce să fac, trebuie totuși să rămân în picioare, dreaptă, să nu mă acopăr prea tare, căldura te adoarme, totul tinde să mă enerveze, să mă împiedice să scriu, aș vrea să citesc, dar iarăși mă învăluie somnul. E normal să fiu atât de obosită? Există și câteva momente de grație în care fac munca de o zi fără ca măcar să-mi dau seama. Telefonul, scrisul, diverse lucruri, mâncarea, cumpărăturile, aranjatul, curățatul, băutul, gânditul, să termin totul. Minutele acelea mă lasă moartă; nu-mi mai amintesc nimic, sunt și eu uitată de munca făcută, hârtiile aranjate, textul scris, casa curățată, cina pregătită, nu-mi amintesc niciodată de nimic, am o memorie șovăitoare, prea scurtă sau atât de diluată încât mă lasă în stare de vis. Mi-e rușine, mi-e teamă că pun de mai multe ori aceeași întrebare aceleiași persoane, nu mai știu dacă am visat sau nu, așa că nu-mi amintesc totul. Ce să fac? Am oare o întâlnire? Am notat în agendă joi la prânz, dar nu mai înțeleg ce am scris. Cu cine? Unde și de ce? O să găsesc cheia într-un vis viitor. Ce importanță are, îmi zic, scriu, așa că am toate drepturile. Dar nu e drept. Și

iar mă ia somnul, trebuie să mai aștept puțin până mă bag în pat, trebuie să sărbătoresc întoarcerea măgarului, cât e ceasul? Inerție. Nu mai pot să reflectez în orele următoare. Aprind, sting, am ochii umflați de somn și pielea mă strânge. Ies, am constatat că, uneori, aerul și zgomotul străzii mă trezesc. Alteori, dimpotrivă, mă doboară și mai mult. Pot să cad ca într-o piesă cu public. Pic de somn când zgomotul este puternic. Pe stradă, dacă-mi văd ochii când mă atacă noaptea, oamenii mă pot prinde de braț, mă pot întreba dacă mă simt bine, dar nu vreau să fiu atinsă, nimic nu mă poate scoate din mine însămi. Mă eliberez cu brutalitate. Câteodată copiii trec pe trotuarul celălalt când mă văd, cred că fața mi-atârână, că îmi târșâi picioarele, merg pe lângă ziduri, picioarele mi se-agață de murdării, de hârtii unsuroase, de băltoace, de câinii care ating zidurile. Să scriu ce mă adoarme, ce mă trezește, lupta între cele două este tot scris, este problema mea, eu trebuie să hotărâsc dacă mai pot să scriu sau nu.

În familia micuței, unul hotărăște și ceilalți îl urmează. Se întâmplă ca acela care hotărăște să fie sfătuit de o soție sau o mamă, dar o dată ce s-a luat decizia, consilierile rămân în umbră. I se întâmplă chiar să se informeze despre părerea membrului cel mai slab al familiei, arătând astfel o anumită bunăvoință pentru extinderea democrației în interiorul cuibului. Chiar dacă decizia nu-i aparține, bătrânul este și el prezent, de formă. Și-a exprimat voința de a fi închis cu bătrâna, imediat după aceea închide ochii și se gândește la ceea ce i-ar plăcea să mănânce, dar și la țările pe care ar vrea să le viziteze dacă se va putea mișca la fel ca înainte.

Tanzania? Senegal? Trebuie să-i spun astă-seară, să fac o listă cu preferințele mele pentru bucătărie, rustică, modernă sau tradițională, raftul cu băuturi și hota.

Bătrânul se imaginează punând jambon de Parma pe gleznele femeii de serviciu. Ajutorul medicamentos își face

efectul pe neașteptate și devine euforic. Se ridică, îl bate pe spate pe tată, pe bătrână, numără rulotele pe care le va cumpăra și, copleșit din nou, enervat de plafonul prea apăsător, rămâne pe loc și se lasă să cadă pe scaunul care i se dă. E înhățat de halucinații, pulpă de căprioară, pate din cap de porc, sandwich cu ananas și o bucățiță bine dotată. Își notează discret aceste elemente pe spatele carnetului de cecuri ca să-i spună doctorului, căci de fiecare dată când vrea să vorbească despre ideile trăsnite care-i trec prin minte nu-și mai amintește nici una. Mama i-a cumpărat un carnet cu lacăt, să nu poată citi copiii memoriile bunicului, dar el uită. Pierde cheia.

Tatăl este singurul care hotărăște soarta bătrânilor. Dar își începe toate frazele cu Noi, chestiune de onoare. Bătrânul, între două viziuni, întrebă Noi? Cine?

Tu, printre alții, răspunde tatăl, răbdător și înțelegător. Ticălos bătrân, se gândește tatăl, șarlatan, mizerabil, gunoi, nu mai este cazul să-și piardă cumpătul.

Bătrânul continuă să explice că vrea să trăiască împreună cu bătrâna în acel ospiciu. Mai târziu, se gândește el, vrea să se înscrie la Casa Seniorilor, un loc cu locuințe individuale rezervate persoanelor vârstnice, dar curajoase, căroră le plac plimbările, vinul bun, societatea și piscina. Pentru micuță, înțelegeți-mă, vorbește el întruna, vreau această piscină pentru micuță. Trebuie s-o învăț să se arunce în apă. Când tatăl îi atrage atenția că acest proiect nu corespunde cu ceea ce-și dorește bătrâna, bătrânul îi atrage și el atenția că, până una-alta, el este șeful familiei. Aici tatăl intervine, dar văzând cum bătrâna își clatină capul în celălalt sens, renunță, și asta îl enervează. Bătrânul se gândește ce fel de călătorie să-i ofere bătrânei. Un safari? lansează el din culise. Imediat după aceea se gândește la călătoria promisă micuței.

Nu, în nici un caz safari, nu într-o mașină înaltă, măgarul și cu mine bine protejați, cu o ploscă, cu apă cu gust de fier vechi, cu o pompă de extras veninul, un radio conectat la turnul de control care vine să te depaneze în două ore, oriunde te-ai afla, și măgarul, ar încerca să mă suie sus, pe banchetă, să mă fotografieze în fața leilor, și-apoi le vom povesti prietenilor ce frică ne-a fost de elefanții împovărați, cât de roz era lumina, mai ales dimineața. Dar în vacanță te scoli mai târziu! vor comenta prietenii. Trebuie să găsesc o destinație fără safari și fără limba engleză, să i-o spun astă-seară, fără să am înfățișarea mea snack. Mi-e așa de somn, cred că o să mă culc zece minute.

Mai târziu merg la cumpărături, o să iau pâine. Și biscuiți, măgarul face firimituri și, când își dă seama, ia imediat aspiratorul ca să-și strângă semințele, zice el, ce-mi pasă, asta e cuvântul, aș putea să-l bat cândva pentru acest cuvânt.

Bătrânul se scuză, apoi își cere scuze că întrerupe discuția ca să se scuze, îi dau lacrimile, iar tatăl clipește ușor ca pentru a-l asigura de sprijinul său. Cu această clipire transmite un mesaj complet, de compasiune și autoritate. Câți mari bărbați i-ar invidia această carismă de netăgăduit, acest ascendent natural! Încă nu m-am hotărât dacă, la sfârșitul cărții, tatăl va deveni zeu sau rege. Îmi rezerv posibilitatea alegerii. Pe de altă parte, mi se întâmplă să mă gândesc că această carte se desfășoară pe fundalul zgomotului de ciocan pneumatic, dar aud, în spatele pianului care îmi blochează privirea, o armată de violoncelle care se pregătește să cânte.

Bătrâna poartă pâslari în formă de pinteni, i-a primit de Crăciun. Sunt largi, iar șoldurile ei sunt atât de înguste încât trebuie să meargă cu picioarele depărtate. Supărată că e atât de prost îmbrăcată, îi aruncă bătrânului o privire speriată. Se apropie de ea, deschide gura și își încheștează pumnii,

imitând un cântăreț de refrene disperate, dar nu iese nici un sunet. Bătrâna îl imploră pe tată din priviri, dar el o avertizează să nu se poarte ca un copil. Bătrânul îl întrerupe, Nu-ți face griji, băiete, nu mai suntem la vârstă la care faci un copil. Tatăl își lasă nasul în jos și declară că va cere două camere separate, ca toată lumea să fie mulțumită. Bătrânii sunt nemulțumiți. El vrea să simtă noaptea corpul femeii, lipit de al lui. Se va răzbuna, jură ea, nu se va așeza niciodată în pat, va închide ușa de două ori. Tatăl îi amintește că nu există zăvoare la uși.

N-am vrut să-i cer măgarului să-mi pună unul. M-am gândit că nu e datoria lui să pună un zăvor la ușa biroului meu. Dacă-l vede astă-seară, o să-i spun că e acolo de mult timp. Pe hol nu prea se vede broscoiul. Am să pun repede la loc trusa de unelte; într-o zi, ca să fiu amabilă, o să-l felicit, de exemplu, pentru uneltele de bricolaj performante.

Și acum, zice tatăl, întoarce-te acasă și pregătește-ți valiza. Tatăl se gândește la mamă că-l așteaptă la masa de seară. Bătrânul se gândește la drumul de întoarcere. De când bătrâna nu mai este lângă el, noaptea îl paralizează, își înnoadă degetele ca să nu uite să-și pună cureaua. I-ar plăcea să aibă un câine. O s-o întrebe pe bătrână, ea va protesta, face mizerie, lasă păr, miroase urât, te atașezi de el, moare prea repede și aici accesul cu animale este interzis, cu excepția ta. Se lasă liniștea. Sună telefonul. Bătrâna vrea să răspundă, bătrânul îi ia telefonul din mână. Ea se supune, dar îi spune că la Casa Seniorilor va cere o linie telefonică separată. Și un cadran solar. Ca să știi cât e ora, adaugă ea, luată pe neașteptate, având grijă să-l convingă pe tată de degenerescenta ei.

Mama își iese din minți în timp ce vorbește la telefon. E târziu și cea mare tot nu s-a întors. I-am spus ora șapte, e șapte și cinci. Cea mare trebuia să aibă grijă de micuță.

Doar știu să număr, îi răspunde ea tatălui când o întreabă dacă este sigură că nu a recuperat decât un singur copil. Bătrânul se ridică și ia veioza. Ce-ai de gând? întreabă bătrâna. El pune obiectul la loc, mi-a fost teamă că fac un atac. Se simte greoi. Oricum, dacă te îngrași în continuare, îl amenință ea, n-o să mai poți intra la radiologie. O să fii obligat să mergi la serviciile veterinare, să aștepti răbdător între o blondă din Aquitaine și un cal de tracțiune. Îl amenință cu o perioadă de mers pe jos, de cunoaștere de sine și de post de cinci zile. Vei ieși din asta slăbit, infometat, crezând în pădure, văzându-l pe Dumnezeu în fiecare frunză, îți jur că așa va fi, și constipat definitiv fără clorura ta de magneziu; așa-ți trebuie. Primește-mă înapoi și voi slăbi, îi promite el.

Tatăl se uită la ceas, nu e o tragedie dacă mai întârzie cinci minute. O calmează pe mamă, bătrâna îl ascultă cuprinsă de gelozie. Se întreabă cine l-o fi învățat vocabularul dezmierdării și al dragostei. Este mândră de bărbatul pe care-l aude, dar și mirată că nu l-a învățat nimic din ceea ce aude că spune. Unde-o fi învățat? Bătrânului îi vine să râdă, se uită spre bătrână, sperând să restabilească o complicitate, dar ea își mușcă obrazii. Concis, tatăl recapitulează: o casă pentru pensionari comună, dar fiecare cu camera lui.

Când îi spun că vreau să am o cameră a mea, măgarul se cabrează. Cu atât mai rău pentru el. Să nu merg mai departe, dacă asta e dorința lui, să stăm în fiecare noapte lipiți unul de altul și-apoi, într-o zi, să facem patul mai picant, cu sălbăticie, în cel mai urât mod, fără să ne sinchisim de celălalt.

Bătrâna refuză obrazul pe care i-l întinde bătrânul, se uită cum tatăl se îndepărtează. După ce mașina lui dispare, intră în ospiciu bâjbâind după vreo plantă pe care s-o aducă înăuntru sau un oblon pe care să-l închidă. Zidul clădirii este neted, obrazii ei se crapă.

La cafenea, sora râde din toată inima ascultându-i pe ceilalți. Îi face un semn cu cotul micuței, să se asigure că înțelege glumele. Micuța nu vrea să reacționeze la cele mai idioate, dar s-au înțeles ca la fiecare lovitură de cot, orice s-ar întâmpla, să izbucnească în râs. Cea mare admiră părul frumos al câtorva fete, dar nu vorbește cu băieții, i-e teamă de ei. Simte că nu le place băieților de vârsta ei, dar atunci de care vârstă? Nici un bărbat nu va avea răbdarea să-i descleșteze mușchii gurii, nici să se ocupe de bicarbonatul ei, chiar dacă micuța, punându-și degetele în cruce, o asigură de contrariu. Cea mare ar putea să se integreze într-un grup dacă mama nu ar împiedica-o să iasă. Îi interzice petrecerile de seară atunci când nu-i cunoaște pe părinți, cu excepția cazurilor când poate discuta în prealabil cu ei și le poate găsi numele în anuarele școlilor bune. Sora preferă însă să refuze invitațiile. Cel mai mult se teme de ridicolul mamei atunci când folosește termeni militari ca să fie sigură că există o supraveghere sau un serviciu de ordine la petrecere. Supărați, prietenii se retrag imediat, ca niște valuri. Cea mare rămâne singură pe nisip, în curând va fi erodată.

N-am venit la cafenea să-l văd pe bărbatul cu mărul lui Adam. Nu-mi pasă că nu-i aici. Nu, nu-mi iau cafea, o să urc la mine. Se apropie întâlnirea cu părinții măgarului. Port o

rochie neagră, am o idee în cap, dar nu o mai caut acolo, nu mă voi întoarce. Chiar dacă bărbatul cu mărul lui Adam ar intra acum, cu mâinile goale, înghițind brusc tot aerul din cafe-nea, provocând un incendiu, udându-mi rochia, n-am să mă întorc, am să plec.

Ținându-și geanta în mână și împingând-o pe micuță spre zid, așa cum poruncește mama, cea mare înaintează spre clădire și, șchiopătând, se oprește în fața porții. Ploaia dansează, în cer și pe pământ, înmoaie hainele surorilor. Pe stradă, cu mâna în mâna aceea rece, micuța se gândește că e singură pe lume. Își imaginează că i se propune să populeze din nou planeta. Mai întâi trebuie să accepte o împerechere cu singurul supraviețuitor de sex opus, o dată îndeplinită această datorie ar putea alege între a se uni fie cu el, fie cu copiii lor. Cea mare n-are chef să se întoarcă acasă, ar vrea să mai stea la cafea. O ia pe micuță cu ea.

Te-ai aștepta ca sora mai mare să fie atrasă de un băiat discret, dar ea îl iubește pe cel mai derbedeu, Rodéric, care, din câte-și amintește ea, nici măcar n-a salutat-o vreodată. E în clasă cu el, dar el nu știe, n-are timp. Stă în spatele lui la ora de gimnastică. Nu se descurcă la matematică și, când acceptă ca tatăl să-i explice câteva teoreme, o face doar cu speranța că va putea și ea într-o zi să i le explice.

Normal, bărbatul cu mărul lui Adam sosește la cafea între treisprezece douăzeci și treisprezece treizeci. Se așează sub ceas. Când își întoarce și el capul să se uite la oră, mărul lui Adam iese atât de tare în relief încât mi-e teamă să nu i se întâmple ceva. După aceea nu aștept niciodată să-și termine masa. Mă ridică și ies din cafea, trec pe sub ceas, chiar prin fața mesei lui. Poate că fac un ocol, dar dacă tot există două ieșiri, de ce să nu fie folosite?

Cea mare se hotărăște să se întoarcă acasă, se gândește s-o lase pe micuță să urce, iar ea să dispară pentru totdeauna. Micuța o sfătuiește să-și muște obraji în interior, chit că-i dă sângele, ca să trezească mila mamei. Cea mare se gândește la hainele ude, la furia mamei, nu vrea ca sora, fratele și sora să răcească. N-are nici o minciună care să fie valabilă. Deschide ușa, o împinge pe micuță în față, mama aleargă spre ele, ar vrea să le strângă în brațe, dar urlă, unde-ați fost, mi-am făcut sânge rău! Uite că, în mod excepțional, cea mare se hotărăște să glumească. Am pierdut autobuzul, zice ea, imitând vocea mamei de acum câteva zile. L-am ratat, a trecut de mai multe ori fără să ne vadă, nu știam că trebuie să facem semn cu mâna ca să ne vadă șoferul.

Fratele râde, recunoscând cuvintele mamei. Mama se înroșește, vorbește despre ploaie. lipsă de respect, nebulia lumii, responsabilitatea celei mari, violarea minorilor, caldarâmul alunecos, accidentele de pe stradă, cea mare merge spre camera ei, dar mama spune că trebuie să aibă o explicație între patru ochi, și ce-i cu mirosul ăsta de țigară? Sora fumează sau a fumat. O pune să deschidă gura ca să simtă mai bine, dar nu se hotărăște dacă mirosul vine de la păr sau din gură. Închide, deschide, poruncește ea, mirosind când limba, când fruntea. Apoi sora merge spre camera ei, așa cum cere mama arătând cu degetul spre etaj, deși apartamentul nu are decât un nivel.

Și deodată se lasă tăcerea, intră tatăl, sumbru și înghețat. Mama aleargă spre el, dar tatăl e hotărât, lucru care se-ntâmplă rar. Mama se apropie de el, el întoarce capul, ea îl ia de mână, el și-o retrage, ea îi ia paltonul și el nu-i mulțumește. Când măgarul face pe independentul jignit, când se simte prea iritat ca să accepte chiar și cea mai mică dintre atențiile mele, îmi vine să râd atât de tare încât mă duc în altă cameră. Când se așează la pian îi spun Clayderman. Atunci ridică din sprânceană, imperceptibil. Atâta stăpânire ar

58

trebui să mă pună în gardă. Dar nu izbucnește nici o furtună, niciodată. Sprânceana se lasă la loc ca un sufleu.

Mama își schimbă părerea, dă înapoi, nu-i mai trimite pe copii în cameră, are nevoie de ei ca să aducă din nou lumina în ochii tatălui, simte că, de data asta, prezența ei nu ar fi suficientă. La început este blândă, apoi se enervează brusc, nu suportă această lumină stinsă de pe fața bărbatului. Un om de vârsta lui, copleșit de o poveste cu părinții, nu o înduioșează.

Ei, ce zici, cobori și tai cordonul, Kikiton, spune mama punându-și vin în pahar. Tatăl nu ia în seamă remarca, deși o consideră nedreaptă. Va ierta, nu acum, dar va uita mai târziu, după ce-o să alunge dorința de a o face să-și înghită limba. Mamei nu-i pare rău pentru ce-a spus, se gândește însă că a stricat atmosfera și îl lasă pe tată să dreagă lucrurile. Sora, fratele și sora nu sunt obișnuiți să vadă că nu se-nțeleg, sunt surprinși.

Micuța profită de război. Se apropie de tată, retras într-un colț al camerei ca să-și vadă corespondența. Îi cere vești despre bătrân și internarea bătrânei. O așează pe genunchii lui și începe s-o apere pe mamă. Îi e teamă că s-a înșelat, nu știe cât de mult a greșit, spune că bătrânețea este un ținut complicat. Un ținut în care nu ajungem niciodată, zice micuța. Într-o zi vom pleca împreună acolo, unde ni-meni nu ne va mai deranja. Tatăl spune că este imposibil, nu se va întâmpla așa, dar ea nu-l aude.

O trimite să se culce. Dacă nu, se-ngroașă gluma. Micuța se gândește că, dacă ar fi împreună, ar închide ușa și n-ar mai auzi țipetele; s-ar îmbrățișa, înlănțuiți sub cearșafuri.

E ora trei după-amiază. Bărbatul cu mărul lui Adam nu va mai veni. Asta e ceea ce se numește a trage clapa. Nu ne înțeleseserăm, tacit, să luăm masa împreună în același loc? Ieri,

dacă nu mă înșel, mi-a zâmbit. La plecarea din cafenea, fără să-l ating, m-am scuzat că m-am lovit de masa lui și el mi-a zâmbit. Dacă asta nu e o invitație să ne mai vedem, atunci ce e? Pavé du Chevillard, îmi recomandă ospătarul, o carne fără grăsime și fără tendoane. Când luați o altă carne, de obicei aruncați zece la sută. La pavé du Chevillard, auziți, auziți cum sună, totul se mănâncă, nimic nu se pierde. Și cu o aromă de sparanghel, pentru o urină groasă, mirositoare, și o tartă cu portocale, ca să alunece bine, doar dacă nu vreți un pic de brânză, trei feluri, le alegeți chiar dumneavoastră, cu stomacul deja plin. Un vin de Brouilly, brânză, da, nu? Ah, burți care se simt bine, buzele mov, ochiul lichid; limbile nemernicelor cu unghii făcute lipăind stridii. O femeie cu șoldurile dezvelite, o nemernică, v-am zis, ah, dacă aș fi bărbat, ejacularea-i gata. Ar trebui să facă WC-uri, unde-or să facă ăștia toți? Doar nu se țin până seara, mi-e așa de frică de rahatul lor, frică să nu alunec și eu în el. Trebuie să ies de aici. Plec. Și bărbatul cu mărul lui Adam să nu încerce să mă găsească. Nu prea-mi place genul ăsta. Frumos e să-mi facă un semn și-apoi să mă lase cu întrebările mele? Pentru că nu m-am ales cu nimic, o să mă opresc la băcănie să cumpăr șampanie, o s-o beau cu măgarul, voi ciocni pentru nimic-nicia bărbatului cu mărul lui Adam. Da, știu că am o rochie frumoasă, dar nu pentru ceilalți o port, o pusesem pentru el și uite că s-a sfârșit, n-o să mai fac nici cel mai mic efort, sper că mă aude. Mi-e somn, un somn mic pe bancă, cu bărbia înfășurată în eșarfă, să nu-mi rămână gura deschisă, cu un aer calm, normal, ca și cum aș aștepta pe cineva. Doar două minute, cât să-mi recapăt energia ca să pot urca pe stradă. Când animalul din mine cade de oboseală, dinții mei sapă în obraz și mă lupt să nu zac întinsă, să nu zac ca mama și ca sora mea, îmi spun, făcând un ultim efort ca să-mi descleștez lent maxilarele. Să nu zac în chinurile facerii, un cuvânt cheamă alt cuvânt. Burta, totul merge bine, îmi zic eu.

O să-ți placă la nebunie, îmi spune măgarul la telefon, ascultă-mă, tipul intră în birou cu nevasta.

Să-i spun să zică *soție*, nu nevastă, este desuet și mă deranjează. Să păstrez totuși termenul pentru carte, dar să-l scot din conversațiile cotidiene, să-mi cruț viața, urechile, măruntaiele. Să-și închidă un pic gura aia!

Îți jur, continuă el, vine la un interviu, dar nevasta e cu el și-mi spune că procedează așa pentru că el nu știe să se exprime. Îi primesc totuși pentru tine, îmi spun că o să te amuze povestea. În timpul întâlnirii răspunde în locul lui și, din când în când, îl lasă pe el să vorbească, și-atunci ea mă privește cu satisfacție. Nu puteam să aștept până diseară ca să-ți povestesc, îți place anecdota, nu?

Îi mulțumesc, dar îmi spune că atunci când mă sună e ca o recreație pentru el. Se gândește să mă întrebe dacă am mâncat. Îi răspund întotdeauna cu conștiinciozitate la aceste întrebări. Nu le înțelege, nu știu ce caută în aceste răspunsuri, dar spun tot, cu onestitate. Da, am mâncat la cafenea. Să-ți spun drept, mă simt mai degrabă ușurat că te-ai întors acasă. Adaugă să am grijă să-i deschid tâmplarului, vine să ia măsurile pentru garderobă. Închid cât pot de repede, îi spun că sună cineva la ușă, altfel iar începe să vorbească despre ușile cu burduf și materialul izolator. Zice că în cafe-

nea există pericolul de a face hepatită. Când ideile sale se apropie prea mult de ale mamei, îl iau de sus. E pasionant ce-mi povestești, te-ai lovit la cap? Mă ustură ochii, craniul meu se năruie, e vina lui, nu trebuie să mă sune când scriu, pe scurt, mă omoară.

Bătrâna se distrează. Așteaptă stând lângă cabina telefonică a ospiciului, îi ascultă pe cei vorbăreți care-și povestesc ziua. Spionează, se plâng cei de la etaj, mai bine l-ar certa pe bătrân, râde tare și comportamentul lui urât îi atrage și pe alții. Ca să restabilească ordinea, bătrâna îl muștră uneori în public sau îi ia cărțile de joc, apoi îl somează să o urmeze. Intră în camera ei trântindu-i ușa în nas. El intră totuși și-o iau de la capăt. Obosită de război, ea acceptă să se uite împreună la film, înainte de a-l trimite la culcare singur, amenințându-l că va chema autoritățile cu soneria de alarmă. Ca s-o îmblânzească, îi arată proiectul casei lor pe care l-a desenat. Terenul lotizat al Casei Seniorilor fiind în construcție, cumpărătorul are dreptul să-și imagineze, parțial, interiorul locuinței sale și bătrânul vrea să o răsfete. Îi arată o cămaruță destinată uneltelor de grădinarit și o garderobă de un metru cincizeci ascunsă sub scară. O apucă furia, își bate joc de toate, e foarte târziu, spune ea reducându-l la tăcere. Se pare că bătrâna, o dată ce se hotărăște să protesteze, nu-și schimbă nici părerea, nici tonul. Și nici bătrânul nu-și schimbă comportamentul. El pretinde, și chiar dacă obține puțin, măcar stoarce o privire a bătrânei, un suflu, o clipire și pentru moment se mulțumește cu atât. Îi place să facă bricolaj. Mi-a explicat, în atelierul lui, rolul instrumentelor, mi-a arătat cum să strâng menghina. Îmi spune că dacă un om îmi face rău, trebuie să apropii cele două preze fără să-mi pun întrebări, fără să mă înduioșeze plânsetele. Omoară-l cu toată puterea, nu va fi niciodată îndeajuns de mort.

Când măgarul aranjează spațiul, îl urăsc, spune fundul dulapului, perete despărțitor, câștigare de spațiu, tocilă, perforator, pastă pentru astupat găurile din lemn, fixare chimică.

În fiecare săptămână, tatăl, mama și micuța merg să-i viziteze pe bătrâni. Bătrâna nu se mai opune venirii micuței, iar ea se pregătește, decupează ziare ca să decoreze căsuțe făcute din cutii pentru prăjituri. Mosoare de ață înțepate cu un băț de chibrit vor folosi drept scripeți care ridică liftul. Micuța se gândește că bătrânii ar prefera să o primească numai pe ea, sau pe ea și tatăl ei, dar mama îi însoțește de fiecare dată, vrea să-i sprijine. Face conversație. Își aduce aminte de biscuiții faimoși ai bătrânei, nu i-a dat și ei rețeta. Gluma prinde, bătrâna o să i-o spună într-o zi, dar doar pe patul de moarte, declară ea cu un aplomb care-l încântă pe bătrân. El împarte o prăjitură tăiată în pătrate, prăjitura fără coacere, și rețeta ei e secretă. Mama râde din toată inima, se gândește la copilărie, are o privire melancolică, în ciuda eforturilor de a-și machia pleoapele o săptămână cu culoarea bronzului, următoarea cu mov. Bătrâna nu este indiferentă, spune mereu că mama e drăguță, micuța simte cum se chinuie să găsească o amabilitate mai personalizată.

Bătrânul scoate din nou planul, îi arată micuței camera în care va dormi ea, îi cere sfatul tatălui cu privire la amplasarea unei ferestre și utilitatea sau nu a unei deschideri cu o ușă culisantă. După părerea mamei, nu va fi lăsat să aleagă, fațadele nu ar mai fi la fel. Îți dai seama, ce-ar fi să vină fiecare cu ideile lui arhitecturale! Mama izbucnește în râs, râsul bătrânului i se alătură, urcând atât de puternic spre plafon, încât vecina de sus lovește în podea cu bastonul. Bătrânul revine la discuție, cu voce joasă, ezită asupra calității dalelor. Bătrâna închide ochii, pleacă în peisajul său, o întreabă pe micuță dacă vrea să numere împreună oile. Legănată de

această somnolență, micuța închide și ea ochii, mama e stăpână pe situație, navighează cu chibzuință între cei care închid ochii, cei care visează și cei care așteaptă. O lingusește pe bătrână, o felicită pentru ținuta ei, pentru curățenie, vioiciune, doar ca să aibă subiecte de conversație. Iar micuța, cu ochii închiși, roșește de rușine.

La sfârșitul vizitei, despărțirea durează. Pe hol, tatăl îi spune bătrânului că trebuie să se întoarcă lângă bătrână, asta și face, ca prin ceață.

În fața ospiciului, mama o ia de mână pe micuță și lasă ochii în jos, să nu-l vadă pe tată suferind. Ceva o reține. Simte cum i se mișcă pământul sub picioare. Dar știe că nu trebuie să dai atenție temeliei, riscă să fie înghițită prea repede, prea devreme. Trebuie să fugi de moarte, să interzici gândului să se aventureze acolo. Revine hotărâtă la cotidian. Trebuie să ne grăbim. Stai drept, îi spune tatălui, hai, ridică-te, e un contor de gaz în spatele tău.

Acasă, sora și fratele țopăie pe patul tatălui și al mamei, își ridică mâinile ca să atingă plafonul. Mâinile fratelui se agață de pasmanteria lustrei și, când cade o bucățică, o agață de urechea surorii.

Tatăl îl obligă pe frate să alerge împreună o dată pe săptămână. I-a făcut cadou o ținută sport militară ca să-l motiveze, precum și un spalier de care fratele nu se mai desparte și sub care stă ascunsă încălțăminte cu șireturi pe care mama îl forțează s-o poarte, având în minte aceeași idee despre un spate drept. El ar fi vrut ghete. Așteaptă cu nerăbdare să abordeze problema încălțăminte într-o discuție cu tatăl său. Își pregătește în minte fraza, presupune că un ton sincer va fi mai de efect decât unul plângăreț. N-o va învinui pe mamă, dar se va opune unor principii care i se par depășite și care-l pun într-o situație dificilă în fața băieților de vârsta lui.

În acest timp, tatăl se gândește să-l felicite pe frate pentru sufletul său bun. Și vrea să-i recomande una sau două cărți ca să-i deschidă lumea imaginației. Nu-i mai este teamă că lectura o să-l împingă spre cele mai rele impulsuri, acum știe să și le stăpânească. Fratele îi va spune tatălui că i-ar plăcea să se întoarcă mai târziu, după ce termină orele. Tatăl îi va răspunde că ar fi bine să nu le mai tachineze atât de mult pe surorile lui. O să-l mai întrebe dacă poate dormi la un prieten după petrecerea de sâmbătă, o să adauge că vor fi mai mulți și că ceilalți au obținut deja aprobarea părinților pentru a pleca împreună în week-end, fără

părinți. Nu-i va spune că toți au mințit, inventând părinți ale căror voci le-au imitat pe rând la telefon, cu complicitatea fraților și a surorilor mai mari. Ar vrea să știe dacă tatăl acceptă să-l înscrie la un stagiu de canotaj în Gironde, mai degrabă decât la un curs de limbă în Germania. I se pare că tatăl e prea apropiat de surori, o să-i spună că nu-l deranjează, chiar dacă îl miră, speră că nu-l va bănuși de gelozie, căci nu se pune problema, dar putem vorbi între bărbați, nu? Iar tatăl îi va propune să-l ducă la un concert rock. Fratele ar vrea să descopere opera. Tatăl îi va încredința un secret, fratele ezită să-și trădeze sora care a luat o notă proastă, chiar dacă asta l-ar apropia de el și ar putea obține permisiunea să meargă la bowling.

Tatăl și fratele încetinesc. Mai au doar să traverseze strada. Micuța e la fereastră și tatăl îi face semn. Fratele găfâie, tatăl, fără să respire greu, îl felicită pentru rezistență. Tatăl spune că au alergat mai mult decât de obicei, vor ajunge mai târziu la cină. Fratele încetinește și mai mult, tatăl trece în fața lui și glumește, Mișcă-te, hai să ne întrecem. Fratele accelerează, îl prinde din urmă pe tată care împinge deja ușa mare a imobilului. Fratele vrea să vorbească, îl ia de braț pe tată care-i spune Hei, băiete, nu mă mai lua de braț, la vârsta ta riscăm să avem un aer ciudat.

E ora douăzeci și două. Măgarul urcă în mașină, pleacă din parcare clubului de tenis, îi face un semn paznicului, lasă în jos geamul ca să-i spună o vorbă amabilă, apoi îl ridică, iar îl lasă fiindcă e cald. Un club de tenis, o slujbă bună, o nevastă originală, un subsol amenajat și o grădină suspendată, așa arată viața ta, bătrâne. Te așteaptă, îmbrăcată frumos, fără îndoială, se îmbracă întotdeauna bine pentru bărbatul ei. O s-o onorezi ca un sportiv. Întotdeauna te vrea. Niciodată nu refuză să facă dragoste. Câteodată, ca și celelalte, nu-i stă capul la asta, dar niciodată nu spune nu. Corp și suflet, spune ea când te întrebi dacă și ea e satisfăcută. Juisează, îngerul meu, dacă îți vine. Juisează, asta mă excită, adaugă ea. Vrei să-i placi, dar o să ți se ia permisul dacă mai accelerezi, ar fi stupid, n-ai putea s-o mai scoți în week-end, încetinește, nevasta ta te așteaptă în fiecare seară, atât de puțin supusă, și e bine că e așa. Nu ți-ar plăcea să fie supusă. Îți place caracterul ei, îți place că o astfel de femeie te-a ales pe tine, chiar dacă tot n-ai înțeles de ce.

M-am hotărât. Aleg bucătăria tradițională de la pagina 49 și sunt de acord să mă întâlnesc cu părinții lui când ne întorcem din vacanță. Ca destinație, propun Nordul, un tur al Nordului, cu toate ferestrele deschise, în curent. Repede, îi

prepar un snack, ouă, șuncă și o salată de fructe. Pun masa, o lumânare, două, trei, un drum de lumânări de la suportul de umbrele la masă, un șervețel în formă de evantai pe farfuri, un pahar cu picior și solnița. Aștept, îmi aranjez rochia, vreau să-l primesc cu un zâmbet și să-i spun câteva cuvinte după această lungă despărțire de o zi. Iau hotărârea să mă simt bine și, de vreme ce sunt cu el, să mă simt bine cu el.

Uite că vine, și totul se răstoarnă. Mă strânge în brațe spunându-mi Scuză-mă, dragostea mea, put.

Se așează la masă și mănâncă, cu șortul aruncat lângă pereți și bluza pusă pe spătarul scaunului, își șterge discret fruntea cu șervețelul.

Ce drăguță ești că mi-ai pregătit cina. Îmi place că ai pus vasul la intrare, ești o regină a decorării.

Mă gândesc la bărbatul cu mărul lui Adam. Țin cotul pe masă și îmi sprijin capul cu mâna, mă las legănată de cuvinte. Dacă mă prăbușesc, o să spun: E interesant, dar nici *măcar* nu mi-ai spus, care a fost scorul meciului?

Sora tună și fulgeră împotriva mamei, Rodéric este înalt, bine făcut, nu e scund. De trei ori imbecilă, spune mama, nu m-ai înțeles, iar fratele, care a obținut nouăsprezece și trei sferturi la lucrarea de gramatică – nici o greșeală, dar profesoara refuză, din principiu, să dea douăzeci pentru ca elevul să nu și-o ia în cap –, explică ce înseamnă *cousin germain*, în nici un caz nu e vorba despre un văr pe care-l cheamă Germain, e vorba despre un văr primar. C. Q.F.D.¹, proasto! Tot așa cum *petit cousin* n-are nimic de-a face cu talia, înseamnă văr de-al doilea, fratele tău are dreptate, spune mama.

¹ C.Q.F.D. (fr.) – *Ce qu'il fallait démontrer*, traducerea expresiei latine *Quod erat demonstrandum*. Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia Q- queue (vulg. – penis).

C.Q.F.D. E o expresie, așa se zice, reia fratele meu care nu mai râde când aude a doua consoană, și-a schimbat pulsuniile perverse contra setei de cunoaștere.

Rodéric este nepotul verișoarei mamei, adică văr de-al doilea sau de-al treilea, dar fratele și mama nu reușesc să se lămurească. Trebuie să-l întrebe pe tată. Ce importanță are, tot ceea ce o neliniștește pe cea mare este dacă au același sânge sau nu. Și tot ceea ce vrea să știe mama este dacă cea mare a vorbit de legătura de rudenie cu Rodéric, I-ai spus despre voi doi? Ce-a răspuns? Mi-l imaginez pe Rodéric continuând să-și vadă de treabă. Cea mare o minte pe mamă: Rodéric n-a fost mirat de legătura lor de rudenie, mama lui îi spusese deja. Nu ești amuzantă, spune mama dezamăgită, invită-l să ia masa cu noi într-o zi, e totuși vărul tău.

Vreau să mor, se gândește cea mare, dar mama nu aude. O să facă niște cârnăciori cu piure și o prăjitură cu iaurt.

Iaurturi, iar apare cuvântul ăsta. Cum, da, cum să fac, în aceeași săptămână cu povestea cu chiloții, să elimin acest cuvânt din vocabularul măgarului? Să i-l scuip în față. Pur și simplu. Nu-mi place acest cuvânt spus la plural, iaurturi. Spui iaurt și mergi să te speli. Măgarul o să mă înțeleagă. Ar trebui să nu mai meargă la tenis. Îi e atât de foame după aceea, hăpăie, săracul, arată așa de bine, asta e o problemă. Îmi doresc să se îmbolnăvească, dar să nu-și sufle nasul, să nu miroasă și să nu facă zgomot. Ies din cameră. Bravo, iubire, e crocantă șunca asta. Dar tu ai mâncat? Nu vrei nimic?

Cea mare nu îndrăznește să muște din cârnat, mama se miră: îți plac la nebunie mezelurile, mușcă măcar din vârf. Cea mare se albește la față. Fratele nu mai râde de aceste situații. Timp de doi ani a desenat șuruburi și buloane în cabinetul unui psiholog școlar. De atunci, spune el, nu mai are probleme cu sexul și tot ce e legat de el. Rodéric și fratele

deșurubează solnița, așa, în glumă. Cea mare ar vrea să participe la jocul ăsta, dar răstoarnă sticla. Mama îi dojenește, bagă spaima în ei cu aspiratorul de firimituri, celei mari îi curge nasul, lăcrimează, își mușcă obrazii, i-e teamă că o să se vadă că tremură. Iți sângerează obrazii, știi că-ți sângerează obrazii? Întreabă mama. Sora înțelege că norul de nenorocire care întotdeauna o precede sau o urmează nu e suportat de un bărbat. *Uterus* da, *cumulus* nu, o ironizează fratele. Rodéric are șaisprezece ani; la vârsta lui, nu mai iei masa acasă la alții, o faci doar dacă părinții nu sunt acasă, stând pe podea, eventual cu o farfurie de carton în mână, dar niciodată cu o fată care plânge.

Surorii îi este rușine de mamă care, în mod excepțional, le dă dreptul să înmoaie pâinea în sos, insistă asupra adverbului. Și măgarul îmi cere câteodată un coltuc, să împingă cu el în farfurie. Când rostește cuvântul ăsta, mă gândesc la coatele lui.

Sora cere mamei permisiunea să mănânce desertul în cameră. Mama acceptă, e la curent că la alții această practică este obișnuită. Cu atât mai bine, pot să strâng firimiturile cu aspiratorul.

O masă delicioasă, mulțumesc! Ce-ți faci la obrazii? mă întreabă măgarul. Te-ai mușcat?

Poți să te duci să-ți faci duș, te rog?

Da, mă duc, a venit corespondența?

Am pus-o pe pian. Împreună cu catalogul pentru bucătărie. Deschid la pagina 49.

Ce culoare?

N-are decât s-o faci neagră. Vrei să te duci la duș, te rog?

Ești drăguță, nu fi îngrijorată pentru mine, e bine, m-am uscat.

Măgarul se așează pe canapea. Răsfoiește revista și crede că cea de la pagina 49 este ideală. Și cu vacanța cum

rămâne, ai găsit un loc? întreabă el. Când transpiră, fața lui e brăzdată de un drum de vene, cea de la gât, foarte vizibilă, pulsează. Când transpiră, lasă o aureolă albă pe hainele de culoare închisă, probabil că și pe canapeaua cu catifea roșie pe care îmi place atât de mult să mă întind când pleacă.

Pe drumul spre școală, sora și Rodéric merg înainte și fratele mă ține de mână. Îmi propune să nu plătim în autobuz. Dacă ne controlează, plângi, spune el. Controlorii urcă și imediat încep să plâng. Ce-o să ne facem? îl întreb eu încețitor, dar el mă liniștește, sunt *scout*. Iarăși? zic eu. Am discutat problema acasă și *scout* un pic, într-o vară, aș fi putut să încerc, însă *scout* totdeauna, nu, dar mama insistă, jocuri de căutare a indiciilor, focuri, corturi și cântece, prietenii, toleranță, bătaie din palme, zgomotul din păduri. Mămico, o implor eu. Și-a fost cum am vrut eu. Niciodată *scout*, a adăugat tatăl ca să pot să adorm.

Rodéric îi vede pe cei din gașca lui de prieteni și chipul surorii îngheață. Din autobuzul cu toate ferestrele închise citești pe buzele lor cuvintele văr, verișoară, litanie spusă la umbra copacilor de către niște nerozi care nu cred că fac rău, fără să bănuiască niciodată că, spunându-i verișoară, o jig-nesc pe soră, îi sfărâmă coastele și burta. De altfel, nu va avea copii, nu faci copii dacă ai burta goală. Micuța n-o să se mulțumească cu asta. Repede, devine independentă. Repede, se eliberează de jugul fratern. Micuța nu va fi niciodată cea la care se gândește ea. Pentru moment, de la întâmplarea cu autobuzul, micuța vede că sora se închide în sine.

Din acea zi, când legătura familială care îi unește pe soră și Rodéric devine publică, micuța înregistrează pe casete, cu vocea ei de copil, la cererea surorii pe care vrea s-o înveselească, texte despre bărbați comparați cu tigăi a căror particularitate este că nu se lipește nimic de ele. După aceea

sora întâlnește alți bărbați și nu reține decât răul pe care i-l fac aceștia, nu știe ce-ar putea face cu șoldurile ei reci, își întoarce pentru totdeauna ochii triști spre televizor, povestea vieții altora, uneori mai sinistră decât a ei, se concentrează pe durerile îndepărtate sau apropiate, începe să-i placă, traversând viața ei de cenușă, rănită de moartea celorlalți, chiar și a celor pe care nu-i cunoaște. Și spaima de moarte o înhață încă din adolescență. De atunci, nu mai găsește sens în nimic, nu înțelege agitația, dorința, căutarea celorlalți.

Nordul, zic eu, punându-i pe genunchi un ghid. M-am gândit că ar fi un compromis bun. Între ce și ce? întreabă el.

Este un compromis între Zimbabwe și Polonia. Și el râde. Atunci, Nord să fie! Scoate din sacul în formă de cârnat două perechi de șosete sintetice.

O să luăm astea cu noi?

Special le-am cumpărat, să merg pe nisip sau pe stânci. Doar nu plecăm în vacanță ca să ne chinuim din cauza unor tăieturi la picioare, nu?

Și eu tac în fața bărbatului, tânăr, bătrân, viu, mort. I-am deschis gura mea de jos, dar cea de sus trebuie să rămână virgină. Cuvintele mele nu suportă vizita, ascult un moment, răspund, dar îmi păstrez cuvintele, pentru că nu vor fi înțelese. Bătrânul mi-a spus că bărbatul ar trebui să mă protejeze, să-mi cunoască visele în orice circumstanțe. Zgomotul bărbaților este terifiant, iar cel pe care-l fac atunci când vorbesc mă asurzește, îmi place să-i știu la colțul străzii, departe, străini de mine, așezați în cafenea. Dacă unul dintre ei s-ar apropia, ar putea să-mi ceară mâna, și dacă i le-aș da pe amândouă, ar ști să facă altceva decât să mi le înnoade la spate? Nu cred o iotă.

Câțiva turiști dezgustați nu îndrăznesc să ceară schimbarea apei din bazinul mare și se bălăcesc bodogănind în bazonul pentru copii, contând pe un sportiv jurist care să redacteze scrisoarea prin care cer să li se dea banii plătiți pentru sejur sau măcar o parte din sumă. Sunt de acord că primele două zile au fost idilice, la fel ca și călătoria, chiar dacă ar fi apreciat să fie serviți mai bine în avion, chiar, să adauge și asta în scrisoare, să pună și problema muștelor din restaurant. În mare, chiar dacă nu spun cu voce tare, se gândesc că Léon ar fi putut să dea drumul la gaz în propria bucătărie sau să se arunce în râu, în loc să strice săptămâna unor oameni care vin în iulie în concediu. La prânz, ospătarii însărcinați să tragă cu urechea i-au auzit pe unii plângându-se că paste cu fructe de mare nu sunt bune. Mama merge la bucătărie și își exprimă sprijinul pentru echipă. Simțindu-se învinovățit pe nedrept, șeful circulă printre mese și amintește discret, ca să nu-i îngrozească pe copii, femei și bătrâni, că Léon s-a sinucis, nu a murit din cauza unei intoxicații. Și-a înfipt în ceafă o săgeată și, înnebunit de durere, s-a aruncat în piscină lovindu-se de o margine a ei și craniul lui a explodat.

Măgarul zâmbește prea mult, nu știu dacă e bine, mi-a mărturisit tatăl înainte de a-i recunoaște niște calități.

În clubul unde tatăl, mama, sora, fratele și sora încearcă să petreacă o vacanță extraordinară, copiii se joacă sărind pe urmele corpului lui Léon trasate de poliție. Le-au decorat cu scoici, bucătarul le-a dat două roșii mici pentru ochi, iar tații caută oase de sepie ca să le pună în locul urechilor. S-a format o celulă psihologică în cortul unde se vinde înghețată, unde circulă zvonul că înghețata de pepene galben și de lămâie se dau gratuit de la treisprezece la paisprezece, adică exact când lumea ia masa, ceea ce unii consideră că este meschin, mai ales că pepenele galben și lămâia nu se potrivesc bine, și de vreme ce cornetul are două compartimente, trebuie să mai ia o cupă pe propria cheltuială. Așa că la fără douăzeci, nu mai târziu, căci sunt mulți care stau la coadă și timpul trece repede, sora, fratele și sora se ridică de la masă și aleargă să ia cornete cu două cupe de înghețată cu aceeași aromă. Dacă vânzătorul protestează, copiii vor accepta amestecul lămâie-pepene galben și vor schimba apoi cupele, vor fi ceva lacrimi, mai ales că din cauza căldurii va fi greu să iei o cupă dintr-un cornet și s-o pui în altul, unii se vor trezi cu două cupe de pepene galben când, de fapt, lor le plac vanilia și fragii.

Unul dintre turiști și-a asumat datoria de a conduce celula, asigurându-i că datorită pregătirii pe care o are poate oferi ajutor psihologic. Mama trebuie să-i aducă obligatoriu pe cei care spun că fac față șocului pentru a verifica dacă nu ascund un traumatism. Niște înotătoare care au rețineri față de psihologie sunt conduse cu forța până spre cort de doi animatori musculoși. Sunt date în grija cuiva, strâng din buze și nu le descleștează decât când primesc o înghețată de ciocolată Eschimoș. Te liniștești când sugi, spune șeful celulei. Directorul hotelului oferă fluier și acadele. Chiar și mama acceptă ca sora, fratele și sora să sugă.

Într-o stațiune de la malul mării, măgarul găsește boluri pe care sunt inscripționate prenumele noastre. Ce-ai zice să mai luăm unul? France, pentru o fetiță?

Ce fetiță? Chiar ai darul să strici momentele bune! O s-o porți agățată de gât înfășurată într-un cearșaf colorat? Îl întreb eu. Se pare că există ghiduri care îți arată cum să împătorești materialul ca să porți copilul după moda africană. Tu îl vei împături și eu îl voi purta? Sau invers? Și dacă avem doi, vom alege două culori. Mă confunzi, spune măgarul, nu sunt eu bărbatul ăla și nu mi-e rușine că-mi doresc copii cu tine.

Uneori nu mai găsesc destule cuvinte ca să revin la ce am spus. Așa că mai cumpăr pe furis câteva boluri, Eglantine, Eloï, Eliane, Eude, Eulalie, Eve și, scuzându-mă, i le ofer. Pentru Eude, ești într-adevăr sigură?

Toată lumea se plânge la recepția clubului de vacanță din cauza previzibilității sejurului, dar când Françoise, soția lui Léon, vine să semneze clauzele din contractul de repatriere, acceptând ajutorul tatălui, regele hârtiilor, toată lumea îi spune o vorbă bună sau îi dă un desen. Cele mai frumoase sunt expuse în sala restaurantului, micuța Ingrid este felicitată, ea a desenat un bărbat cu un șirag de cârnați în formă de cunună, așezat călare pe o geamandură ca un arc. Câțiva părinți o felicită pe Ingrid, dar când se îndepărtează de ea spun că este ținută. Tatăl, în schimb, nu încetează să o laude pentru curcubeul ei negru.

E ora patru după-amiază, ora jocurilor. Organizatorul sugerează un minut de tăcere, dar literele celui mai lung cuvânt au fost deja puse, așa că turiștii, în loc să se reculeagă, încearcă să-l ghicească ascunși sub rufe care-i camuflează cu greu. După ce minutul a trecut, trei persoane au găsit deja „pui de mistreți“. Ceilalți le consideră ca lipsite de respect și egoiste, de acum vor avea porecla „banda puilor de mistreți“. Seara, tot din motive de decență, se pune problema anulării discotecii în aer liber, dar dansul îi antrenează pe toți și corpurile încep să se miște, onorându-l pe defunct în felul lor.

Mama, surprinsă în flagrant delict de voioșie, îi explică tatălui că i-a intrat o așchie în călcâi, ca scuză pentru ritmul vesel pe care-l bate cu piciorul de sub scaun.

Copiii lui Léon își petrec ziua uitându-se pe fereastra de la camera lor cum se fac și se desfac urmele tatălui lor, un înfometat furând o roșie, un glumeț desenându-i un al treilea picior, un artist punându-i o burtă păroasă dintr-o nucă de cocos. Se cuibăresc noaptea lângă mama lor, ascultându-i bătăile inimii, neliniștiți că nu știu ce se va întâmpla cu ei acum, când ea le-a promis că se va ocupa singură de toate și lucrurile vor merge ca pe roate. Se întreabă care este sensul acelor unui ceasornic.

Tragedia ajunge și la poarta clubului de vacanță. Oameni fără adăpost întind mâna spre autocarele pestrițe. Pisi-cile se lovesc de bicicletele de închiriat. Niște zdrențăroși pândesc transpirația aurie a băuturilor de bere, a celor care înghit pește crud și a celor care ling cornetele cu înghețată. Câțiva copii așteaptă bărbatul obosit căruia să-i vândă o brătară, condimente sau corpul lor pentru trei bănuți. Căinii se ușurează lângă grilaj și paznicii, ca să-i alunge, le aruncă de mâncare bureți prăjiți.

Françoise, trupul lui Léon și copiii lor sunt repatriați cu avionul, tatăl, mama, sora, fratele și sora îi însoțesc la locul de îmbarcare. Sora cea mare plânge cu sughițuri, fratele și sora, văzând cum se deschide avionul, nu știu dacă trebuie să plângă, și-atunci se iau de mână și își pleacă ochii. Corpul lui Léon intră în burta avionului. Rătăcită pe pistă, într-un polo Club Flore fluorescent, fata lui Léon ia mâna fratelui ei și și-o duce la gură în momentul în care buncărul se închide. Cerul i-a dat doi, ar putea să ia una dintre mâinile ei, spune mama, am oroare de copiii care mușcă.

Mama își amintește cu voce tare necazurile pe care le-a avut în viață, mai ales tragedia aceluia bărbat exemplar a

căruia soție a fost înmormântată în rochie de mireasă. S-a recăsătorit, săracul, dar nu a mai găsit niciodată la aceeași femeie calitățile celei cu care n-a mai apucat să se căsătorească. Ce norocos ești, îți dai seama! Îi mai spune ea tatălui. Apoi se gândește la prietena ei de școală care râdea la înmormântarea tatălui, da, râsete, jur, ca apoi să se sinucidă după incinerare, o sinucidere la treisprezece ani, prin spânzurare, sunt puține femei care aleg să se spânzure, se spune că femeile preferă să moară prin înecare. O imită de mai multe ori pe prietena din copilărie, scuzându-se că nu poate imita bine râsul ei, că nu-și amintește cuvintele care îl însoțeau. Văicăritul ei reușește să acopere zgomotul avionului. Ca să nu mai aud nimic, cânt ce-mi vine, lent, apoi foarte repede, sigură de mine, o fac în ritmul vitezei pe care o are tatăl, ea ne va duce mai departe. Nu credeți că ar fi putut să-și îmbrace copiii mai cu gust? Întreabă mama.

Amintirea asta neplăcută din vacanță mă face să fiu puțin melancolică, mă înțelegi, nu-i așa? Și măgarul e de acord cu mine. I-ar plăcea să mănânce liniștit, fără să se sinchisească de ce se va întâmpla după-amiază. Voi fi oare mulțumită, voi fi veselă, voi fi sedusă de acest Nord pe care-l străbatem deja în lung și în lat de patru zile? Îi place și încrederea pe care o am în el. Prezența lui este plăcută. Și vocea. Ochii lui se așează pe fiecare cuvânt pe care îl pronunț, vor să înțeleagă toate cuvintele, grijulii să se înțeleagă cu ele, mă fac să-mi doresc din nou să-l iubesc. Chiar dacă nu pot să mă uit la el când, ținându-l înaintea de a intra în apă, spune că nu e caldă-caldă, e răcoroasă, nu?

Îmi propune o plimbare. Brusc, nu mi se mai pare nici cocârjat, nici prea lent, și accept să intru în apa rece a mării, apoi în nisipul cald. Ne întoarcem la hotel, a ales unul în cântător, mă hotărâsc să fiu cuminte. Își deschide larg brațele. Și broscuța dispare.

În ajun, mama măgarului se coafează. Are grijă ca vaporii de la apa de la chiuvetă să nu-i strice pieptănătura. Se pregătește să o descopere, în sfârșit, pe micuța logodnică. Nu a văzut până acum decât o fotografie de-a ei căzută din buzunarul măgarului. Se așteaptă să întâlnească o brunetă surăzătoare în pareo, cu meduze în mâini. Măgarul și logodnica au fost luna trecută în Nord, dar la întoarcere nu le-a arătat părinților decât un eșantion de fotografii cu faruri și hortensii. Mama nu ar fi apreciat acest clișeu, ba chiar și-ar fi pus problema existenței acestei logodnice misterioase.

Simte că fiul ei s-a schimbat. Zâmbește mai mult, se poartă mai blând și mai puțin ironic cu ea. Dovada clară a acestei schimbări este că vine să o prezinte. Niciodată nu a vorbit despre viața lui intimă, ținându-i departe pe părinți dintr-un motiv care până acum rămâne necunoscut. Și-au imaginat, săracii, mii de scenarii, refuzând să se gândească la homosexualitate. Faptul că nu despre asta este vorba este suficient ca mama să fie fericită, deja o numește în gând pe logodnică „flica mea“. Visează să devină bunică și a adus din Belgia o rochiță de botez făcută din dantele fine. Cât despre cutiile cu jucării și hăinuțe de copil pe care soțul ei a refuzat să le ia atunci când s-au mutat, le-a clasificat ca „documente diverse“ și el le-a luat împreună cu tot restul,

prefăcându-se că nu aude zurgălăii de la cățelul cu roți. Din când în când deschide câte o cutie și visează uitându-se la pijamaua flaușată galbenă pe care o iubea atât de mult când măgărușul era îmbrăcat cu ea. Era vară și ploua. Și băiețelul dansa în jurul mamei ca un soare.

Mama măgarului vede că tatăl nu întoarce pagina ziarului și îl spionează. Îl întreabă ce culoare să aleagă pentru fața de masă. Iar el îi răspunde că o masă obișnuită ar fi fost foarte potrivită. Râde în hohote când o vede despăturind o față de masă albă, ea se simte jignită și îl avertizează că a pregătit șervete cu floricele. Mergi și pregătește-te, pune-ți și decorația. Îi place când își pune panglica și nu e momentul să o enerveze. Bărbatul o ia în brațe și o strânge cu toată puterea. Nu înțelegi nimic, zice ea. Își scoate șorțul și, văzând cum s-a îmbrăcat pentru această ocazie, el îi spune că arată ca o fetișcană. Nu înțelegi nimic, dar ești draguț.

Se grăbește să aranjeze salonul și să aleagă ceea ce i-ar plăcea să sugereze despre ei doi, înțelegere, simplitate, bun gust, cultură și originalitate. Speră că tânăra este politicoasă, bună cu fiul ei, instruită și fără prea multă mândrie. Când au fixat întâlnirea, măgarul i-a spus că o să-i placă de ea, și a simțit în vocea lui multă dragoste. Cât de mult i-ar plăcea ca el să-i fi vorbit fetei despre ea cu același ton. Își amintește de băiețelul pe care l-a legănat noapți în șir și care va intra, curând, cu barba lui de bărbat, ea s-a abținut să-și exprime părerea despre această toană caraghioasă.

Poate fata o să-l convingă să și-o radă, cine știe? Ar fi bine.

Să mint. Să spun că am uitat să cumpăr ceva de la farmacie și să ies mai repede decât fulgerul, înainte ca măgarul să-mi propună să cumpărăm ce-mi trebuie dintr-o farmacie în drum spre părinții lui. O urgență medicală, se va gândi el, săraca, s-o lăsăm în mașină, la căldură, și să rezolvăm în locul ei această poveste cu farmacia. Nu are importanță de ce îi e rău, pot să înțeleg orice, chiar și dacă e vorba de o tulburare mai puțin plăcută, dragostea noastră va ieși și mai puternică din această încercare.

Repede, să profit că e la toaletă și să alerg cât mă țin picioarele spre cafenea, nu chiar cât mă țin picioarele, părinții măgarului vor aștepta. Pur și simplu vreau să văd dacă bărbatul cu mărul lui Adam vine sâmbăta. N-o să intru, îl voi privi de afară, o să aștept să mă vadă și apoi mă voi întoarce acasă. Am reluat prânzurile noastre cotidiene. Mi-e teamă ca lipsa mea de la sfârșit de săptămână să nu aibă un efect nefericit. Și-așa am lipsit zece zile cât am fost în Nord. Mă duc.

Pășește cu siguranță. Nu lasă visul să zdrobească realitatea care îi este impusă. Așteaptă să devină majoră, numără zilele care o despart de momentul în care, în sfârșit, crede ea, va putea alege dintre cele două lumi pe cea care i se potrivește cel mai bine. Până atunci va trebui să se mulțumească

80

și cu cea care îi arată drumuri, copaci, casele de pe stradă, pivnițe, hambare, animale îmblânzite. La școală, profesorii se străduiesc, an de an, să readucă pe pământ acest cap în nori. Și fiecare constată cu mirare că micuța aude totul, înțelege bine și poate repeta. Nu-i plac grupurile. Își petrece creațiile la toaletă și nu le răspunde celor care cred că are diaree. Trăiește fiecare zi de școală în așteptarea ultimei. De luni până marți așteaptă miercurea. Și de joi până vineri așteaptă sâmbăta ora unsprezece și douăzeci, când tatăl vine în curtea școlii să-și recupereze comoara. Micuța se gândește la acest moment încă din ajun, când mama îi pregătește hainele, iar micuța, imaginându-și-l pe tată stând în picioare în curte și drept ca o statuie, o roagă să-i dea o rochie mai puțin sumbră sau șosete cu marginile din dantelă. Umbra tatălui este densă, chiar și atunci când ploaia îl obligă să se adăpostească în curtea luminată de neonul galben. Atunci când iese din clasă, îl recunoaște după siluetă, fără să poată distinge nici ochii, nici gura. Ar putea să-l deseneze, l-ar identifica și dacă ar fi întuneric. Îl cântărește de la distanță, greutatea lui îi este familiară; greu ca plumbul, și totuși reușește să-l ridice ca pe o pană. Învelișul lui este solid, mișcărilor sigure și trupul lui miroase bine.

Înainte de prânz vreau neapărat să-l zăresc pe bărbatul cu mărul lui Adam așezat sub ceas. Înfățișarea lui mă liniștește și cuvintele pe care nu le spune sunt făcute pentru mine, simt asta. Repede, să cumpăr flori pentru mama măgarului. E o scuză excelentă dacă cea cu farmacia nu ar fi suficientă. Să aleg un buchet rafinat, nu ca buchetele pe care le ia măgarul. Nu gladiole și nici cioc-de-papagal. Să învețe și el.

Dacă tatăl este plecat, mama vine sâmbăta s-o ia pe micuța de frică să nu se piardă dacă e însoțită de soră sau frate. I s-a întâmplat să se întoarcă singură. Blamat de mamă,

fratele este constrâns să mărturisească, dar i-a poruncit totuși să-l aștepte nemișcată în fața sălii de biliard. Micuța nu s-a lăsat impresionată, l-a așteptat câteva minute și apoi a luat-o spre casă, surescitată la gândul disputei pe care o va provoca și curioasă să-și măsoare puterea. Deși pedepsit, fratele s-a dus în camera ei și i-a promis că se va răzbuna, micuța s-a dus imediat la cea mare ca să-i spună de amenințare, astfel încât ea să fie cea care-l denunță. Cea mare a fost felicitată de mamă pentru trăncăneala ei, iar fratele, pedepsit de două ori, a trebuit să-și ceară scuze. Altă dată s-a prefăcut că alunecă și a căzut în lac pentru ca sora, însărcinată cu supravegherea ei, să fie și ea muștrată. Micuța se folosește de oameni. Manipulează cu eleganță și precizie. Când sora o admiră pentru fizicul ei, îi răspunde cu un aer de superioritate: Fii liniștită, o să te aranjezi și tu într-o zi. Cea mare ia răutatea drept o glumă, de vreme ce, venind de la micuță, nu poate fi vorba decât de o stângăcie.

Bărbatul cu mărul lui Adam nu e aici. El este bărbatul meu, îmi spun de fiecare dată când îl văd. Mă simt acasă imediat cum se apropie. Nu pot să spun în alt fel. În mărul lui Adam se află toți copiii mei.

Când mama vine să o ia de la școală, se întâmplă ca fetița să adoarmă imediat cum se închide portiera. Pe mamă o îngrijorează această oboseală, dar ei îi place și se ascunde acolo ca într-o firidă. La adăpostul mașinii pe care mama care veghează o închide de frica hoților, micuța, cu un coltuc în mână, se lasă înghițită de umbre. Mama încearcă s-o tragă de acolo, dar ea ia vocea în visele ei și le străbate fără să-i fie vreodată teamă de ceea ce-ar putea întâlni în ele. Dacă ar apărea ceva ciudat, un suflet surd sau un corp fără chip, vocea mamei o va călăuzi imediat. Se joacă mai mult cu visele decât cu păpușile. Se teme de activitățile care presupun aluneca-

rea, de patinele cu rotile, de patinaj, de pozițiile în echilibru, cu capul în jos, de bârnă, de paralele, dar merge cu pas sprinten prin țara necunoscută, sperând că într-o zi va fi lumea ei și o va putea părăsi pe cea în care este obligată cu forța să trăiască. Știe că unele colege o găsesc ciudată când o văd agățată de bara de sprijin a pistei pentru patine cu rotile. Descoperă că totul îi face rău, un strigăt, un țipăt, o voce, o stradă, uneori forma unui imobil, chiar și vocea mamei din visele sale, dar de ea însăși nu-i e teamă, nu-și face rău.

Un spate de măgar o scutură atunci când se apropie de garaj, se trezește cu părere de rău și urcă scara cu picioare de plumb, răspunzând la întrebările mamei despre școală, lucrări lunare și sănătate. Se întâmplă să-i povestească mamei visele pe care le are în mașină, dar se simte imediat neînțeleasă. Un vis cu o rață? E guturaiul tău. Un vis cu un copac? Alergia ta la polen. Un vis cu măciuci? Te-ai uitat prea mult la televizor. Un vis cu moarte? Ei, te înșeli.

Ar putea să fugă, dacă e cazul, dar până atunci rămâne lângă mama care consideră orice elan ca fiind inacceptabil. Uneori încearcă să găsească femeii pentru tată. Când el îi răspunde că mama este femeia vieții lui, micuța îl privește cu îngăduință și îl întreabă ce se va întâmpla când va muri.

Măgarul îmi face semne. Va merge să ia mașina și va ocoli grupul de case, îmi cere să-l aștept la colțul străzii. Ce plictiseală să trebuiască să-l înțeleg. Mi-ar plăcea să rămân proțăpită acolo, cu gura căscată și brațele atârând, emoționată să descopăr limbajul lui, felul cum mărul lui Adam urcă și coboară. Măgarul îmi trimite un sărut, arătând cu degetul spre buchetul de flori. Da, bineînțeles, se pot face buchete fermecătoare, cu condiția să nu alegi flori urâte.

La fiecare început de an școlar, micuța își alege o colegă de clasă care să-i fie alături tot anul, astfel că, în ochii celor-

lalți, nu este o exclusă. Așa că mama, păcălită, nu-și face griji pentru timiditatea ei. Însoțită de Magali sau Magali, ce importanță are, micuța trece din clasă în clasă fără să fie subiectul unui studiu aprofundat. Dacă prietena ei lipsește de la școală, face front comun cu ea și se îmbolnăvește. Stă în pat și visează la bărbați; a auzit-o pe o prietenă a mamei prezicând că multe inimi vor sângea din cauza ei. O ia ca pe un rămășag, se simte deja împărțită între entuziasmul care ar vrea să o cuprindă pentru alt bărbat decât tatăl și ideea că va fi prădată înainte chiar de a se destăinui.

Ascultă, spune măgarul, n-o să mai vorbim despre pisică, nu e pasionant, mă gândeam la asta în trecere.

Toți ne trecem.

Termină cu reflecțiile astea preconcepute.

Dacă adaug la ele dorințe, tu nu le înțelegi. Un alt bărbat, înaintea ta, mi-a spus că puțin îi pasă de dorințele mele. Să nu-i pese? E un început bun. Ce rost are să merg mai departe? Da, de ce să nu ne oprim aici?

Ești complexă. N-am vrut să te necăjesc.

Ce ochi are!

Ai găsit ce-ți trebuie la farmacie?

Mi-e teamă că nici asta nu te privește.

Femeii care scrie îi place să explice la nesfârșit ca să convingă. Dacă cineva o atinge, atinge și ea. Dacă cineva o înțeapă, atunci otrăvește, dar totul se petrece, în mare parte, înăuntru. Tăcerile ei, un teren de vânătoare interzis, sunt arii de violoncel care acoperă bubuitul tobelor. Și-atunci cum vrei tu, își spune ea, să nu păstrez cuvintele înăuntru? De ce ți le-aș da? La ce bun să te umplu? Ți-e foame? Ți-e teamă că lasagna făcută de mama ta n-o să-ți ajungă la masa de prânz?

Ieri am petrecut o seară cu prietenii lui, doi artiști necăsătoriți care au închiriat o uzină reabilitată, cu geamuri anti-furt, aflată într-un cartier colorat pe care îl adoră, chiar dacă, din motive de comoditate, și-au înscris copiii într-o instituție privată și bilingvă. Locuiesc într-un *loft*, au și păstrat fotografiile din timpul lucrărilor, dar și după ce a plecat echipa atât de eficientă a ucrainenilor. O emigrantă, bucătăreasă excelentă care le spune pe nume și îi învață pe copii să cânte *Happy birthday* în arabă, curăță în fiecare zi suprafața nesfârșită a locuinței lor, ca să-și câștige noaptea pe care o petrece la subsol. În curând va veni și cumnata ei, o norocoasă pe care o vor angaja ca s-o ajute imediat ce vor avea încă un copil, cu condiția ca ei, cei doi creatori, și mai ales fondatori ai unui teatru care abordează temele transversale ale căutării de sine să găsească, pentru a nu știu câta oară, un prenume original, după Thaïs, Arthur (din cauză că după ce l-au botezat ei, prenumele a devenit prea răspândit au fost obligați să-i spună Art), Ambre, Pipa și Mangrove, născut(ă) după o călătorie în Tailanda unde au văzut ce înseamnă sărăcia. Măgarul a făcut marea greșeală de a mă aduce la ei să luăm micul dejun vomitiv somon afumat-ciocolată caldă-grâu încolțit-suc de grapefruit și am fost de acord că aceste vizite mă ajutau să învăț un anumit tip de vocabular, de mod de viață și de gândire, astfel încât să-mi îmbogățesc viitoarele texte și poate pentru a mă inspira pentru o piesă de teatru despre porci, i-am explicat eu măgarului. Chiar ieri mă întrebase ce puteam să notez atunci când cuplul evoca posibilitatea de a se instala în mijlocul naturii, într-o casă unde vor cultiva propriile legume și unde bărbatul va avea destul loc să-și sculpteze nevasta în poziție de meditație. Trebuie să se înțeleagă astăzi, când mergem spre casa părinților lui, că nu sunt în apele mele. Fac mofturi când e cazul să-i întâlnesc pe cei care-i sunt apropiați.

Măgarul mă mângâie pe obraz în timp ce conduce. Aș vrea să-i văd mutra pocăită, dar nu pot să-l mai privesc în față. Broasca s-a întors. În același moment, epuizată să gândesc într-un fel și să fac în alt fel, îl îmbrățișez, dar imediat îmi vine să mușc limba asta care se lipește de dinții mei. Trebuie să o termin cu el curând. Mi-e somn.

Părinții lui au o casă cu grădină. Mașina ne conduce fără zgomot într-acolo, vreau să cobor și să alerg cât văd cu ochii. Dar rămân nemișcată. Îmi pun mâna pe coapsa lui și strâng. Vorbește acum despre un spărgător de gheață, a văzut el unul. Spărgător de gheață, zăpadă, promoroacă și spărgător de gheață, n-are de gând să înceteze? Dacă înțeleg eu bine, am de ales între pisică și spărgătorul de gheață, între a tăcea și a-l asculta? Când râd de una singură, măgarul zâmbește, curios să știe de ce, dar nu pune întrebări pentru a fi cât mai discret posibil.

În acest moment al drumului, măgarul trage nădejde că mă apropii de mal. Garges, doi kilometri. Chiar dacă ar încetini, până la urmă tot ajungem. Ar prefera să ies din mașină și să-i salut pe părinții săi cu un zâmbet de tânără fată, fără sarcasm și fără ideea aceea, of, atât de violentă, de a arunca totul în aer.

Oprește! Și parchează, te rog.

Îl implor, dar el deja a încetinit. Ascultă, ca de obicei, și este întotdeauna înțelegător. Trage mașina pe marginea drumului și se așteaptă la ce-i mai rău. Vreau să-l iubesc chiar acum. O să iau totul de la capăt și am să mă îndrept.

Opriți, să oprim, micuța stă în pat și repetă imperativul, auzind plânsetul înfundat al mamei care dramatizează totul, și scurtăm, bărbat, femeie, pronume, să scurtăm mersul ne-bunesc spre nicăieri alături de nimeni.

Îmbrățișează-mă, privește-mă, îi spun eu măgarului.

Ne uităm la picioarele noastre, căutăm brazda verde, pierdem axa cerului, știm că sfârșitul e aproape și nu va fi deloc grandios. Suntem niște putreziciuni, delicate, poate, dar deja în stare avansată, fiecare în felul lui, putrezim diferit cu trăsături comune, din cauza aceluiași suc, aceluiași ciorchine. Îmi place gura ta, îmi spune el. Îmbătrânim, împreună, evident, chiar dacă ne-am despărțit de mult timp, și plângem întotdeauna când unul dintre noi dispare. Dispari, revino, rămâi, ia, oare unde e capcana, micuța a uitat, să fie afară? Afară o fi imperativul unui verb? Împreunare. Micuța o fi având oare destul loc în ea? Se gândește la bărbatul care o va duce departe. El va fi un imperativ. Va semăna cu tatăl. Se gândește și cum se va transforma ea într-o femeie veselă, tandră, generoasă, afectuoasă, spontană. Nici măcar ea nu crede. Se vede înaintând prin viață ca într-un dans, decorurile sunt frumoase, cavalerul este puternic, teatrul este plin de viață și ea este o stea. Uneori, bărbatul imaginar se supără pe șeful lui, nu, nu are șef, el este șeful, atunci împotriva cuiva care le vrea răul, ei sau unuia dintre copiii lor, numeroși, vor șase. Cinci. Patru. Trei. Doi. Poate unul. Iar când bărbatul se enervează, ea face în așa fel încât să rămână senină pentru ca atunci când o va privi să simtă o binefacere imediată. Da, îi spun măgarului, mai vreau.

La ce bărbat visează cea mare, într-un colț al casei, în spatele dulapului cu măști? Ia visele în serios, chiar și pe cele mai înspăimântătoare? Micuța se gândește la cel pe care sora i-l povestește din ce în ce mai des: îl golește pe Rodéric de sânge și îi injectează un altul, în timp ce mângâie un sex masculin care-i crește între picioare. Micuța își pierde speranța, dar nu poate să viseze pentru soră.

Mai vreau, îi spun. Mă așează deasupra lui. Două minute, închide ochii, du-mă. Măgarul surăde. Și alunecăm,

bărbat, femeie, tată, mamă, frate, soră, însoțiți de ai noștri, tineri, bătrâni, morți, vii, intrăm toți în pântecul creator. Măgarul zice Ia și eu dau. Zburăm sus, mergem pe sub pământ sau cu capul în jos, avem antene și uneori gheare de animale ne deschid palmele fără să ne străpungă degetele. Avem mașini puternice, cu pânze sau cu roțile, vorbim mai multe limbi și ne înțelegem. Visăm ca în fiecare noapte, șovăitori în oraș sau stăpâni în regatele noastre, iubim natura, facem buchete din copaci, înaintăm, nu ne gândim la moarte decât prin porția de dinți care ni se topesc în gură ca fursecurile cu migdale. Dar visele noastre ne duc cu vioșie și în ținuturi blânde. Pândim somnul, putem să ne temem că ne prăbușim în el pentru că ne e teamă că nu ne vom mai întoarce, da, și de ce să nu murim în somn, ce oroare, își spune micuța în momentul plecării, și totuși asta face, ce curaj, să accepte în fiecare noapte să-ți fugă pământul de sub picioare. Fiecare își urmează visul, fratele visează la mamă, la o luptă împotriva tatălui, sora visează o viață roz sau bleu, cer fără umbre, mama visează la siguranța ferestrelor, la soliditatea ușii, la buna păstrare a merindelor, tatăl visează la războiul câștigat. Înainte de ziua și momentul în care ne punem hainele de mărșăluitori, găsim odihna pe pernele noastre calde. În aceeași casă, în paturi diferite, fiecare are visul său, însoțit de cine vrea el sau doar de el însuși, e bine că e așa. Și sub cearșafuri, în fiecare cameră care se închide peste visele fiecăruia, noaptea se agită, inima copiilor se cuibărește sau se răsfiră în timp ce corpul părinților se bucură. Mai târziu, vocile îngerilor se înțeleg să ne tragă din vis. Freamătul învinge, viața își reia cursul, mașina demarează.

Nu știu dacă trebuie să-ți spun. N-aș vrea să fiu vulgar, cred că ți-am făcut o pată pe rochie. Dar o știu eu pe mama, o s-o aranjeze imediat, o s-o șteargă cu un burete.

Ar trebui să facă riduri, îmi spun eu în timp ce frec pata cu degetul plin de salivă pe care mi-l întinde râzând. Dacă ar face riduri, poate că aş putea chiar să-l iubesc. Am făcut dragoste, bun, şi cum ce mai facem? Tot dragoste, dar dacă eu vreau ca totul să înceteze, acum că am terminat de făcut dragoste? Mă îndepărtez de el, continuă să-mi mângâie pulpele pronunţând cuvinte pe care am visat că le voi auzi, şi totuşi, spuse de el, parcă aud tot slip, iaurturi, snack. Dar ce blândeţe e în cuvintele acestui bărbat căruia îi rămâne tare după ce a făcut amor şi care îmi spune iarăşi că am coapsele reci. De data asta o să mă ducă undeva la soare, îmi spune că i se pare că sunt obosită. O să-mi aleagă o mare fără stânci, fără meduze, cu peşti minunaţi, fără prea multe valuri sau sare, o apă albă, o apă pură, o apă a tinereţii. Ca sucul care iese din tine, zice măgarul. Vei veni?

Ajungem.

Mama măgarului, zisă Musca, s-a străduit să nu pună farfurii mici peste cele mari. Vrea ca acest prânz de vară să arate simplu ca să-i placă măgarului, el n-ar fi încântat să fie o întâlnire protocolară. Tatăl lui își permite un exercițiu de fermecare, admirând râsul meu în cascadă, compliment care deodată mi se pare la fel de nepotrivit ca și elogiul toleranței mele. Aș vrea să îngenunchez în fața ei și să-i cer iertare, între momentul în care s-a stabilit întâlnirea și cel de acum m-am purtat rău de mii de ori. Nu mai departe de acum câteva minute, înainte de a face dragoste în mașină, m-a agasat cu aparatul lui și am strâns din dinți: în loc să ia ca repere străzile, cerul și flerului, așa cum face un bărbat, el folosește un GPS. Și asta mă împiedică să-l iubesc, dar cum să-i spun, lasă GPS-ul, slipul, peștele, iaurturile, spărgătorul de gheață, la o sută de metri ia-o la dreapta.

Aș vrea ca el să plece, aș rămâne cu părinții lui și le-aș vorbi despre el cu tandrețe, m-aș opri la defectele pe care le are, apoi, încetul cu încetul, am aborda alte subiecte, l-am uita. Aș putea chiar să vorbesc cu ei despre dragoste, înainte de a pleca în calitate de prietenă și de a mă întoarce să le fac o vizită cu adevărata mea dragoste, bărbatul cu mărul lui Adam, cine știe? Acum câteva zile bărbatul a încercat

să-mi vorbească, dar s-a împiedicat în cuvinte. Contrariat, a dat înapoi, a zis Nu, nimic. Și a plecat.

Nu-mi place lipsa de respect a măgarului. Imediat cum am ajuns, i-a prevenit pe părinți că nu stăm mult. Musca se grăbește să servească masa, aplecată deasupra cuptorului, și-a apropiat prea mult mâna și s-a fript, se grăbește, se joacă cu termostatul de teamă că pregătirea va dura mai mult, că tarta se arde, se scuza tot timpul că ne face să așteptăm. N-am chef să plec, vreau să mănânc de prânz, apoi să cinez și să mă culc. Imi imaginez că pe fiecare pat din această casă e o plapumă de puf și așternuturi care miros a proaspăt. Îi zâmbesc forțat măgarului, mai ales când se îndepărtează, aș vrea să găsesc cuvinte cu care să pot descrie chipul mamei lui, fericită și în același timp neliniștită să descopere această femeie tânără pe care măgarul a ales s-o iubească. Când îl văd cu greu, prin lumina slabă, răsfoind o revistă pe care i-o întinde tatăl, broscoiul dispare complet. Atunci pot fi micuța lui nevastă, cel puțin o micuță femeie, ca să le fac o bucurie părinților. Să mă gândesc să insist asupra senzației de jenă pe care o am sub piele când micuța încearcă să o deschidă și să iasă, în timp ce o alta, brutală, se insinuează acolo cu forța. Să găsesc cuvântul cel mai potrivit ca să numesc sfâșierea evitând orice exprimare pompoasă, adică exact acest cuvânt. Să evit *furtună*, *psalmodiere*, *abis* și *străfundurile sufletului*. Chiar dacă, pentru a mă apropia de mărușul lui Adam al bărbatului, va trebui să suport conținutul acestor clișee.

Copilul nu crește niciodată, așa gândește mama. Este absolut necesar să-l ții sub control. Este inutil să-l înveți ce înseamnă libertatea. Copilul are nevoie să audă cum să gândească și ce. Dacă dă de o mamă ca mama, are toate șansele să nu se maturizeze niciodată, doar dacă nu bruscchează

lucrurile, doar dacă nu refuză autoritatea care nu se refuză. Din păcate, fie din teamă, fie din discreție, riscă să ceară permisiunea de a se apropia de cuptor sau de a se întoarce după miezul nopții chiar dacă are patruzeci de ani. Mama deține toată puterea și chiar dacă responsabilitatea care îi revine o apasă, nu uită niciodată să gândească în locul celorlalți. Copiii trebuie, copiii fac. Să înveți să gândești nu este o prioritate de vreme ce există cineva în familie care știe s-o facă. Nu e întotdeauna sigură de ceea ce insuflă, ea nu educă pentru ca lecția să fie reținută, ci mai degrabă executată; să stai drept, să nu-ți rozi unghiile, să nu locuiești la parter sau la ultimul etaj, să preferi laptele de mamă în locul celui industrial, să nu mănânci fără pâine, dar să te rogi în genunchi, să bei întotdeauna un pahar cu apă după un pahar cu bere. Dacă ezită, cere confirmarea tatălui, nu își asumă responsabilitatea fără să țină seama de superioritatea tatălui în toate domeniile, în afară de bucătărie și medicină. Când el confirmă, infirmă, ea simte un fel de mândrie sau de suferință și uneori asta nu-i convine.

Nu se gândește la cazul său, altfel se întristează și chipul său se rarefiază. Se sufocă, nu știe cum să traverseze viața altfel decât fiind așa cum e, chiar dacă uneori sesizează o stare plăcută atunci când ascultă pe altcineva vorbind despre necunoscut, pe un ton străin, ca și cum ar vizita o țară îndepărtată. Îl invidiază pe străin, i-ar răpi cu bucurie libertatea. Cine e ea? Nu-i chiar așa de rău, își răspunde. I-ar plăcea să învețe să gândească altfel, dar e prea târziu, ar fi prea mult pentru ea, și schimbă subiectul.

Și totuși, ghicești că mama nu a fost iubită în copilărie. Divinizarea tatălui confirmă acest lucru, la fel ca și povestea știrbită a unei copilării de care nu-și amintește, da, poate una sau două anecdote, în cel mai bun caz, trei, dacă o punem la socoteală și pe cea cu lupul din pădure.

Mai luați *zakouskis*, spune Musca. Măgarul îi atrage atenția că e o farfurie cu mezeluri și ea răspunde că întotdeauna a numit antreurile în felul ăsta caraghios. Iar măgarul roșește de rușine.

Îmi iubesc copiii, spune mama, nu-l avantajez pe unul în favoarea celuiilalt, îi iubesc pe toți la fel, chiar dacă sunt diferiți. Limbă de lemn: nu ți se pare că unul dintre ei este mai puțin prost, mai ingrat, mai drăguț? Dar mama e surdă și, imediat ce se pune problema să aleagă, strânge din dinți. Claire Castillon

Măgarul mă prevenise. Nu suportă când mama lui spune *te rog*. Aude un plescăit de limbă respingător atunci când pronunță aceste cuvinte. Ciulesc urechile, dar nu aud nimic. Remarc însă că se ridică de la masă pentru a merge la toaletă. L-ați crescut sau l-ați hrănit? aș vrea eu să-i întreb pe părinți, dar ei n-au nici o vină, săracii.

Fratele se culcă lipit de zid și îmbrățișează orizontul vid. Este adolescent și excitația lui s-a transformat într-o sălbăticie confuză. Știe cum să ascundă lucrurile triviale, se gândește că nu are nevoie de nimeni pentru că mama este aici. Când era mic, își ascundea comorile sub pământ. Ca s-o uite pe mamă, l-a înmormântat pe Akil, marțianul albastru din plastic pe care l-a primit de la ea. Și când își dă ochii peste cap și toată lumea râde, nimeni nu știe că Akil e în el, ca o putere nedefinită care uneori îl domină. Doar micuța îl înțelege, pentru că și în ea locuiesc atâția oameni. Dar nu vorbesc unul cu altul despre asta. Este însă un lucru care îi unește, ca un alt cordon invizibil a cărui substanță nu va fi niciodată cunoscută, se știe doar că nu poate fi tăiat, asta este uimitor. Uneori, fratele dă foc la semicercuri de tapet pe care apoi le stinge cu mâna.

Măgarul se întoarce de la toaletă. Nu pot să mă uit spre el și nici nu pot să-i răspund dacă-mi vorbește. În loc de răspuns nu se aud decât niște horcăituri. Când mama și tatăl lui se ridică să strângă masa, ordonându-mi să rămân liniștită pe scaun, măgarul mă întreabă ce a făcut rău. Nu suport aerul de victimă pe care-l și-l ia.

Data viitoare, când mai mergi la toaletă în timpul mesei, măcar scuză-te.

Rămâne calm.

De ce? Nu e politicos?

Hai, să reducem pagubele. Ar fi bine să nu mai vorbim despre subiectul ăsta, ar fi mai bine pentru toată lumea.

N-o să mai merg niciodată la toaletă, și lasă nasul în jos.

Izbucnesc în râs. Musca tocmai aduce platoul cu brânzeturi și este mulțumită că e martorul acestei complicități. Râde și ea. Măgarul renunță la aerul lui de ființă pierdută și râde și el, mormăie că vom discuta despre asta mai târziu. Urăsc felul în care se umilește, dar îmi place umorul cu care mă vâra cu nasul în răutatea mea, ca pe pisicile care fac pipi unde nu trebuie. Puțină brânză Epoisses, vă rog.

Într-o noapte, fratele se ridică din pat și se ducе să o violeze pe mamă. Este contactată imediat doctorița psiholog și aceasta îl felicită. Acest episod e diferit de obsesiile de altădată. E vorba de revolta absolut legitimă a unui adolescent, la unii se manifestă mult mai deschis decât la alții. Tatăl e plecat în misiune și mama doarme în pielea goală, îi e cald. Fratele o privește îndelung, ca pe o farfurie apetisantă, înaintea de a se năpusti asupra ei. În loc să se apere, mama se lasă, se gândește la rănilor pe care i le va pansa tatăl, vrea să vadă dacă fratele ajunge la sex, o va preveni imediat pe doctoriță, dar fratele izbucnește brusc în plâns, încetează să o lovească, se chircește, și mama îl pedepsește interzicându-i să

mai iasă din casă o vreme, e grotesc, doar are cincisprezece ani. Fratele o întreabă pe mamă de ce l-a lăsat s-o lovească, ea evită să-i răspundă că a făcut-o pentru a-l putea pedepsi. Și ce-i cu asta? Eu trebuie să dau explicații? Hai! Afară!

Când măgarul dă semnalul de plecare, părinții, bine dresați, se ridică imediat. Tatăl ne însoțește la mașină și îl întreabă pe măgar Merge bine? Musca profită de moment ca să-mi laude rochia, îi place culoarea, apoi se informează de unde am inelul pe care-l port. Să fi avut măgarușul ei atâta bun gust, fără să-i ceară părerea? Îi explic că e o bijuterie de familie, de fapt l-am primit, ca împăcare după o ceartă, de la un bărbat mediocru.

Părinții tăi sunt minunați, spun eu făcând un semn de bun rămas.

Înainte de a-și exprima ușurarea pe care o simte, adaug: Mă mir că oameni ca ei au un fiu ca tine.

El înțelege că diamantul pe care crede că l-a găsit în mine arde ca o piatră vulcanică. Dar preferă să uite imediat.

Știi, înțeleg foarte bine ce spui, răspunde măgarul, punând în funcțiune GPS-ul.

Fug de muzică așa cum fug de somn, nu există decât muzica mea, întotdeauna, a mea și mirosul meu, prezența mea, somnul meu, trezirea mea, nimic altceva decât eu, restul mă încurcă, în afară de un câine, poate, dar dacă m-aș atașa de el? O oglindă, asta e deja bine, am agățat una pe peretele din salon. Când sunt singură, încerc să mă privesc în amândoi ochii deodată. Mă imaginez moartă, într-un sicriu foarte curat, mama stă aplecată deasupra mea și îmi face toaleta, e ușurată pentru că a putut să-mi coasă buzele și să-mi strângă părul în coc. Spune că îi place să am părul lipit și strâns la spate, dar nu se întâmplă niciodată să fie așa. Doar o singură dată, când aveam opt ani. Era obligatoriu pentru spectacolul de dans clasic să-ți ții părul bine întins. Și mama mi-a zis Vezi, mie așa îmi place. Altfel, nu ești niciodată, absolut niciodată coafată, ai părul ca o mătură, nu te întreb care e adresa coaforului tău. Eu, când văd femei cu părul lins, strâns, mă gândesc că ar trebui fute, posedate, chiar așa. Femeile ar trebui să transpire, să-și frece capul de cuvertură, de mochetă și de pereți. Așa o să-i spun fiicei mele, dar nu voi avea copii, sunt sigură. Doar de la bărbatul cu mărul lui Adam. Dacă vrea, de acord, sunt de acord cu totul dacă vine din partea lui. Lacrimile fac prea mult zgomot și bărbații devin tați. Când un tată vorbește cu copilul lui, femeia nu mai are altceva de făcut decât să îmbătrânească.

Mama o îmbracă pe bătrână cu blândețe, insistând totuși să-i pună ciorapi negri, nu gri, se potrivesc mai bine cu rochia neagră. Bătrâna își face vânt cu o broșură și se lasă împopoțonată fără să opună rezistență. Cere un ruj și apă de colonie foarte fină. Ești extraordinară, mami, spune mama. Îi pune văduvei o broșă pe guler și un ac la pălărie.

Acul este prins astăzi la decolteul rochiei mele. Mireasa m-a întrebat dacă este o bijuterie veche și i-am spus Cu siguranță! ceea ce a părut să-l indispună pe măgar. Imitație, măgarul și cu mine, exact, m-am gândit eu. Bijuteria mea însă nu este imitație, am insistat eu, de acord, dar ce importanță are, e umilitor, până la urmă, să fie luată drept o marfă de calitate proastă. Când bărbatul cu mărul lui Adam mă privește, simt cum e să fii o femeie adevărată.

Micuța a văzut cum se adună o grămadă de mâncăruri pentru masa de după înmormântarea bătrânului. Îi e foame, speră să ajungă la timp pentru eclerul cu ciocolată, dar nu știe cum să-i mărturisească tatălui care ezită la fiecare cuvânt, strânge din buze ca și cum ar vrea să-și țină dinții în gură. Mama i-a pregătit un mic dejun copios, două ouă și șuncă, trupul lui trebuie să se țină bine și el trebuie să facă față loviturii, micuța n-a îndrăznit să ceară și ea, și-a înghițit felia de pâine cu unt plecându-și ochii și gândindu-se că, dacă tatăl ar muri, n-ar reuși să mănânce imediat după aceea. Cea mare și fratele s-au dus să culeagă flori de pe un câmp unde insectele sapă galerii. La orele treisprezece cortegiul se urnește. Nu înțeleg ce-mi spune tatăl, vocea sa e prea cocoțată, ce-o să mi se întâmple dacă nu-și va reveni niciodată? Îmi propune să-l îmbrățișez pe bătrân, dar mama nu este de acord. Tatăl e cel care l-a găsit țeapăn lângă piciorul fotoliului bătrânei.

Mireasa dansează cu tatăl ei. Într-o falsă complicitate și o falsă intimitate, fiica și tatăl valsează, n-au ce să caute acolo, lipiți unul de altul, jenați. Nimeni nu se lasă păcălit. Tatăl e chinuit de teama de a nu se trezi excitat. Fiica este înspăimântată că într-o zi, când va fi lângă ea, i se va întări. Nu vrea să se gândească la sexul tatălui său. Aștept ca măgarul să mă invite la dans, îi iau mâna, dar aburul începe să urce. Rămânem aproape de bufet, el cu un aer confuz, eu cu unul răutăcios. Îl privesc cum mănâncă, îl întreb dacă-i plac *zakouskis*. Văzând că nu reacționează la gluma mea, încerc să-l iau mai cu blândețe, Nu vrei să dansăm? Nu, răspunde el, taci, lasă-mă, te rog.

Tatăl, mama, sora, fratele și sora se uită cum sicriul e lăsat în groapă și sora țipă. Micuța se întreabă unde să-și pună durerea. Dacă păstrează în ea moartea bătrânului, nimic nu va mai putea intra acolo, nici un bărbat, nici o altă moarte, ce să facă? Sora se prăbușește, iar fratele îl imploră pe Akil să-i transmită forța lui. Micuța găsește o bucățică de hârtie.

Scrie pe ea Bătrânul a murit. Lacrimile ei nu seamănă cu ale celorlalți. Vor mai fi și alte suferințe, unele pe care nu va putea să le scrie și le va lăsa să ruginească. Acum însă se eliberează de pierderea bătrânului. Regretă că n-au fost la vânătoare, îi promisese că în iulie, dar a murit în aprilie, nu va ști niciodată ce înseamnă o partidă de vânătoare sau o mare călătorie. Se lasă noaptea, adoarme mângâind o rață, în timp ce pe deasupra capului ei zboară becațele. Bătrânul atâță focul ca să nu-i fie frig ei. Îi promite că va vâna singură toată viața. A așteptat cu nerăbdare coborârea sicriului pentru ca să poată scrie ceva pe rața care cade și pe cea care zboară. Când măgarul s-a mutat la ea, a ascuns într-o cutie cu lacăt cuvintele ei lăuntrice ca să nu cadă în mâinile lui.

Măgarul m-a adus la nunta asta și până la urmă se tăvălește în stările sale sufletești. Nimeni nu mă invită să dansez. Îmi văd chipul răutăcios oglindit într-un pandantiv de la gâtul unei invitate și constat că mă face respingătoare. Plătesc cu un compliment pentru bijuterie ca să mă mai pot vedea o dată, apoi conversez cu ea, așa, să mai treacă timpul, cu dinții înfiți în interiorul obrazilor. Toate astea sunt istovitoare, cu atât mai mult cu cât mă bate la cap povestindu-mi un film aiurit în care se aruncă petarde în toate direcțiile. Măgarul le întoarce spatele tuturor, aplecat asupra bufetului ca și cum ar fi o chiuveță cu porcării. Bărbatul cu mărul lui Adam nu pare să fie genul care se duce la nunți. După părerea mea, refuză toate invitațiile. Pune ochii pe cineva care îi ajunge și nu mai iese; la nouă seara se culcă, fac dragoste, asta-mi convine.

Înainte de a muri, bătrânul a ținut să doarmă cu bătrâna. Împotriva voinței ei, a revenit insistent. Strângând pumnii, bătrâna a jurat că n-o va lua cu el în paradis, a luptat, a refuzat patul, mulțumindu-se să rămână în fotoliu, și-a imaginat că bărbatul întins la picioarele sale este un fost jucător de golf sau un marinar care o așteaptă la Casa Seniorilor. Există totuși dreptate pe lumea asta, și-a spus ea când l-a găsit mort.

Măgarul bea. Nimic din comportamentul lui nu-l trădează când e beat. Începe să-mi fie teamă de întoarcere, acum aș vrea să-mi vorbească. Ideea de a dormi alături de răceala din cameră mă sperie. Mă apropii. Lasă-mă, spune el, te implor. Ascultă, ori te destinzi, ori mă duci acasă.

După moartea bătrânului, surorii îi este greu să-și revină. Mama îi cere să se călească, doar nu e ea mai nefericită decât ceilalți.

Iritată de muștrările mamei, sora pleacă de la masă. Tatal suspină, fratele își dă ochii peste cap, micuța zâmbește,

îi place la nebunie când fratele face ca Akil, în curând o să-i placă și momentul în care sora pleacă de la masă. Mult timp i-a fost teamă de crizele de furie ale mamei, de tristețea ei, de confuzia tatălui, s-a temut ca tatăl să nu se supere, să se ridice și să plece definitiv. Acum știe că închisoarea familială nu contează și că ea este o ființă deosebită, ea are grijă de poveste. De-acum înainte va face ce vrea cu ea, va minți sau nu, va înfrumuseța sau va distruge. Am toată puterea, își spune ea în timp ce sora pleacă de la masă, mama se încruntă, iar tatăl arată ca o statuie din marmură. Cea mare plânge, dar dacă micuța o întreabă de ce, până la urmă, dacă îi spune că e imposibil să-l plângă în continuare pe bătrân, cea mare răspunde că nu știe cum face micuța. Atunci ia mâna surorii și mănâncă prăjitura pe care o găsește acolo.

Măgarul încetinește în fața imobilului. Cobor din mașină și el pleacă imediat făcând mașina să mârâie. Când se va întoarce, da, așa am să fac, când se va întoarce cu coada între picioare, sunt sigură, după o criză ca la tinerețe, o să-i spun că mașina nu este o Porsche, iar cei care fac așa sunt tinerei care nu au altceva pe care să-l facă să sforăie. Îl voi părăsi, n-o să mă obosesc să fac asta, n-am nici o legătură cu povestea asta, acum e povestea lui. La întoarcere, pentru că se va întoarce – oamenii mărunți se întorc acasă, la căldură – măgarul va rătăci din cameră în cameră, va cânta trei note la pian.

Va crede că îl iert, bietul păcătos!

Îl voi zâmbi, ca și cum l-aș înțelege, când, de fapt, orice cuvânt pe care-l va pronunța mă va face să râd, bietul tâmpit!

Vrea să-l iubesc, bietul măgar, dar dragostea se construiește în întregime, așa că trebuie să alegi cu grijă înainte de a-l iubi pe cel potrivit. Eu știu pe cine voi iubi.

Fratele se gândește să trăiască singur, intră în sufragerie fiindcă vrea să discute despre această problemă, dar, văzând-o

pe mamă, se răzgândește imediat. Se întreabă cum să plece fără s-o părăsească. Așteaptă ca mama să-și lase ochii pe lucrul de mână ca s-o roage să-l lase să iasă seara. Ea nu-l reține, ba chiar are în voce toată veselia necesară pentru a lăsa copilul liber. Fratele crede că tatăl e un pic grosolan. În ultimul timp, îi spune el micuței, i se pare absent, îndepărtat, bizar. Dar ea n-a văzut nimic. Cu mine nu este așa nicio dată, spune ea. Fratele o protejează pe mamă de soră și tată, alege în ce tabără este. Logodnica lui, Cerise, are nevoie de el, îi răspunde că mama trece printr-un moment delicat. Ea îl sfătuiește să taie cordonul ombilical cât mai repede, atunci fratele ridică glasul, îi poruncește să tacă, să se întoarcă, idioata, la lecturile ei stupide. Ea nu mai îndrăznește să spună nimic, plânge, el o ia în brațe și o strânge ușor, abia dacă se scuză. Mamei, în schimb, nu-i arată nimic din dragostea care-l devorează.

Măgarul întârzie, dar nu e vina mea. Dacă îi place să mă răsfețe cu atenții, n-are decât să o facă mai bine decât atât. Mă copleșește cu atenții și-apoi fuge. Nu e drept.

Fratelui îi este teamă pentru mamă. Când era mic, o pân-dea câteodată în garaj, pregătit s-o salveze dacă ar fi atacată de niște bărbați, chema liftul pentru ca ea să nu fie obligată să-l aștepte singură în întuneric. Era în spatele ei, ascuns. După ce împingea ușa, redevenea băiatul rău. Micuț impertinent, îi spunea ea, puștan necuviincios, și el intra în cameră cu inima plină de insulte, dar și atât de plină de mamă. La școală, în spatele grilajului, o privea îndepărtându-se și fluiera după ea ca și cum ar fi fost o femeie de stradă, cu un surâs amețitor și cu aparatul dentar scânteind pe dinții lui mici. Și când o fluiera, era ca un cântec de pasăre pe care i-l trimitea, și cu cât fluiera mai fals, cu atât pasărea cânta mai bine, și cu cât fluiera mai tare, cu atât pasărea cânta mai încet.

Fratele se gândește să trăiască singur, dar nu știe de ce. Ar vrea să-i mărturisească mamei. Îi dă dreptate în toate, chiar dacă nu o spune. De fapt, nu crede nici măcar un cuvânt din ce-i spune când i se opune. Ar vrea să o strângă în brațe și să doarmă lângă ea. Nu mai vorbește de Akil, omulețul urât pe care l-a împovărat cu obsesiile cu care s-a luptat. Le-a îngropat, dar continuă să le poarte în el așa cum poartă femeia copiii, le simte cum se mișcă. Uneori, în fața tatălui, îl doboară tristețea. Înăuntrul lui este întuneric. Când mama spune Dragul meu, se simte de neclintit, le privește pe femei cu dispreț. Mama consideră că fratele este o ființă adorabilă, cu cât crește, cu atât îl susține mai mult. În timpul certurilor, de-acum zilnice, îl asigură pe fiu că este singurul bărbat din viața ei.

Când o surprinde blestemându-l pe tată, fratele simte spaimă și excitație. Se întreabă cum să facă să nu piardă tot părăsindu-se pe el însuși, pentru că pe el se părăsește cu fiecare pas care-l îndepărtează de mamă, de apartament, de ungherul culoarului unde camera lui îl adăpostește ca îndoitura unui braț.

Măgarul a adus două sticle cu șampanie. Le ține pe spate ca pe două rezerve de oxigen. Sunt puse în recipiente frigorigene portocalii. Vreau să le scot, dar el mă sfătuiește să le las acolo. Se pare că astea chiar merg, îmi explică el. Iartă-mă pentru aseară, nu știu ce m-a apucat, mă ierți? Miroase a țigară, mă dau înapoi.

Mama a făcut pe dracu-n patru pentru ca sora, fratele și sora să fie dați la școală mai devreme. Pentru prima a obținut o derogare, evitând astfel încă un an de grădiniță. S-a simțit jignită că pentru următorii doi a fost refuzată și că se vor îndobitoci în continuare cu alfabetul cântat și dansul rațelor, așa că i-a învățat să citească și i-a înscris la cursuri particulare de

engleză și de cultură generală. De aceea, când fratele, copil fragil care plângea cu lacrimi cât pumnul după ce îi lovise pe ai lui ca să-și domolească amărăciunea, o prezintă pe Cerise, mama simte că merită această recompensă. Fratele este precoc. Toată lumea este mirată. Așa-i la vârsta asta, îi spune mama tatălui curios când el se întreabă ce pot ei să facă în cameră. Mai bine s-o facă aici decât pe stradă, îi dă ea replica. Această aluzie scabroasă răspândește în cameră veselia, cea mare glumește cu mama, ripostând. Mama nu se miră de tonul pe care și-l permite fiica sa. De foarte tânără, sora a fost pregătită să facă față pericolelor care o pândeau. Cât despre micuță, a văzut deja un prezervativ, a învățat să-l deruleze pe degetul arătător al mamei și a înțeles că în fiecare bărbat se află între una și zece posibilități de infecție.

Preocupată să fac să dispară cât mai repede sticlele cu șampanie, le beau. Măgarul îmi spune că părinții lui nu au decât cuvinte de laudă, sunt încântați și abia așteaptă să ne vadă din nou. Dar avem tot timpul, spune el, și eu îi răspund că dimpotrivă, aș fi fericită să mergem la ei cât mai curând, nu e nici un efort din partea mea. Hai să ne liniștim, ce zici? glumește măgarul. Nu mai am răbdare, vreau să-l fac să tacă, vin lângă el și îl îmbrățișez. Vino aici, îmi spune el cu vocea lui frumoasă. Își pune mâinile în jurul taliei mele și îmi descheie rochia. Mi-ar plăcea să văd tot atâta înflăcărare când scoate cele două sticle din costumele de scufundător. De fapt, acum înțeleg: aseară a plecat cu motorul mârâind și s-a dus să doarmă la părinți.

Și sora e îndrăgostită. E un lucru știut. Băiatul se numește Guy, uneori vine la noi la masă, sora s-a schimbat, nu mai plânge aproape deloc, o întreabă pe mamă cum să se îmbrace elegant și mama îi dă sfaturi, îi împrumută farduri. Are nouăsprezece ani, poate că se va mărita, speră mama, seara îi cere și

tatălui părerea, şușotesc, uneori în engleză, tatăl răspunde că e prea devreme (*too early*). Mama îi atrage atenția că Guy este militar, i-ar plăcea să se bucure. Mai ales că Cerise, logodnica fratelui, nu are tată, trebuie să ne obișnuim cu micuța asta care s-a născut prin mijloace misterioase, glumește ea, preferă să nu se gândească la cum vor arăta invitațiile, mai ales că mama lui Cerise, căreia îi este rușine de prenumele pe care-l are, își spune Andy. Cu siguranță că e o femeie originală, o scuza tatăl. N-avem decât să spunem că vine din America, propune mama. Poate că se numește Andiva, mă gândesc eu, în timp ce mama și tatăl se gândesc la alte posibilități, Anne-Lydie, Agnès, Agnès e frumos, probabil că se numește Agnès sau Annie, Heidi, de ce să prefere Andy, Adeline? Mama propune un prânz cu părinții lui Guy și mama lui Cerise. Fă ceva simplu, nu te da peste cap, o sfătuiește tatăl; nu trebuie să-i facem să se simtă jenați, adaugă mama.

N-aveam chef să merg la hotel.

N-aveai decât să dormi în mașină.

Mama n-a pus nici o întrebare. Nu e important. Te rog să mă scuzi.

În familia micuței, este un lucru obișnuit să gândești că restul lumii e depășit, inferior. Dar nu e frumos să se și vadă. Li se recomandă copiilor să nu se laude cu studiile tatălui, cu tabloul maestrului, cu casa de vacanță. Referitor la acest capitol, vacanțele nu sunt de invidiat. În ciuda înțelegerii extraordinare care îi leagă pe mamă, sora sa, copiii acesteia, pe soră, frate și soră, problema băilor nu favorizează vacanțele colective. Totuși, amintirea unei veri în familie rămâne în continuare în inima fiecăruia ca o petrecere. Dar din cauza lipsei de spațiu și a problemei pe care o pune ora la care toată lumea face duș, experiența nu a mai fost repetată. Își

împart casa familială regretând absența celor apropiați și având destul spațiu ca să se plictisească.

Își dau telefoane și se întristează, dacă n-ar fi fost această problemă a toaletelor și a dușurilor, ar fi putut să se bucure împreună.

Atunci când îi spune mamei să pregătească ceva simplu de făcut, tatăl se gândește la ea, cu sinceritate și grijuliu să nu-i dea de lucru în plus, dar mama înțelege altceva, înțelege exact ceea ce tatăl a refuzat să gândească, înțelege că e vorba despre a arunca sau nu praf în ochii altora. O s-o invităm pe bătrână, mai spune tatăl, o să-i prindă bine să se bucure de fericirea copiilor. Mama nu poate să-și înăbușe un suspin. Da? Crezi? Crede că nu dă bine s-o scoți pe bătrână din casa pentru pensionari. Nu mănâncă mare lucru, asta nu înseamnă că o să simplific meniul, spune mama, și dacă este obosită, va vrea să se întoarcă repede, o să ne întreprind seara. O s-o duc eu, discret, promite tatăl. E mai omenesc așa, adaugă el după o scurtă pauză de reflecție. Tatăl și mama trișează, și când sunt împreună, și separat.

Măgarul nu-și pierde calmul. Mă lasă să mă închid în biroul meu, înainte de a mă anunța că a pregătit masa. Să spargem buba, îmi spune el. Îmi mușcă buzele ca să nu-mi amintesc de buba de pe fundul lui, ne-a luat cincisprezece zile s-o uităm, jena mea și cu mine.

Bătrâna ajunge prima și mama o așează pe fotoliul cel mai sigur, după ce l-a acoperit, pentru orice eventualitate. Micuța vine lângă ea, așa cum face de obicei, chiar când ar prefera să se joace. Mama aleargă din cameră în cameră, aranjează o pernă, perdeaua, nu e sigură pe meniu, nu s-a hotărât încă ce vin să servească. Și tatăl ăsta, căruia puțin îi pasă, stă acum lângă bătrână. Ea are nevoie de ajutor, cărnații albi au crăpat, cu ce să-i înlocuiască? Pune niște cuburi

de șvaițer, spune cea mare, ea nu ajută, nu vrea să-și murdărească rochia cea frumoasă. Sau chipsuri, spune fratele. Mie mi-ar plăcea un vin fierț, șoptește micuța, gândindu-se la mâncărurile de la țară. Aici totul este prea rafinat. Mai târziu, va renunța la lucrurile de prisos ca să profite de pământul încălzit de soare sau udat de o ploaie de vară.

Ai dormit la părinții tăi. E un comportament infantil. Nu pot să trăiesc cu un copil. Ești foarte mic, chiar dacă faci gesturi mari.

Andy și Cerise aduc flori, asta-mi lipsea acum, se gândeste mama, nu se cade să vii cu flori când ea are atâtea de făcut. Când vor pleca, mama, ca și cum n-ar fi gândit așa, va spune că e drăguț că i-au adus flori, așteptând ca noi să o întrebăm care e problema, verificând dacă am fost bine crescuți, dacă știm că se obișnuiește să trimiți florile înainte de a veni în vizită. În timp ce ea caută o vază, începe organizarea. Fratele și Cerise se așează unul lângă altul. Andy, mama ei, alege un scaun apropiat de fotoliul bătrânei și vorbește cu micuța. Tatăl o laudă pentru înțelepciunea ei, pentru blândețe, pentru rezultatele de la școală, cu excepția celor de la matematică, e adevărat, spune el cu tandrețe, micuța nu simte niciodată vreun reproș în vorbele lui și zâmbește, înclinând capul. Cea mare nu este geloasă, nu-i pasă, mai ales că Guy și părinții lui tocmai intră pe ușă, sunt două broaște țestoase prietenoase, cu pupilele holbate și capetele înfipite un pic oblic, cum sunt capetele persoanelor binevoitoare. Se bea, se mănâncă, suntem fericiți, se fac fotografii. Se formează cupluri. Sora și bărbatul, Andy și Guy. Bătrâna și mama. Eu voi apărea într-o fotografie alături de Cerise și femeia-broască țestoasă. Bătrâna întreabă cine se căsătorește, mama îi face semn să vorbească mai încet, dar bătrâna repetă întrebarea. Noi! strigă tare sora,

iar Guy încuviințează. Sora nu știe dacă, în acest moment, cea mai mare fericire a ei este că devine vedeta petrecerii sau că și-a găsit dragostea. Ceea ce nu știe, tot în acest moment în care toți sunt foarte surprinși de strigătul ei, bine, de acord cu un flirt, dar o căsătorie, atât de repede, ce întâmplare, este faptul că Guy are o soră mai mare foarte posesivă.

Măgarul teoretizează. Spune că îi venise să moară, și când îl întreb care e locul meu în această poveste, răspunde că nu locul meu este subiectul discuției de-acum. Îl acuz că teoretizează. Fiecare folosește metoda care i se potrivește, crede măgarul. Și tu nu ți-ai permite să o critici pe a mea, știi. Nu e de mirare că vorbești despre pisică, tu nu gândești, tu torci.

Tatăl, mama și broaștele țestoase se îmbrățișează și se felicită. Mama profită de moment și îi spune femeii la ureche că sunt amândouă prea tinere ca să devină bunici. Totul se petrece foarte repede, se termină în curând, îi expediem cu sentimentul că undeva este o greșeală.

Ai fixat o întâlnire ca să începem lucrările în bucătărie? mă întreabă măgarul. Mă gândeam că pe urmă am putea să renovăm baia.

Da, da, renovează.

Încetează, e păcat.

Sora îl ia de mână pe Guy, i-o strânge cu stângăcie, dar el nu răspunde la mângâieri, aici este greșeala. Îi spune Mai bine prinde-ți părul, îți vine în ochi. Aer, muște, strigă el după aceea, bătând din palme. Sora surprinde privirea tatălui, a mamei, mirați, curioși, neliniștiți. Încearcă să se apropie din nou de el, dar Guy o avertizează să meargă să se joace în altă parte. O poreclește Mini-Glu, pacoste lipicioasă. Să știți că

glumește! Cu o voce joasă, el o sfătuiește să nu cumva să-l mai jignească vreodată. Iar eu sunt acolo și aud.

Înainte de plecarea lui Guy pe front, sora și Guy – mama va repeta adesea în lunile următoare –, se vor căsători, e lucru hotărât, doar dacă nu cumva se opune cineva, cineva care ar observa că Guy este inert, lipsit de tandrețe și plin de idei primite de-a gata. Eu observ, dar cuvintele nu-mi ies din gură. Tac. Este momentul să aleg. Și nu pot exista atâta timp cât sora doarme sub același acoperiș cu mine.

Cucu, pasărea cântă de douăsprezece ori la rând. Măgarul se enervează. Se apropie de căsuța din lemn și caută scara. Ești prea scund, îi spun eu. Mă privește lung. Strâng din dinți, scoate din funcțiune cucul. Acum putem să ne culcăm, vino, zice el.

O să devastez totul, îi spun eu, o să vezi cum e când mă apuc de treabă.

Bărbatul cu mărul lui Adam este aici, privește peste umărul meu, așteaptă momentul potrivit să mă atingă pe umăr. Îmi ocupă mintea. Sunt la dispoziția lui, vreau să mă conducă, i-aș da un ochi dacă și l-ar pierde pe al lui. Vreau să storc de la el un strigăt, lacrimi, să-l fac să se bucure de mai multe ori la rând.

Deschid ușa, abia am timp să-mi trag sufletul și să încep să respir normal înainte de a da peste măgar, îmbrăcat prost, încovoiat sub povara suferinței lumii. Dați-i trei bănuți ca să se ridice, îmi spun eu. Îi dau un pachet să-l ducă la etaj, dar plânge. Îl întreb, cine este bolnav, cine este mort, nu-mi răspunde nimic, văzând însă că-mi pierd răbdarea, îmi spune Eu sunt bolnav, simt că mă rup în două. Sleită de puteri, duc cumpărăturile sus și trântesc ușa. Aici, bărbatul slab este rugat să-și vadă de drum. Pregătesc masa, îmi imaginez că, dacă am avea copii, aș verifica dacă și-au făcut lecțiile, i-aș hrăni și-apoi i-aș culca, și dacă m-ar întreba unde e tatăl lor, i-aș sfătui să se liniștească, să nu le fie teamă. Iar copiii ar adormi cu greu, clănțănind din dinți.

Aștept să vină și el, după câțva timp mă hotărâsc și cobor scara pe vârful picioarelor, apoi cu zgomot, spunându-mi că efectul s-ar pierde dacă m-ar simți că ezit. Fiindcă am de gând să urlu, să-l fac să înceteze cu copilăriile. E tot în picioare, dar pubela de care se sprijinea a fost scoasă. A

alunecat de-a lungul zidului. Plină de dispreț pentru lipsa lui de curaj, declar că n-are decât să urce când îi trece criza. Mă întorc pe călcâie și am grijă cum pășesc pentru ca el să păstreze, în cazul în care s-ar hotărî să mă părăsească, o ultimă imagine plăcută. Mai târziu, duc jos coșul de gunoi după ce am pus în el, împachetat cu grijă, o bucată de pâine unsă cu dulceață. Auzindu-mă venind, măgarul se ascunde. Îl găsesc în curte, cu fața verde de atâta plâns. Mi se face milă, îl sprijin să urce, îl culc, îi pun o carte în mână și-i poruncesc să se apuce de citit. Apoi îi aduc o cafea caldă și niște pâine cu unt. Adoarme cu capul sub pernă. Eu mă trezesc.

Observându-i pe alți viitori miri, sora constată că logodnicul său este diferit. E mai puțin atent și mai puțin iubitor. În timp ce se pregătesc de nuntă cu preotul militar, sora își dă seama, de la o ședință la alta, de mediocritatea logodnicului lui. Oricine ar fi putut să pună pariu că va refuza să-i găsească vreun defect, fie el cât de mic, dar ea este lucidă. Guy face parte dintre acei bărbați care bombăne deseori, nu mulțumesc, își șterg picioarele pe preșul vecinilor de jos ca să nu-l murdărească pe al lor, consideră că cerșetorii te deranjează când mergi pe trotuar, nu lasă bacșiș, cer facturi false ca să le aranjeze ei după aceea, sora nu știe nici ce, nici cu cine, pur și simplu realizează că îi oferă puțin și strânge masa doar de pe locul unde a stat el. Fiecare cu murdăria lui, spune Guy. Dar când merg la culcare și se lipește de ea, se simte în siguranță. Când un alt logodnic se reculege prin rugăciuni, căutând calea cea mai bună pentru a deveni soț și pentru a o face fericită pe femeia lui, Guy o roagă să nu-l refuze și să se supună, așa cum face o soție bună.

Măgarul promite c-o să-i fie mai bine, nu știe ce-l copleșește în fiecare seară și-l împiedică să doarmă. Se întreabă și de ce simte că are capul greu de fiecare dată când îl ridică.

N-ai fi primul, îmi spun eu, văzându-l cum se ofilește și devine depresiv. Ești o oglindă prea brutală, mi-a spus un bărbat, nu spui nimic, și totuși bărbatul este demascată. Ca să te păstreze, trebuie să te potolească, și ca să te iubească, trebuie să se sinucidă. Nu spui nimic ce-ar putea să supere, nu te porți ca o stăpână, dar bărbatul nu-și poate reveni după ce a văzut ce e în tine. Tu nu te deschizi, dar, pentru a rezista lângă tine, el se închide și se stinge.

Cea mare organizează căsătoria, tatălui îi mărturisește câteodată temerile sale, cu mama discută îndelung despre problema sentimentelor, micuța o ajută să aleagă o rochie. Dar culorile nu se prind, sugativa bea cernaala, hârtia va fabrica niște pete. Fiecare lucru bun care se întâmplă este urmat de o criză. De exemplu, Guy poate s-o ia de mână pe stradă, și deodată o lasă singură și se îndepărtează. Alergând vioaie după el, îl ajunge din urmă, el mormăie, ea-l întreabă dacă-l necăjește ceva, dar se închide în el. Mai târziu, cu condiția ca sora să nu mai încerce să stabilească vreun contact cu el, totul revine la normal. Sora se teme ca nu cumva ea să fie cauza acestor schimbări bruște, încearcă la nesfârșit să descopere sursa acestei ciclotimii. Își păstrează însă speranța, pentru că este mândră de el, și când e în uniformă, și când e îmbrăcat civil, este mândră că a ales-o pe ea, nu pe alta, deși erau multe fete în seara în care s-au cunoscut. Prietenele au invidiat-o, și când ea le-a anunțat că se căsătorește, au invidiat-o și mai tare. Pentru prima dată în viață este prima, nu doar sora cea mare. Ziua se apropie și e din ce în ce mai speriată. Prietenele o liniștesc, câți bărbați înspăimântați de căsătorie n-au devenit blânzi ca niște miei după ce li s-a pus verigheta pe deget.

Nu va fi fericită, să-i spunem sau nu? murmură mama. Mă ocup eu de asta, îi răspunde tatăl. Sora pare liniștită, continuă mama, e adevărat, dar de fapt, când o cunoști, vezi că e plină de viață. Mama își cunoaște fiica. Poate că Guy este

prea tânăr, va înțelege până la urmă cum funcționează o femeie, spune tatăl. Vorbește-i tu, îi sugerează mama, ca să-i spun ce? întreabă tatăl.

Într-o zi, sora vine plângând, logodnicul și-a bătut joc de picioarele ei cu platfus și de părul gras. Mama o consolează, nu e grav, nu gândește așa, râdea. Râdea? întreabă sora, râde atâta că uneori râde și când plâng.

E prea tânără ca să se căsătorească acum, nu vrea să aștepte un pic, să se vadă cu Guy, să trăiască împreună, ca acum, dar să mai aibă răbdare pentru restul, are timp. Pe soră o apucă dracii, întreabă dacă viitorul pe care îl prevăd pentru ea în familie este cel de fată nemăritată cu un copil din flori. Așa voi sfârși dacă o să mă mai bateți mult la cap, urlă ea. Tatăl îi dă exemplul bunicilor: este periculos să trăiești foarte mult timp cu aceeași persoană, mai bine să începi mai târziu. La douăzeci de ani, și chiar dacă participă la mai multe războaie, riscați să fiți căsătoriți de cel puțin șaiszeci și șapte de ani! Ce insinuezi? țipă ea, e prima dată când se opune tatălui, Guy nu va muri în luptă!

Sora pleacă. O auzim, de la fereastra bucătăriei, traversând curtea și făcându-ne ticăloși.

Măgarul este promovat. Mă sune să mă anunțe, vocea lui e lipsită de vlagă. Ești la closet, îi spun eu. Își pierde curajul. Refuză promovarea. Plânge. Nu este momentul potrivit, îmi spune, abia mă țin pe picioare, nu pot să accept locul ăsta. Locul tău e la closet, rămâi acolo. Blestemul n-o să mă atingă.

Mama se ofilește. Simte în ea însăși, ca și cum ar fi a ei, teama surorii. Merge cu micuța prin magazine, cumpără tot ce crede că ar fi util pentru cea mare. Micuța întreabă de ce nu se anulează, de vreme ce tatăl e întunecat, mama e înnebunită și sora e înspăimântată. Mama îi răspunde să nu mai spună prostii. Și să nu te-apuci să-i bagi în cap surorii tale ideea asta ciudată, ai grijă să taci, îi mai recomandă ea.

Totul pare să se aranjeze într-o seară, când sora trece să le arate tatălui, mamei, fratelui și surorii inelul de logodnă. Ești sigură de tine? întreabă tatăl. Ni se pare, mie și mamei tale, că Guy nu prea îți dă atenție, oare greșim noi? Îl iubesc, spune ea, lăsați-mă în pace. Ce agasantă e! exclamă mama când sora trânteste ușa, mai bine s-o lăsăm să-i trântască ușa în nas bărbatului ei și să nu ne mai amestecăm.

Rugina picură înăuntrul tatălui. Întotdeauna a spus că există două categorii de bărbați, ași și nuli, între cele două nu mai e nici una. Mama plânge, tatăl o ia în brațe cu duioșie. În timpul unei vieți trăiești câteodată mai multe vieți, îi spune el, dar șansa noastră este să le petrecem pe toate împreună, mama îi mulțumește, deși i-ar da cu mare bucurie un pic din plăcerea sa surorii. Apoi pregătește masa, nu mai suntem decât patru, tatăl, mama, fratele și eu. Fiecare simte golul în felul lui. Tatăl se înăbușă, ar vrea să fie emoționat, dar e furios. Mama încearcă să se obișnuiască, e într-o situație nouă, de mamă a trei copii, dintre care cea mare este căsătorită, bine, bine, căsătorită bine, bineînțeles, sperăm că va dura. Fratele face observația că dreptul femeii de a divorța este facilitat încă din 1975, și eu simt că parcă miroase a vacanță, mă gândesc la posibilitatea unui loc curat și liber. Mai mult, cânt. Să mă gândesc să notez undeva cuvintele.

Când cânt, măgarul, înspăimântat, aranjează ce a mișcat din loc, curăță ce a murdărit. Câteodată își sprijină capul de perete. Imediat cum își schimbă locul, verific dacă transpirația de pe fruntea lui nu a lăsat pete pe tapet și șterg, dacă e cazul.

Prăbușire. Îmi place forma literelor din numele lui, locul lor, ordinea lor, z lângă v, t lângă k, lângă r. Nimic nu se potrivește și totul este neașteptat. Ridică-te! urlă bărbatul cu mărul lui Adam, e alb, are roșu în obraji, verde în ochi, fața

lustruită de ură, răvășită. Un vâl gri acoperă spațiul. Timpul uzează, fiecare minut înseamnă distanță. Să mergem cu motocicletă, am zis, vii cu mine, urci și să nu-ți mai aud gura. Dacă nu iubești ce iubesc eu, n-avem de ce să stăm împreună, ridică-te! urlă iar, ținându-și capul în mâini, așezat pe marginea patului. Ți-am spus să te ridici!

Blestemul nu se lasă. Mă prăvălesc. Lovesc peretele cu piciorul, capul mi se rostogolește pe podea, aștept mâna lui. El și-o pune pe buze, ar vrea să le coasă, știe că merge prea departe, dar nu mai poate să tacă. Ridică-te! Semenii cu mama ta, nu vreau să fiu tatăl tău, eu sunt un aventurier! Am să rămân așa cum sunt, n-o să mă schimbii tu, un aventurier, ai auzit? Nu sunt un nevolnic. Când îl văd pe tatăl tău, un bărbat bine, da, este un bărbat bine, nu spun că nu, nu mi-aș permite, inteligent, strălucitor, și uite ce-a ajuns ca să-i placă mamei tale! Hai, sus, babo, semenii cu mama ta, și ea e o femeie bine, chiar atrăgătoare, dar recunosc că nu are ce să-i ofere unui bărbat ca tatăl tău. Îl ține sub papuc, săracul, mi-e frică să nu ajung și eu ca el dacă tu vei ajunge ca ea, e posibil să se întâmple, câteodată îți strângi buzele și semenii cu ea. Când ceva nu-ți convine, fața ta se lungește, e nasol, n-o să fiu câinele tău, asta e, mă auzi? Hai, sus, nu faci nici un efort!

Pleacă și lasă-mă, îi spun eu.

Nu, zice el, e prea ușor, doar atât aștepți, mă distrugi, de ce? Îmi distrugi viața! Hai să mergem cu motocicletă, pentru tine am luat-o, pentru plimbare. Motocicleta de curse, da, sunt de acord, vezi? Sunt de acord, auzi? Recunosc, e prea rapidă și inconfortabilă, am făcut bine că am renunțat la ea. Dar pe asta te cocoți și n-are de ce să-ți fie teamă. Conduc bine, suntem ca într-un fotoliu, și tot nu-i bine, niciodată nu ești mulțumită, așa a fost și cu bicicleta, te doare fundul, e ceva care să nu te doară? Uite ce frumos se vede de pe motocicletă. Am să-ți mângâi coapsele și-o să mergem pe

drumuri șerpuitoare, nu-i bine? Îți șterg șaua cu pantalonii mei de fiecare dată când plouă, de ce nu vrei niciodată să intri în visele mele? Hai, taci, vino. Taci, vino după mine.

Mai spune-mi o dată că n-avem ce să facem împreună dacă nu iubesc tot ce iubești tu, spun eu încetișor, fără ca el să mă audă.

Treizeci și doi de ani, sunt o femeie din familie și n-am de gând să plătesc. Bărbatul cu mărul lui Adam continuă, Tu, tu ești de vină! E prea ușor! Nu încerci! Fă și tu un efort, mă distrugi.

Își ia aparatul de fotografiat și-mi spune Nu cumva să te miști, întoarce capul spre dreapta, mai puțin, ține-l ca la-nceput, capul sus, uită-te drept înainte, lasă ochii în jos, uită-te la mâna mea, nu mai mișca, mulțumesc mult. Știu că nu-ți place, dar fotografiile în care plângi chiar că sunt cele mai reușite.

Sărută obiectivul. Îi zâmbește.

Mă ridic și plec.

Unde pleci? mă întreabă el. Nu vrei să mergem să mâncăm ceva? Vrei *sushi*?

Cobor scara. Mă gândesc la măgar, la felul cum se apleca deasupra mea. Ești sigură că nu ți-e frig? Dacă măgarul m-ar vedea, A ajuns la mal, ar zice el.

Acum un an, bărbatul cu mărul lui Adam m-a luat pe sus. Intru ca o vijelie și îi cer măgarului să înțeleagă că vreau să respir, departe de el. Adaug, ca o fată bună ce sunt, că sigur am și eu partea mea de responsabilitate pentru tristețea lui, dar că de-acum înainte când are să-i fie mai bine fără mine. Trimiți pe cineva după pian? Și repede, contez pe tine pentru asta, fiindcă bărbatului pe care-l iubesc nu-i place muzica celorlalți. Știu că s-ar simți jignit dacă ar vedea instrumentul tău. Și mă dăruiesc imediat, cu trup și suflet, bărbatului cu mărul lui Adam.

Nu mai departe de ieri, bărbatul cu mărul lui Adam căuta o casă la țară. Un adăpost pentru noi doi, un cuib, spunea el. Și deodată se răzgândește. Ce rost are să căutăm o casă la țară dacă nu putem merge acolo cu motocicleta? Mai bine-mi iau o cabană în pădure. M-am plictisit toată vara asta să merg cu tine în mașină, mă vezi într-o mașină și la hotel, pe mine, aventurierul, pe mine, războinicul, acum, că tot am făcut efortul să-ți respect dorințele, o să fac ce-mi place și tu o să mă urmezi. Nu sunt un burghez, nu-mi place să am multe, viața mea înseamnă călătorii, ba chiar o să-mi cumpăr o barcă, n-o să vină nimeni să mă plictisească în mijlocul mării, dar tu o să vii cu mine, da, o să vii? Măcar îți place pe barcă? N-o să-mi spui că nu-ți place nici pe barcă? Știi să navighezi? O să te învăț, trebuie doar s-ascuți ce-ți spun.

Cu măgarul nu am avut parte de amenințări. Uneori era agitat din cauza mea, dar niciodată nu mă amenința. Chiar și după o masă cu toată familia mea, continua să-mi zâmbească.

Măgarul își mai pune o porție de pește. O laudă pe mama, vrea să-i mai dea și surorii, îi întinde platoul, dar ea refuză. E preocupată de silueta ei. E tâmpită, nu ia în seamă decât ce fel de mâncare e, dar eu degresez totul, de fiecare dată. Apoi începe să vorbească despre deserturi; dacă m-am gândit la fructe, cere ciocolată, nu mai înțelegi nimic, o să vezi imediat, atacă sistematic, ai surori? Îl întreabă ea pe măgar. Dacă fac o prăjitură, îmi zice că sunt rea, îți dai seama?

Tatăl se crispează, îi e teamă ca nu cumva mama și cea mare să se certe. Ar fi neplăcut pentru micuță și nepoliticos față de logodnicul pe care a binevoit să ni-l prezinte, ea care fuge de casă de câțiva ani, nu știe de ce. Adolescență întârziată, nerecunoscătoare, dar o să-i treacă, scrie cărți, spune mama, înțelegi ce vreau să spun. Măgarul îi răspunde politic. Dacă o simte pe micuță că-și iese din fire, dacă o aude urlând în tăcere, o liniștește făcându-i cu ochiul. Tatăl întoarce

ochii. Micuței nu-i place că, din când în când, tatăl plescăie când mănâncă.

Alerg. În spatele meu, clădirea în care stă bărbatul cu mărul lui Adam se mișcă, bloc după bloc înaintează ca să mă strivească. Nu-mi pasă de cuvintele tale! strigă bărbatul. Un vâl gri acoperă din ce în ce mai mult lumea. Mă lovesc de colțurile poveștii noastre, mai întâi singură, pentru că bărbatul nu mi se alătură. Chiar ieri a fost întrebat despre cum e viața alături de o scriitoare; interesantă, spun oamenii. Credeți-mă, este o oroare, mă lasă nervii, spune el.

O sun pe prietena mea, aș vrea să dorm altundeva pentru mult timp. Nu trebuie s-o las să scape, se gândește bărbatul cu mărul lui Adam, de data asta va fi greu s-o aduc înapoi, am mers cam departe. Știu, dar mi-a prins bine; acum sunt mult mai calm. Ea telefonează. Spune-mi că vi-sez, zice el. O suni pe ticăloasă, așa e? Pe care o s-o alegi din gașca ta de târfe? Pe cine suni? Pe dracu! Hai, târfo, vorbește-mă de rău cu ele, sună-le, cere ajutor, tu cu cincimea ta de creier, care târfă e la telefon dintre cele patru prietene ale tale, aș vrea să știu și eu! Nu, de fapt nici nu mă interesează, mă judeci, mă judecați, e oribil. Plânge-te că ți-am tăiat toate cordoanele vitale, asta-i expresia ta tâmpită, nu-i așa? I-am sabotat pe-ai tăi, pe prietenii tăi, ți-am sabotat felul tău de-a iubi, tăcerea ta, cărțile, asta vrei să spui? Vezi că te-ascult când vorbești, gagică murdară ce ești. Îmi zice gagică murdară, dar simt că se rupe pe dinăuntru.

Chiar nu vrei să ne despărțim? îl întreb eu.

Nu! urlă bărbatul cu mărul lui Adam, e prea ușor, ai spus că trebuie să vorbim, uite că vorbesc, te iubesc, tu ești femeia vieții mele. De altfel, ce-ai zice să ne căsătorim?

În timpul acestui prânz care nu se mai sfârșește, măgarul îl ascultă pe tată, dar mama și sora care va naște îl întrerup. Mama, șocată că va deveni bunică, propune ca acest copil

să-i spună pe nume sau să nu-i spună în nici un fel, se opune oricărei porecle care ar face-o să pară mai bătrână. La fel și pentru tată, refuză orice diminutiv. Ce părere ai? îl întreabă ea pe măgar, el nu știe, dar e de acord cu ea că este prea tânără pentru porecle. CQFD! spune mama. Ca să închidă subiectul, se hotărăsc să aștepte până când copilul va începe să vorbească și va găsi câteva silabe de care se vor amuza cu toții. Sora lui Guy a cerut să-i spună Mamita. Nu se va despărți niciodată de Guy, de altfel s-a și instalat în apartamentul de dedesubt și s-a oferit să aibă grijă de copil. Odile este grafolog și stă tot timpul acasă. Imediat cum se vorbește despre ea, micuța rânjește, iar măgarul se destinde. Odile va fi o bonă minunată, spunea Guy în timp ce burta surorii mele creștea. Fals, spune mama, o bonă este ori este englezoaică, ori nu e deloc. Hai, nu mai fiți așa pretențioși, dacă n-ai bani să-ți iei o bonă, atunci îți crești copilul singur.

Sora a promis că se va zbate să găsească un loc la creșă, va fi mai bine așa, dar Guy a refuzat. Nu te mai obosi, i-a răspuns el, tu să naști, e foarte bine așa. Ea își mângâie burta și o apasă ca și cum ar vrea s-o strivească. Hai să schimbăm subiectul, propune mama, Acum știi ce gândim, faci ce vrei, n-o să vorbim despre asta la nesfârșit. Mai ia, servește-te, Thomas, Matthieu, Thierry, Richard, ah, nu mai știu, scuză-mă, cum ai zis că-l cheamă? mă întreabă ea. Măgarul mă strânge de mână.

Bărbatul cu mărul lui Adam mă caută, dar eu vreau să dispar. Dacă l-aș chema în ajutor pe măgar, m-ar primi oare înapoi? Era puternic atunci când se punea problema să mă apere. Nu, îmi amintesc, slip, iaurturi, *snack*, dezgustător, și totuși, să-i suport cuvintele până mă simt mai bine. Să-l sun, să-l chem în ajutor, repede. Risc să-mi reproșeze că l-am părăsit urât, fără să-mi pese de el, fără să țin cont de el. Ei, și? Să-mi cer iertare, și pe urmă să regăsesc umărul lui, să vorbim despre povestea mea cu cordoanele vitale, va în-

țeleg expresia, i-a plăcut întotdeauna să vorbească îndelung despre stările sufletești. Să spun că am făcut rău să-l părăsesc așa, într-o oră, n-a fost frumos din partea mea, ar fi trebuit să-l susțin, ce oroare, cum să spui așa ceva, în fine, asta e, că m-am comportat urât, da, să-l susțin. Totuși, dacă mă gândesc la defecte, e mirosul acela de sex, acolo, dedesubt, ce să fac, o să mă obișnuiesc, vreau pe cineva care să mă scape de bărbatul cu mărul lui Adam, un sprijin, o ureche care să mă asculte. Felul de a mă asculta era pur, complicitatea lui era adevărată. Da, dar mai avea și acel alo mirat, insuportabil, doar știa că eu l-am sunat. Alo? Vai, ce surpriză, cât de tare mă enerva. Nu, sunt o proastă, nu pot să dau înapoi, trebuie să merg înainte, ei, drăcie, și el spunea la fel. Să merg înainte, înainte, să nu mă întorc din drum, chiar dacă un umăr, un zâmbet bun? Nu. Am zis înainte.

Nici un alt bărbat după bărbatul cu mărul lui Adam, i-am dat totul, chiar ieri, un copil, am zis eu, un copil, am fost nebună! Un copil cu mine, asta ai vrea, nu-i așa? Și el a urlat și m-a amenințat, fii atentă, dacă-mi faci asta, urăsc plozii, îmi vine să vomit când îi văd. Acum știu cum sunt bărbații, vreau să stea departe de mine, pierduți în peisaj, ca într-un tablou de vânatoare, cu penele în vânt, fezandați.

În ciuda încercărilor mamei de a schimba subiectul, cea mare continuă să-și golească sacul, iar măgarul o ascultă cu răbdare. Mama ridică din umeri, dar îi lasă imediat în jos când tatăl se încruntă. Mama continuă, cu blândețe, să vorbească despre alte subiecte. Casiera de la supermarket este neagră, dar e foarte politicoasă. Bunica vecinilor ar trebui eutanasiată, îi atârna fundul și trebuie să fie sprijinită când urcă singura treaptă de la parter. Sindicatul proprietarilor spune că face, dar nu face nimic, vorbește, se agită degeaba. Asta înseamnă să fii oportunist, la fel ca micuța. Întotdeauna a fost puțin oportunistă, îi spune mama măgarului, ai observat? Cărțile ei au fost primite bine, acum știe să și bată la mașină; dacă va avea

nevoie de bani într-o zi, va putea să-și caute un post de steno-dactilografă. Mama spune că sunt din ce în ce mai mulți copii care mor din cauză că mamele lor lucrează. Ce minunate sunt platformele care ridică mobila, suspină ea.

Din fericire, spune sora, Guy se maturizează de când știe că va fi tată. Nu mai trebuie să-i suporte schimbările de ton, și nici criticile de bărbat tânăr prea sigur pe el. Acum știe că știe, nu mai vrea să demonstreze că are dreptate, pur și simplu are dreptate. Mama se plânge că cei de la Argel nu sunt în stare să vândă mazăre în păstăi fără ațe. Mie nu-mi plac boabele de ovăz, e atât de greu să le congelezi, ar fi trebuit să încerce să facă o pâine cu ovăz, nu crezi?

Cea mare încearcă să se obișnuiască, Odile urcă în fiecare dimineață ca să-i viziteze. Ai de gând să ne sâcâi în continuare? Chiar nu putem să schimbăm subiectul? o întreabă mama. Și ea continuă.

Odile se așază în bucătărie și îi așteaptă pe cei doi. Cea mare glumește cu Guy, în așa fel încât între ei doi să se stabilească o complicitate jenantă pentru Odile. Se întâmplă că Guy să se poarte drăgăstos, și când sora iese din baie, cu obrajii trandafirii, încântată să-i arate lui Odile că viața lor amoroasă merge foarte bine, aceasta evită să-și ridice ochii din jurnal.

Mama roșește, adaugă Nu știu ce spune ginecologul tău. Dacă nu-ți interzice raporturile sexuale, fă-o, dar, dacă-mi permiți, există totuși riscul ca orgasmul să-ți provoace o dilatație. Cea mare nu aude și vorbește în continuare. De vreme ce Odile are binecuvântarea lui Guy, urcă în fiecare dimineață să vadă dacă totul e în ordine. Iar începe, geme mama, strângând-o de braț, trebuie s-o facem să tacă! Ce bine mi-ar fi prins dac-aș fi dus-o pe-asta să-i lege trompele!

Tatăl îi arată măgarului un stol de păsări, iar măgarul, foarte atent, acoperă zgomotul făcut de femei cu întrebări interesante despre migrație. Emigrație? întreabă mama. Putem să participăm și noi la discuție, sau vă mărturisiți păcatele?

Cea mare se simte foarte derutată. Odile l-a sfătuit pe frațele său să evite relațiile sexuale, și el refuză orice fel de discuție referitoare la acest subiect. Cea mare și Guy vorbesc deci despre ploaie și timp frumos, despre greutatea căruciorului, mărimea patului și etanșeitatea ferestrelor, despre cumpărarea unui mobil, a unui pământ, a unei cutii muzicale și a unui sterilizator, dar la un moment dat ea izbucnește, declarându-i că nu mai poate suporta s-o audă pe Odile cerându-i copilului din burta ei să-i spună mamita; și Guy îi răspunde că, după câte știe el, mamita și mama sunt două cuvinte diferite. Are dreptate, spune mama, nu e nici o legătură între ele, aici îi dau dreptate, îți place floarea de portocal? Micuța ridică ochii spre măgar și, văzându-l cât de atent este, are chef să bage mâna în salată și să-i întindă un pumn de mlădițe proaspete.

Cu cât deschideam mai mult ușa mea, cu cât îi făceam mai mult loc, cu atât bărbatul cu mărul lui Adam se dădea înapoi. Mă respingi, se plângea el. Căutam un cuvânt, strângerea lui era mută. Când trupul meu era moale, se lipea de el, îl transformase într-o pastă maleabilă pe care spunea că o adoră. Eram opera lui de artă, un fel de a face dragoste cu el însuși, un secret. Îl linișteam, tu ești singurul. Imediat cum lucrurile mergeau prea bine, își lua avânt, anticipa căderea noastră, se gândea cum se va sfârși și urla Tu! Tu ești de vină. Eu sunt drăguț cu tine! Pleacă, dacă nu ți-e bine, gândește logic. Î înnebuneam. Voia să poată spune Relația noastră este jalnică, și eu să-i răspund De acord, dar te iubesc. Gata, coboară, și-atunci începea iar să urle Vezi, vezi că nu mă iubești? După ce se liniștea mă întreba Ce, am urlat? Dar despre ce era vorba? Altădată adăuga De acord, am răcnit, dar știi că așa sunt eu, mă cunoști.

Rănită, lipsită de sprijinul soțului ei, cea mare nu mai încearcă să le facă impresie bună tatălui, mamei, fratelui și

surorii, astăzi cere sfaturi. Bine ți-ai mai ales ziua! Tocmai acum, când micuța ni-l prezintă pe logodnicul ei! Ce rost are să ne mai ceri sfaturi, spune mama, dacă nu ții cont de ele. Tatăl promite să găsească un avocat foarte bun. Mama spune că un copil, orice s-ar întâmpla, chiar și în cazul cel mai rău, va putea avea altul, nu? Ce zici? Am uitat, ai sau nu surori, i se adresează ea măgarului.

Și cea mare pleacă trântind ușa. Măgarul mai ia puțină cafea. În bucătărie, mama îmi mărturisește că măgarul este fermecător, dar preferă să nu se atașeze de el. Simte ea că nu va dura mult, e păcat, de altfel. Dar rămâne la vorba ei.

Prietena mea nu răspunde, mai sun o dată, apoi plec la cafenea. Bărbatul cu mărul lui Adam nu m-a mai urmărit. Nu se va gândi la cafeneaua asta. Totuși, ar fi total aiurea să ne întâlnim din nou în locul unde ne-am cunoscut. Înainte de a vorbi pentru prima dată, bărbatul cu mărul lui Adam venea ca să mă vadă, fără să-și schimbe vreodată programul. Îi plăcea să mă privească, număra zilele când nu mă uitam la el. Si-a venit și ziua aceea! S-a apropiat de mine și a pus pe masă un bilet de avion. Comandase și prânzul pentru amândoi. Mi-a spus cum îl cheamă, avea oroare de numele lui. Când îl scriam pe o hârtie, mie mi se părea frumos. Este singurul nume pe care mi-aș fi dorit să-l am. Mi-a vorbit despre această ură, a imitat-o pe mama lui când îl chema la masă, numele îi amintea de mama lui. Semeni cu mama mea! a strigat el, și-apoi mi-a zis Ridică-te, hai, măicuță!

Ca dovadă că mama mea are anumite puteri, că face și apoi ucide, sora, imediat după ce a auzit cuvintele pronunțate de mamă, pierde copilul în mijlocul străzii și al porumbelilor. Căinii vin în fugă, adulmecă bucata de carne pe care a scăpat-o, în timp ce oamenii, lumea, gândesc că ar fi putut s-o facă în altă parte, nu în piața asta scăldată în soare de

primele zile frumoase. Ia copilul și se întoarce acasă. Îl spală, îl taie în bucăți și îl fierbe cu niște legume. La prânz, Odile spune că mâncarea are un gust ciudat, iar Guy o sfătuiește să folosească data viitoare oala sub presiune.

Superbul măr al lui Adam care se ridică și se coboară deasupra mea, și se lasă supt ca un animăluț! Am să te duc pe platourile înalte, mi-a spus el, o să vezi ce frumos e acolo, vino cu mine. L-am întrebat dacă mi-a curs suc pe bărbie, Da, stai, nu te mișca, am să te șterg. M-a lins pe față și ne-am sărutat. Și-a pus mâinile pe capul meu, m-am lăsat ispitită de toate, de el, nu mai exista nimic altceva.

Tu nu pleci niciodată de-acasă, mi-a zis el mai târziu, când s-a întunecat, când spațiul a început să se scurgă, ce naiba vrei să fac cu cheile tale, ce, nu poți să-mi deschizi ușa? Nu ies când știu că te întorci, am răspuns eu, prea încet însă ca să m-audă, știu că-ți place să mă găsești aici când vii. Când nu sunt, zici că te părăsesc. Dar, pentru moment, e așa bine pe platourile înalte. Mă duce înăuntrul lui, și fiecare poartă care se deschide dă într-o nouă grădină, și fiecare fereastră pe care o închide, o închide în nasul celor care ne deranjează. Mândria pe care o simt când suntem braț la braț, frisonul pe care-l am de fiecare dată când îmi ia mâna, mă fac să-mi regăsesc sufletul, el trebuie doar să-l culeagă, am să-i ofer totul.

După un telefon dat mamei, o criză de lacrimi și un chiu-retaj, sora este dusă la un spital psihiatric unde se pronunță și divorțul. După ce pleacă de acolo, își ia o garsonieră. Mama lui Cerise, Andy, care a descoperit cam târziu ce înseamnă *coaching* și se gândește să-și facă din asta o meserie, insistă să vină acasă la ea ca să o învețe câteva șiretlicuri. Unde mergi, ce vrei, cum faci, sunt cele mai importante precepte ale sale. Dacă, de exemplu, vrei acum să mai ai un copil, ce faci ca să-ți atingi scopul?

Bărbatul cu mărul lui Adam intră în cafenea. Mă ascund sub masă. Ieși de-acolo, încetează cu circul ăsta, ți-am spus să vii încoace. Tot aici, în cafeneaua asta, după platourile înalte, am stat până târziu, până când mi-a spus Vino, mai rămâi cu mine. Mă ținea de mână. M-am gândit la bătrân. Avea la el acasă o frânghie. O să te conduc acasă, dar mai rămâi puțin, vreau să te cunosc, deja te iubesc. Am spus da. M-a legat într-o zi de masa joasă. Mi-a oferit flori. Și-am spus da. N-am dăruit niciodată flori unei femei, mi-a spus iubirea mea. Mă gândeam că nu merită să jefuiesc natura. În ziua în care am spus nu, mărul lui Adam a tremurat. Am spus nu, așa cum aș fi putut să spun da. Am spus Nu, merg cu mașina, e prea departe ca să mergem cu motocicletă. Mi-e frică de motocicletă. Parcă era nebun.

Prima dată când am pus mâna pe pântecul lui, a mângâiat-o cu blândețe, a gemut, apoi a suspinat, mi-a spus zâmbind că e așa de bine. Am spus da. De ani de zile nu am mai ținut de mână o femeie. Tu ești scumpa mea, sau scumpa-scumpa unelor, am spus da, am cinat la restaurantul marocan, a promis c-o să mă ducă la cel afgan, dar mai întâi am fost la cel etiopian. Voiam să-l invit la restaurantul rusesc, dar nu am avut timp. Îmi spunea iubirea mea. Adormeam spunând da. Era magnific, doar cu o zi înainte de a deveni urât. Dar și urâtenia lui era superbă, mâinile i se mișcau în ritmul țipetelor,

erau pe ele urmele îmbrățișărilor noastre și ale copilului blestemat pe care nu-l făceam, el exista deja, el era copilul.

Sora devine o țară străină. Mama n-o zgâlțâie direct, ci prin intermediul tatălui. S-o zgâlțâi, dar de ce? Mama nu suportă ideea că educația pe care le-a dat-o copiilor este un eșec. Constată: n-a fost ascultată, nu a fost bine înțeleasă. Respinsă de soră, care o consideră vinovată pentru avortarea copilului, mama se îndepărtează de tată și, puțin câte puțin, și de copii. Nu poate să accepte ideea că o ființă căreia i-a dat naștere poate să se prăbușească astfel. Îl detestă pe tată când îi plânge de milă surorii fragile. Cuplul se destramă.

Vino aici, strigă bărbatul cu mărul lui Adam, te iubesc, tu ești femeia vieții mele. E fals. Alerg la malul fluviului, mă feresc de el, dar mă ajunge din urmă. Mă împinge în apă. Nu sunt jucăria ta, îi spun eu, ridicând capul și scoțând mâna din apă, mă auzi, înțelegi?

Dar ce crezi ce ești? mă întreabă el.

Într-o sâmbătă dimineată, tatăl o așteaptă pe micuță în curtea școlii cu un sac de voiaj. Îi spune să stea pe locul din față al mașinii, în locul mamei. Precizează că ea este la curent cu această deplasare. Micuța deschide sacul pe care tatăl i l-a pus pe genunchi și descoperă, împăturit de mamă, desigur, costumul ei de baie alb, cu imprimeu cu ananas și pepene verde. Nu găsește nici un bilețel de la mama, numără câte perechi de șosete sunt în sac, caută indicii, neîndrăznind să întrebe cât timp vor fi plecați, nu că i-ar fi teamă, ci din delicatețe, ca să nu-l oblige să mintă. Luni trebuie să fie la școală, dar poate că s-a terminat, începe o nouă viață în altă parte.

Tatăl este copleșit, deși face eforturi ca să nu se vadă. Lasă mai jos fotoliul micuței, pune sacul sub picioarele ei descălțate ca să le poată întinde, verifică să nu-i fie prea cald sau prea frig, se oprește pe autostradă și cumpără prăjituri. Cântă împreună în timp ce le mănâncă, și tristețea lui se estompează. Încă un mic efort și va uita totul. Ea însă își va aminti cu o bucurie imensă de această răpire, așa cum își va aminti și de partida de vânătoare pe care i-a promis-o bătrânul. De fapt, oare chiar vrea călătorii cu altcineva decât ei doi?

Bărbatul cu mărul lui Adam a câștigat. Mă întorc cu el ca să tacă, înaintăm pe insula rece. La fiecare o sută de metri îmi spune că i-ar plăcea să se oprească aici dacă și mie mi-ar plă-

cea. Dar pe tine te înțeapă insectele, nu vrei să te-ntinzi în iarbă, așa este? Păcat, mie îmi place la nebunie. O să ne iubim în iarbă, dar dacă tu nu vrei să stai pe iarbă, așa cum fac eu, cum să ne iubim? O să-ți dau jacheta mea, să te-așezi pe ea. O să te duc într-o zi în Japonia. Am auzit de o insulă cu șerpi care trăiesc sub nisip. Hai să coborâm pe stânci, e prea înalt pentru tine? Poți? Să merg eu în față? Să-ți dau mâna? Te ajut. Nu, nu sunt brutal. Hai, coboară, uite cât de frumos e.

Simt că ameteșc.

Mereu e ceva care nu-ți convine. Ține-mă de mână, hai, cu curaj, vrei să te măriți cu mine?

Tatăl se oprește din nou, îi telefonează mamei, micuța îi vede doar spatele, în cabina telefonică, și-apoi privirea neagră atunci când se întoarce. Ochii lui o caută pe micuță, în mașina plină de vise. Micuța zâmbește, e în extaz, doar ea și tatăl, nimeni altcineva. Cu câteva zile înainte, când mama a tipat la el că vrea să-și schimbe viața, micuța a urât-o. Cel mai laș dintre bărbați, cel mai rău dintre soți, a mai spus mama, și micuța s-a gândit s-o strângă de gât, nemaiputând să suporte privirea tatălui, el nu i-a răspuns, doar a plecat din cameră. Bravo, fugi, nu vrei să spui nimic, vai de capul tău, Kikiton, pleacă!

Mama nu suportă ideea că acești copii ai ei cresc, așa se întâmplă cu toate mamele. Las-o să îmbătrânească, o să-i treacă, îi explică tatăl micuței. Mama se plictisește, sigur că n-ar vrea ca tata să-și neglijeze slujba ca să rămână cu ea, totuși, când el nu-i aici, ea îl așteaptă, și atunci când se întoarce, îi poartă pică pentru că l-a așteptat. Îi plăcea să tânjească după el. Acum nu se mai pregătește înainte ca el să se întoarcă. Ar fi trebuit să-și reia activitatea voluntară care o scotea din mediul familial, dar moartea o descurajează, boala o dezgustă, sărăcia o enervează, lipsa de cultură o crispează, să ajute, da, dar pe cine? Nimeni n-o atrage.

Micuța a visat să-l aibă pe tată numai pentru ea. Totuși, în această sâmbătă, în sala restaurantului de pe autostradă, fără mamă, e tare necăjită. Îl ia de mână pe tată, speră că va fi luată drept soția lui, dar nici ea nu crede, și-a ascuns ghi-ozdanul sub scaun, dar poartă șosete și pantofi cu baretă. Când se uită prin sală cu o privire indiferentă, poți s-o îmbă-trânești cu câteva luni, să zici că are vreo treisprezece ani, în cel mai bun caz. Se gândește la mamă, poate că s-ar simți mai bine dacă i-ar telefona. Cere încuviințarea, ca și cum ar cere-o unui răpitor. Ii răspunde zâmbind, iar ea e încântată.

Înainte de a începe să mănânce, bărbatul cu mărul lui Adam îmi spune Pe curând. După ce termină de mâncat, mă întreabă Acum pot? Și eu îl privesc cu lacrimi în ochi, dar el nu vede decât ochii. Ce-i? N-am citit în timp ce mân-cam! Pot, sau nu?

Dă-i drumul, citește, când o să te părăsesc, n-o să mai poți citi nici măcar o pagină fără să urli de durere.

Mama îi răspunde micuței, îi spune Scumpa mea. Uf, bine că nu sunt eu problema. Cu o voce goală și sumbră, mama îi ordonă să se bucure și să nu se neliniștească din cauza ei. Micuța închide telefonul, simțind că are un nod în gât. O iau din nou pe autostradă, plouă, marea nu e departe, spune tatăl cântând fals.

Bărbatul cu mărul lui Adam se întrerupe din citit ca să-mi vorbească despre originile lui. Am încetat să-i mai amintesc că cel mai bun mijloc de a nu-ți găsi originile este să mergi să le cauți la capătul pământului. Te miști, dar nu avansezi deloc, îi spun eu. Mă fuți în creier cu asta, și tot tu nu înțelegi niciodată despre ce-ți vorbesc, mă duc să fac o baie. Frumos mai vorbești. Îți bați joc de vorbele mele? Îmi bat joc de mutra ta.

De ce nu vrei niciodată să înotăm împreună? Intră în apă, cu trupul înghețat, cu sexul pipernicit peste testiculele pe care aş vrea să i le smulg, ca să terminăm odată. Pentru că apa are doar cincisprezece grade, e minunat, sunt mândră de tine, dar mie mi-e frig.

Vrei să te măriți cu mine, sau nu? Nu zici nimic? Ai auzit? Îmi zâmbeste. Pare fericit când iese din apă, măcar pentru o secundă sau două. Număr. Îl șterg cu haina mea, dar imediat îmi spun că fac o greșeală, este un gest matern, o să mi-o scoată pe nas mai devreme sau mai târziu, mai bine nu, și plec de lângă mal. Vezi cum ești? Când nu fac exact ce spui tu, gata, nu mai merge. Acum ce nu mai merge? Am și eu dreptul să fac o baie, nu? Ne plictisim în toate week-end-urile, ne mișcăm și noi o dată, fac baie, asta-i tot.

Desigur.

De ce pleci? Nu poți să m-aștepti, nu?

Hai, pleacă, și-o să crăpi, îi spun eu într-un acces de tristețe, pleacă, este ultima dată, și-o să crăpi. Erai plin de ură, asta înseamnă plin de iubire, n-am inventat eu regula asta.

Tatăl și micuța stau pe nisipul umed. Nu și-au luat lucruri groase. Tatăl își scoate cămașa și o pune pe umerii ei. Micuța se gândește că dacă mama ar muri, ar fi mult mai bine, ar fi tristă, ar ști de ce, și s-ar bucura de plajă. Fiecare moment de fericire e urmat de prăbușirea în gol. Dintotdeauna tatăl a considerat-o copilul visat. Îi spune că nu-și dă seama cât de fericit este când e cu ea.

În ciuda complimentelor, astăzi tatăl o agasează, o energizează pentru că se preface. La ieșirea din apă în care și-au clătit părul, tatăl ia de la capăt pomelnicul sumbru, dar micuța a înțeles; da, sigur, spune ea, nu e vina mamei, e complicat! Simțindu-se destinsă după baia pe care a făcut-o, îl imită pe tată, îngrijorat și grav, înainte de a maimuțări felul în care vorbește mama, cu răspunsurile ei onomatopice și aluziile

grele. Si tatăl râde. E așa de complicat să te desparți? întreabă ea, indiferentă ca o femeie de treizeci de ani.

Nu, te implor, nu, fii drăguță! urlă bărbatul cu mărul lui .Adam când vede că mă pregătesc să-i serbez ziua de naștere. Îmi fac griji pentru istoria lui personală, dar nu pun întrebări, îi respect aversiunea. Nu știu dacă să-i dau cadoul, mă hotărâsc, am inima cât un purice, îmi tremură mâinile, îi spun Uite, asta e pentru tine. Sare în sus de bucurie. Clepsidra se întoarce, încă mai e posibil orice.

La dracu, nu vezi că citesc ziarul? mă ceartă el când, ceva mai târziu, îi mângâi pântecul. Mă doare-n cot de ce spui tu, ce treabă am eu cu urșii din Pirinei? Mai bine vorbește-mi despre Nikon, Canon, adaugă el. Am să-l părăsesc. Clepsidra s-a golit.

După ce ajung la hotel, micuța o sună iarăși pe mamă. Ar vrea să aibă o seară plăcută. Dar nu poate, dacă știe că mama nu se simte bine. Tatăl a intrat în baie. Fără ca el să știe, încearcă o împăcare, îi spune că tatăl vorbește despre ea cu multă dragoste. Mama îi recomandă să-și vadă de treaba ei. E plăcut să știe că se vorbește despre ea cu alții, dar lucrurile astea trebuie rezolvate față-n față. Micuța insistă, îi spune că-și dorește o viață familială liniștită, iar ea o apostrofează, drept cine te iei, oh, sigur c-o face cu amabilitate, dar ei nu-i prea place tonul. Asta e, mai încearcă o dată, n-are decât să facă mofturi până mâine, și apoi să-i primească, pe ea și pe tată, mâine după-amiază, sau mai degrabă mâine seară, cu un zâmbet. Mama îi spune, cu o voce obosită, că bineînțeles că îi va zâmbi, să nu se mai gândească la poveștile astea. După ce micuța închide telefonul, jignită, dezamăgită, este ferm hotărâtă se petreacă un week-end excelent și e fericită, cu cugetul împăcat. Simte cum totul se luminează, mama e proastă, rea, egoistă, nebună, dar câteva

minute mai târziu, când nu mai găsește alte adjective, înecându-se în lacrimi, o sună din nou.

Mama o liniștește, o alintă, iar tatăl iese din baie și o vede plângând. Îi propune să râdă împreună până n-or mai putea. Coboară în restaurant rânjind, tatăl sare într-un picior, mi-cuța o imită pe mama tăcută și cumpătată. Între două crize, își spun lucruri ciudate, tatăl îi mărturisește că e diabolică, fiica îi spune că mama e o norocoasă.

Bărbatul cu mărul lui Adam mă dezbracă. Îmi spune cu-vinte de dragoste. Fața lui de războinic se liniștește. Când mă trezesc, îmi spune Măicuță, tacă-ți gura. Dacă privirea mea mă trădează, se jură că n-a zis nimic. Dar eu l-am auzit.

Construiesc o teorie, îmi dau seama că ființele înnebu-nesc foarte ușor, și asta nu e grav. O durere, o dramă îi fac pe cei slabi să cedeze, în timp ce alții au nevoie de lovituri mai puternice ca să capituleze. Unele șocuri provoacă, vizi-bil sau nu, răsturnări iremediabile. De exemplu, eu nu cred că ținem doliu după cineva. Cum se poate ca un bărbat co-pleșit de moartea soției lui pe care o iubește și a copiilor lui, după ce au fost tăiați de tren, să poată într-o zi să spună că întâlnirea cu o altă femeie l-a făcut să-și recapete bucuria de a trăi? E imposibil! Omul ăsta e nebun! Și fe-meia care crede că l-a salvat e nebună; a fost mințită, înșe-lată, a văzut în copilărie cum calul ei e împușcat? A fost apoi obligată să mănânce din el? Ce importanță are care e cauza, pur și simplu îi place suferința.

Sunt de acord că toate trec, dar asta nu înseamnă că nu înnebunești, și dacă nu mă credeți, mințiți, ceva vă scapă.

Mă apropii de bărbatul cu mărul lui Adam, o să-l pă ră-sesc mâine. Pare să se simtă bine. Noaptea, în patul nostru,

cu corpurile încolăcite, găsim în visele noastre uitarea, dragostea, îmbrățișarea, soarele. Știu că-l scot din minți. Mai corect spus, mi-l scot din mintea mea.

Sunt singură. Măgarul e departe, pe pajiște, pe iarba verde, galopează, în curând va fi energic, curajos, în orice caz puternic, vindecat.

Mama alege lucrurile pe care le va păstra și cele pe care le va arunca, apoi iar le alege și aruncă și mai mult. Ca și în cazul meu, viața ei se desfășoară la picioarele dulapurilor. Crede că dacă face ordine în casă mintea ei se va aerisi, dar dezordinea îi tulbură memoria.

Se așează pe vine lângă colecțiile de obiecte. A făcut dintr-o eșarfă trei săculeți pentru copiii ei, le-a umplut cu gumă, nisip și sugativă șifonată. Se gândește că fiecare va fi fericit să păstreze urme ale acestor comori. Renunță la secretele ei și, cu cât coșul de gunoi se umple, cu atât mama pare mai slabă și dezarmată. Se varsă ceva nisip, își șterge rochia, coapsele, are nisip sub unghii. Continuă să aleagă, plânge când citește o scrisoare, rupe hârtii și apoi le lipește în grabă, se uită la fotografii, le întoarce, le păstrează, le aruncă, le îmbrățișează. Nu-i place să se despartă de haine pe care le-a purtat puțin sau de cărți pe care ar vrea să le mai citească. Dar grămezile de lucruri o încurcă. E deja disperată când se gândește cât timp o să-i ia ca să le repartizeze. Probează o rochie largă, apoi cămăși prea mici, nu înțelege ce s-a schimbat. Gâtul i se pare mai puțin lung, umerii parcă sunt mai înguști, burta e mai proeminentă. Își bagă nasul în hainele tatălui. Se uită la grămezi, găsește pungi în care să pună ceea ce vrea să ascundă, dar nu-i nimic mai bătător la ochi decât lucrurile de dat de pomană pe care le-a pus în mijlocul holului. Cine le va lua, și când? O să se atașeze de ele.

Bărbatul cu mărul lui Adam nu mă incomoda cu nimic. Trei luni de fericire, și-apoi am căzut în gol. Când nimic nu ne putea despărți, totul mergea bine. Când au apărut ceilalți, am explodat, și el, și eu. Tu, numai tu, e vina ta. Eu sunt drăguț. Si tu mă înăbuși. M-am schimbat, am înțeles, hai, mărită-te cu mine.

Brusc, hainele pe care le poartă i se par mamei prea bătrânești, așa că se dezbracă. Le pune peste sacul cu lucruri de dat, dar se răzgândește, n-a apucat să le spele, nu-i place să-și vâre nasul cineva în mirosul hainelor ei. Dar ca să spele partea de sus, trebuie să pună programul pe haine colorate, și ca să spele partea de jos, trebuie să-l aleagă pe cel pentru rufe albe, doar n-o să pună mașina să meargă de două ori pentru atâta lucru. Le înmoaie, le freacă, așteaptă, le pune la uscat și vede cum se scurge din ele o zeamă. Le zvântă cu brutalitate, dar o dor mâinile, se hotărăște să arunce hainele și iese pe palier, năpustindu-se spre locul unde sunt pubelele. Vrea să se întoarcă, să intre în casă, dar ușa se închide singură. Stă acolo, aproape goală, îi e frig, așa că sună la propria ei ușă.

Bărbatul cu mărul lui Adam așteaptă în fața imobilului. Ascunsă în spatele perdelelor, îl văd, stă sprijinit de un zid și fața lui e gravă. Aș vrea să-i deschid ușa, dar de fiecare dată furia lui, nedreaptă, rece, mizerabilă, mă îngheață. Mi-a spus Mă plictisesc când sunt cu tine, nu mă înțelegi. Să-l strâng, să-l îmbrățișez, să-l înăbuș, dacă se poate. Nu vom reuși. Să-i ascultăm pe prietenii lui, mai ales pe cei apropiați, cei care mă cunosc fără să fi vorbit vreodată cu mine. Spun Ah, ce femeie periculoasă, să n-ai încredere în ea, e o devoratoare de bărbați. Și el vine repede să mă întrebe: e-adevărat, muști? Prietenii spun, Hei, fii atent, ca și cum el ar fi o ființă fără apărare, am văzut-o aseară cu bărbatul cu gura aia

infernă. După părerea noastră, umila noastră părere, întotdeauna umilă, nu suntem oameni care să bage zăpăceală, suntem discreți, nu ne-am permite să facem o confuzie, totuși, da, așa gândim, iată, am văzut-o cu bărbatul cu gura infernală și, asta-i părerea noastră, nu ni s-a părut că s-ar plictisi. Eram sigur, spune bărbatul cu mărul lui Adam.

Mănâncă bărbății, da, dar oare îi și digeră? se întreabă prietenii. Ca să fiu sinceră, cel mai greu e să scapi de inimă. Dacă vorbim despre creier, depinde de mărime, este la fel ca toate măruntaiele. Dacă iubești, alunecă de la sine. Încercați; nuca aia care reprezintă gândirea voastră ar trebui combinată cu andivele. Iar judecata voastră slinoasă trebuie scoasă din gleznele voastre și suptă. Sugeți, sugeți-vă unii pe alții, și când o să vă putrezească dinții și-o să vi se usuce limba, descurcați-vă.

Mama sună la ușă, cine să-i deschidă? Tatăl e la mare, l-a trimis pe frate de-acasă ca să aibă un pic de liniște. Mai sună o dată, dar se oprește, îngrozită că s-ar putea ca un vecin, alertat de zgomot, să scoată capul ca să vadă ce se întâmplă. Ușile au vizoare. Își suge burta. Se deschide liftul. Fratele coboară din el. Tocmai se gândea la ea. Îi explică, rușinată, știi, e din cauza curățeniei de primăvară. O să-i explice mai târziu, hai, deschide ușa, e urgent. Fratele deschide ușa.

Bărbatul cu mărul lui Adam ambalează motorul și pleacă.

Mama se obișnuiește, întristată, cu ideea că nimeni n-o mai ajută, mai ales că micuța a crescut și s-a schimbat, e în stare să-i spună, când o vede că ezită, că ar fi cazul să stea pe propriile ei picioare. Ceea ce o face să o poreclească, atunci când începe să se simtă mai bine, Domnișoara Intelectuală sau Doamna Cerebel.

Tatăl, mama, fratele și sora, convocați ca să participe la întoarcerea celei mari, mestecă. Pentru a anima tăcerea și așteptarea, căci cea mare nu-și face apariția, micuța îi propune mamei să discute. Oricum, e mai bine decât nimic, insistă ea. Ne-ai scutit de situația penibilă în care erai, îi spune mama, abordând imediat subiectul bărbatul cu mărul lui Adam. Ai făcut foarte bine, dacă-mi permiți. Tot mâncând condimentat și exotic, ți-ai fi distrus până la urmă stomacul. Eu și tatăl tău am fost discreți, dar călătoriile astea nu ne plăceau deloc.

Nu-mi place când tatăl nu spune nimic.

E un băiat drăguț, suntem de acord, foarte politicos, mereu vă rog-mulțumesc, dar înfățișarea lui, recunoaște și tu că nu arăta cum trebuie. Când nu te ia valul, tu ești rafinată. El era un pic... Nu, îi răspund eu. Dar îmi simt capul greu. Un pic bandit, zice mama, da, bandit la drumul mare. Cât despre sociabilitate, ai avut alții mult mai buni, nu? Nu primeai pe nimeni, nu veneai aici niciodată. Bărbatului cu mărul lui Adam îi e foame, la fel ca și mie, îi spun eu. Oricum, sperăm, eu și tatăl tău, că următorul nu va avea copii, și mai ales că n-o să vrea copii, chestia cu copiii nu-i de tine.

Nu-mi place când tatăl se scarpină pe gât și se ridică să dea sunetul mai tare. Când mănânc, mă cuprinde somnul.

Gândește-te totuși, nu lăsa să treacă timpul, continuă mama, gândește-te să-ți congelezi niște ovule, se pare că asta se face și funcționează foarte bine. Și nu cumva să te îndrăgostești de un necunoscut pe motivul că ar avea spermă de bună calitate! Dar dacă întâlnești pe cineva potrivit și tu ai depășit data limită, o să fie neplăcut. Mai bine le congelezi. Dacă n-ai nevoie de ele, n-ai decât să le donezi. Până la urmă, doar n-or fi ovarele tale mai proaste decât altele. E-adevărat, ai defecte, dar gândește-te că eu ți le-am făcut.

Îmi curg lacrimile în supă. Nu-mi place când tatăl le vede și se apleacă să-și lege șireturile de la pantofi, ca apoi să strângă masa pentru prima dată în patruzeci și nouă de ani.

Cea mare nu vine. Și nici nu ne anunță. Nu mai vine niciodată. O așteptăm. Dispare. Disparația ei e bruscă, și totuși, fiecare își dă seama de ea cu greu. E ca o boală. Cearșaful este șifonat, a dormit cineva acolo, mirosul firesc se risipește, se simte însă un parfum puternic, absența surorii miroase a rufe vechi. Tatăl, mama și fratele sunt stupefiați. Să păstrez tot ceea ce, atunci când voi scrie, îmi va elibera lacrimile, și apoi mă va liniști. Să nu uit cum îi curge nasul mamei. Să păstrez vibrația corpului surorii, să o păstrez așa, mocnită, dar s-o fac să vorbească. S-o transform în lemn, să-i pun strune, s-o fac să cânte.

Mama poartă hainele surorii. Trec trei săptămâni până când acceptă ideea dispariției fiicei ei, tatăl a trebuit să-și facă curaj și să-i dea un argument teribil: l-ar fi anunțat, l-ar fi liniștit. Mama primește lovitura și pune în mai multe locuri din oraș mesaje, anunțuri de dispariție, flori, face altare pentru soră. Când vede o bucată de plastic în rigolă sau un arici care trece strada, se gândește la moartea surorii și țipă. Se zbate, merge la autorități, vorbește cu voluntarii ei, adaugă pe afișe informații precise, tocmai și-a adus aminte că sora este alergică la o vitamină pe care i-o dădea atunci când era mică. Când găsește un afiș în drumul spre birou, tatăl îl smulge.

Viața tatălui, a mamei, a fratelui și surorii continuă. Timpul trece, și ei se întreabă dacă sora a existat vreodată. Constat că dispariția e tristă, dar că, în fond, ea nu schimbă nimic. Nu mai avem cum s-o pierdem pe cea mare, asta deja s-a întâmplat, e pierdută, așa se crede. S-a întâmplat prea repede. E mai bine să dispari încet, după ce i-ai prevenit, ba chiar i-ai pregătit pe cei din jur. Toți am fost luați pe nepregătite,

elanul fiecăruia s-a blocat când am pierdut-o. Tatăl și mama nu se mai gândesc la bătrână, dispare și ea, dar asta-i în firea lucrurilor, recunoaște tatăl. Mama se plânge că n-a putut să țină doliu după fiica ei, așa că, din dorința de a menaja cuplul, tatăl nu mai ține nici el doliu după mama lui.

Când deschid ochii, mi se întâmplă să văd trupul surorii spânzurat de picioare. Mă obișnuiesc cu absența ei, nu pot să schimb nimic. Ceea ce nu pot schimba nu trebuie să mă atingă. Acum am treabă. Am să pun pe hârtie ceea ce nu pot să schimb, iar cei care refuză să-mi vorbească n-au decât să tacă.

Îl învăț pe tată ce m-a învățat el pe mine: adică să renunțe la caracterul lui dificil. Cu ajutorul visului, ajung să-l conving că sora trăiește, mai mult decât atât, că e fericită. Tatăl nu se împotrivește voinței mele, încă o mai caută pe cea mare pe la colțuri de stradă, dar nu găsește decât sosii palide ale ei. Nu renunță, îi dă întâlnire, călătorește cu ea în străfundurile lui, uneori e grea ca o piatră, dar e și ușoară, din când în când. Când e vorba despre mama, mă înarmează cu mai multă delicatețe, o strâng câteodată în brațe și o alint în fiecare zi. Mi-e imposibil să suport durerea ei. O durere palpabilă și spectaculoasă. Îmi dau seama că mama este o eroină.

Noi am trăit sub același acoperiș, și nu vom avea nici o amintire comună.

Noi am privit direct soarele prea mult timp. Mama e superbă când se dezlănțuie. Curentul o prăvălește. Valurile o duc cu case cu tot, cu lemne uscate și cu pești, cu bătrânii, cu tatăl, mama, sora, fratele, cu creșa și figurinele de lut pentru Crăciun, cu măgarul și cu boul. Nu mai rămân în picioare decât obloanele din fier, ușile blindate, seifurile, verandele, mecanismele. Mă agăț de bucățile de mamă care au mai rămas.

Simțim că apa se înalță, pământul se apleacă, dar mergem mai departe, cu șoldurile pline și inimile uscate. Cu gurile închise, cu chipurile îndreptate spre cer, așteptăm noaptea. Aracii se înmoaie de la ploaie, pământul e cuprins de foc, buzele mamei se crapă. La capătul degetelor sclipesc unghiile ei roșii. Lovită de un arbore, sfârșește într-o scoarță, cu părul smuls, încâlcit, agățat ca un cuib într-un arbore găunos. Își duce mâna la cap, ea este ploaie, este vânt, este pân-tece de pământ, se sfârșește curând. Mă uit la ea și aștept un semn, un cântec de leagăn, un sărut sau o mângâiere.

Să nu uiți niciodată a cui fiică ești, reușește ea să mai șoptească atunci când dispare. Chiar deasupra se sparge un nor, deschide cerul pentru o nouă aversă, pentru o amăgitoare schimbare în bine.

Fața cenușie a unui bărbat se ivește brusc în lumină, colțuroasă, rea, posomorâtă din cauza răului pe care l-a făcut, dar dragostea încă îi mai colorează obraji în roz, e palid ca luna care se prăbușește peste noi și ne îngroapă.

Colecțiile **Cotidianul**.

LITERATURA • 113

Claire Castillon v-a captivat cu povestirile de o cruzime șocantă din *Insecta*. Vă va cuceri cu romanul *Dedesubt este infernul*. Un infern al sexualității unei femei care conviețuiește de probă cu măgarul, în vederea căsătoriei. Nu, nu e un caz de zoofilie! Măgarul e bărbatul de deasupra, despre care femeia fără nume scrie, permanent iritată, cum o excită, cum o dezgustă, cum o dezamăgește și cum nu reușește niciodată să o înfurie. Un roman pe muchie de cuțit, în care confesiunea e împinsă dincolo de limitele a ceea ce crezi că o femeie poate spune despre un partener de care se simte atrasă și pe care îl detestă, în infernul ei de dedesubt.

Murfatlar Via Cultura

MURFATLAR
vinul

EDITURA UNIVERS

ISBN: 978-1-60257-173-0

DISTRIBUIT NUMAI ÎMPREUNĂ CU ZIARUL COTIDIANUL. 2009

www.clubliteratura.ro

